

PRIREDILI:

ZLATKO LODETA, predsjednik Građanskog odjela Županijskog suda u
Varaždinu

GORDANA HRASTIĆ, viša sudska savjetnica Županijskog suda u
Varaždinu

GRAĐANSKO PRAVO

I. STVARNO PRAVO.....	2 - 27
II. OBVEZNO PRAVO.....	28 - 47
III. OBITELJSKO PRAVO.....	49 - 51
IV. NASLJEDNO PRAVO.....	52 - 58
V. RADNO PRAVO.....	59 - 76
VI. PARNIČNI POSTUPAK.....	77 - 91
VII. PARNIČNI TROŠKOVI	92 - 98
VIII. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA.....	99 –113
IX. MJENIČNO I ČEKOVNO PRAVO.....	114 - 122

I STVARNO PRAVO

NEPOSREDAN I POSREDAN POSJED

Neposredni posjednik

(čl. 163 st. 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Kada vlasnik neposjednik podiže vlasničku tužbu iz čl. 161 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima protiv posjednika nevlasnika, posjednik nevlasnika ima pravo odbiti predaju stvari njezinom vlasniku ako izvodi svoje pravo na posjed od posrednog posjednika koji ima pravo na posjed te stvari, osim ako je posjed dobio posjednik od posrednog posjednika koji je bio u prekarističkom posjedu.

„Osporavajući činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda, tuženik u žalbi smatra pogrešnim utvrđenje prvostupanjskog suda da je predsjednica tuženika predmetne nekretnine ustupila na besplatno korištenje tuženiku na neodređeno vrijeme, tvrdeći da tuženik predmetne nekretnine koristi temeljem sklopljenog ugovora o zakupu poslovnog prostora od 14. ožujka 2003.g., odnosno još od 2001.g. temeljem usmenog dogovora, da navedeni ugovor o zakupu nije raskinut niti otkazan i da se stoga ne može od tuženika tražiti predaja u posjed nekretnina koje koristi temeljem važećeg ugovora o zakupu. Naime, u konkretnom slučaju radi se o vlasničkoj tužbi tzv. rei vindikatii iz čl. 161 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV), koju podiže vlasnik neposjednik protiv posjednika nevlasnika individualno određene stvari, tražeći da mu posjednik tu stvar preda, pri čemu vlasnik treba dokazati, sukladno odredbi čl. 162 st. 1 ZV-a, da je stvar koju zahtijeva njegovo vlasništvo i da se nalazi u tuženikovu posjedu. Posjed je u smislu odredbe čl. 10 ZV-a faktična vlast glede neke stvari, a posjednik je osoba koja tu faktičnu vlast izvršava osobno ili posredovanjem punomoćnika u posjedovanju (neposredni posjednik). Tijekom prvostupanjskog postupka nije bilo sporno da se tuženik nalazi u posjedu predmetnih nekretnina, koje nekretnine je tuženiku ustupila na korištenje predsjednica kluba, smatrajući se vlasnicom nekretnina, zbog čega se tuženik mora smatrati neposrednim posjednikom nekretnina. Prema odredbi čl. 163 st. 1 ZV-a posjednik ima pravo odbiti predaju stvari njezinom vlasniku ako ima pravo koje ga ovlašćuje na posjedovanje te stvari (pravo na posjed). A prema st. 2 iste odredbe posjednik

ima pravo odbiti predaju stvari njezinom vlasniku ako izvodi svoje pravo na posjed od posrednog posjednika koji ima pravo na posjed te stvari, osim ako je posjed dobio posjednik od posrednog posjednika koji nije bio ovlašten da mu ga dade. Tuženik dakle svoje pravo na posjed nekretnina izvodi od posrednog posjednika, predsjednice kluba, međutim, prvostupanjski sud je na temelju ocjene provedenih dokaza pravilno zaključio da predsjednici tuženika kao posrednom posjedniku ne pripada pravo na posjed nekretnina. Tužitelji su predsjednici tuženika dozvolili korištenje predmetnih nekretnina, odnosno ustupili joj nekretnine na besplatno korištenje, zbog čega se prema ocjeni ovoga suda mora smatrati da je predsjednica tuženika koristila predmetne nekretnine na osnovi ugovora o precariu, da se, dakle, nalazila u prekarističkom posjedu, u kojem slučaju takav posjed prestaje opozivom vlasnika. Naime, iz sadržaja prvostupanjskog postupka nedvojbeno se može zaključiti da su tužitelji ustupili predsjednici tuženika predmetne nekretnine na korištenje, bez naknade, zbog čega se u konkretnom slučaju ne može raditi o ugovoru o zakupu u smislu odredbe čl. 567 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud, budući da su bitni sastojci ugovora o zakupu u smislu odredbe čl. 567 st. 1 ZOO-a predmet zakupa i zakupnina, pa obzirom da predsjednica tuženika nije plaćala nikakvu naknadu za korištenje nekretnina, to se mora zaključiti da se nalazila u prekarističkom posjedu predmetnih nekretnina, odnosno da ih je koristila na osnovi ugovora o precariu, sklopljenog s tužiteljima kao vlasnicima nekretnina. Iz sadržaja spisa nije vidljivo da li su i kada tužitelji opozvali prekaristički posjed predsjednici tuženika, međutim, ukoliko to nije učinjeno do podnošenja tužbe, to se u tom slučaju podnošenje tužbe protiv predsjednice tuženika u predmetu istog suda broj P. ___/03 može smatrati opozivom prekarističkog posjeda.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1312/06-2 od 25.IX.2006.

SUDSKA ZAŠTITA POSJEDA

Neposredan posjednik

(Čl. 23 st.1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Na ovlaštenje posrednog posjednika da zahtjeva posjedovnu zaštitu nema utjecaja valjanost pravnog posla o zasnivanju posjeda.

„Žalba tuženika svodi se na tvrdnju da tužitelj uopće nije legitimiran za vođenje ovog postupka, jer nije posjednik, ukazujući pritom na sadržaj obrazloženja pobijanog rješenja iz kojeg proizlazi da je posjednik nekretnine na kojoj je izvršen čin smetanja posjeda svjedok I.P. i to na valjanoj pravnoj osnovi, jer mu je tužitelj navedenu nekretninu dao na korištenje. Međutim, tuženici su očigledno ispustili iz vida odredbu čl. 10 st. 3 ZV-a, prema kojoj odredbi kada netko stvar posjeduje kao plodouživatelj, založni vjerovnik, zakupoprimac, najmoprimac, čuvar ili u kojem drugom sličnom odnosu u kojemu je prema drugom ovlašten ili obvezan kroz neko vrijeme posjedovati je, onda je posjednik te stvari i taj drugi (posredni posjednik). Imajući u vidu sadržaj citirane odredbe, mora se zaključiti da je I.P. neposredni posjednik predmetne nekretnine, sukladno odredbi čl. 10 st. 2 ZV-a, dok je tužitelj posredni posjednik iste nekretnine, sukladno odredbi čl. 10 st. 3 ZV. Prema odredbi čl. 23 st. 1 ZV-a zaštitu posjeda ovlašten je tražiti i posredan posjednik, time da u slučaju kad neposredni posjednik ne može ili neće ponovno preuzeti neposredni posjed koji mu je bio oduzet, posredni posjednik može za sebe zahtijevati predaju stvari. Dakle, posredni posjednik prema izričitoj odredbi čl. 23 st. 1 ZV-a uživa sudsku zaštitu posjeda, kako u odnosu na neposrednog posjednika, tako i u odnosu na treću osobu i to prema posljednjem stanju posjeda zasnovanom pravnim poslom s neposrednim posjednikom, pri čemu na ovlaštenje posrednog posjednika da zahtijeva posjedovnu zaštitu nema utjecaja niti valjanost pravnog posla o zasnivanju posjeda.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1906/06-2 od 04.I.2006.

PRAVO ZADRŽANJA

Ovlaštenje poštenog posjednika kod predaje u posjed nekretnine

(Čl. 186 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

U izreci presude kojom se tuženiku nalaže predaja u posjed, sud nije dužan specificirati stvari koje je tuženik ovlašten odstraniti s nekretnina tužitelja, iz razloga što je presudom tuženiku naložena predaja u posjed točno određenih nekretnina, pravilno označenih prema podacima iz zemljišne knjige, a tuženik je ovlašten prije predaje nekretnina u posjed tužiteljima odvojiti, odnosno uzeti sve ono što je dodao, odnosno izgradio na

tim nekretninama, ako se to može odvojiti bez oštećenja nekretnina, što znači da u konkretnom slučaju radi isključivo o ovlaštenju tuženika (ius tollendi) koje mu pripada kao poštenom posjedniku.

„Potpuno neutemeljeno tuženik ističe u žalbi da je izreka prvostupanske presude nerazumljiva, odnosno neodređena, jer je u izreci jasno navedeno koje nekretnine je tuženik dužan predati u posjed tužiteljima, pri čemu valja upozoriti da u slučaju kada se tužbeni zahtjev odnosi na nekretnine, mora biti određen u smislu odredbe čl. 186 st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) na način da sadrži podatke o nekretninama kako su one označene u zemljišnoj knjizi, sukladno odredbi čl. 10 st. 2 Zakona o zemljišnim knjigama, zbog čega je izreka pobijane presude, protivno žalbenoj tvrdnji tuženika, potpuno jasna, određena i razumljiva. Neosnovano također tuženik ističe u žalbi da je prvostupanjski sud u izreci bio dužan točno specificirati stvari koje je ovlašten odstraniti s nekretnina tužitelja, budući da je pobijanom presudom tuženiku naložena predaja u posjed točno određenih nekretnina, pravilno označenih prema podacima iz zemljišne knjige, pri čemu je tuženik ovlašten prije predaje nekretnina u posjed tužiteljima odvojiti, odnosno uzeti sve ono što je dodao, odnosno izgradio na tim nekretninama, ako se to može odvojiti bez oštećenja nekretnina, zbog čega se radi isključivo o ovlaštenju tuženika (ius tollendi) koje mu pripada kao poštenom posjedniku, zbog čega prvostupanjski sud nije niti bio ovlašten, a niti dužan u izreci navesti o kojim stvarima se radi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1312/06-2 od 25.IX.2006.

SUBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA – NEPOKRETNE STVARI

Pojedinačna nekretnina odnosno zemljišna čestica

(čl. 10 Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99 i 114/01)

Da bi dio postojeće nekretnine dobio svojstvo pojedinačne nekretnine, odnosno zemljišne čestice, na kojoj se prema čl. 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima može stjecati pravo vlasništva, potrebno je da osoba koja tvrdi da je vlasnik tog dijela nekretnine, provede parcelaciju i sačini prijavni list koji će biti propisno ovjeren od strane nadležnog

katastarskog ureda i nakon toga, u skladu s prijavnim listom, postavi zahtjev.

„Nadalje je netočna tvrdnja da je tužitelj vlasnik nekretnine označene kao dio čest. zem. ___/7, budući da je takvo označavanje pojedinačne nekretnine u protivnosti s odredbama čl. 9 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZOV), prema kojoj odredbi pojedinačnu nekretninu čini zemljišna čestica, uključujući i sve što je s njom razmjerno trajno povezano na njezinoj površini ili ispod nje, ali kada je više zemljišnih čestica upisano u zemljišnoj knjizi u isti zemljišnoknjižni uložak, one su pravno sjedinjene u jedno zemljišnoknjižno tijelo, koje je kao takvo jedna nekretnina. Prema tome ZOV jasno određuje da pojedinačnu nekretninu čini zemljišna čestica, a prema čl. 2 st. 1 Zakon o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) zemljište je dio zemljine površine koje je u katastru zemljišta označeno posebnim brojem i nazivom katastarske općine u kojoj leži, te je zemljište po definiciji izjednačeno sa katastarskom česticom, koja je pak, prema odredbi čl. 19 st. 2 Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina, dio područja katastarske općine, odnosno katastarskog područja na moru, omeđena granicama (međama i drugim granicama), koje određuju pravni odnosi na zemljištu, te granicama načina uporabe zemljišta. Nadalje, prema čl. 9 ZZK-a zemljišne se knjige temelje na podacima katastarske izmjere, a u konkretnom slučaju sud utvrđuje vlasništvom tužitelja nekretninu koja po gore navedenim definicijama ne može predstavljati pojedinačnu nekretninu u smislu ZOV-a i ZZK-a, a samo na pojedinačnoj nekretnini moguće je da postoji vlasništvo u smislu čl. 2 ZOV-a. I sam tužitelj u tužbi tvrdi da postoji nesklad stvarnog i katastarskog stanja, jer je nekretnina u zemljišnu knjigu upisana na tužene. Ta nekretnina je u zemljišnoj knjizi i to z.k.ul. ___ k.o. P., upisana kao općenarodna imovina s pravom korištenja i gospodarenja u korist Šumskog gospodarstva I., a u spisu nije vidljivo kakvo je to katastarsko stanje navedene nekretnine. Stoga je tužitelj, po mišljenju ovog suda, bio dužan provesti, ako tvrdi da je vlasnik dijela nekretnine, parcelaciju, sačiniti prijavni list koji će biti propisno ovjeren od strane nadležnog katastarskog ureda i nakon toga, u skladu s prijavnim listom, postaviti zahtjev, u kojem slučaju bi izreka presude bila ovršiva. Takvo postupanje bi odgovaralo i čl. 10 ZZK-a, koji govori o tome na koji način se mijenjaju podaci u listu A – posjedovnici zemljišne knjige, pri čemu se takvi podaci mogu mijenjati jedino na temelju prijavnog lista katastra.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 628/06-2 od 14.VIII.2006.

JAVNO DOBRO

Javno vodno dobro

(Čl. 60 Zakona o vodama – „Narodne novine“, br. 107/95 i 150/05)

Nekretnina koja je do dana stupanja na snagu Zakona o vodama bila upisana u zemljišnim knjigama kao društveno vlasništvo time da su na toj nekretnini imale pravo korištenja fizičke osobe, ne može se smatrati javnim vodnim dobrom.

„Predlagatelji se u prijedlogu pozivaju na odredbe čl. 60 i 61 Zakona o vodama (NN 107/95 i 150/05), kao temelj za upis javnog vodnog dobra na nekretnini čkbr. ____ k.o. L. U čl. 60 Zakona o vodama je tako propisano da javno vodno dobro čine zemljišne čestice iz čl. 57 st. 1 tog Zakona, koje su do dana stupanja na snagu Zakona o vodama bile upisane u zemljišnim knjigama kao javno dobro, vodno dobro, državno vlasništvo i vlasništvo jedinica lokalne samouprave, odnosno koje su na osnovi zakona postale vlasništvo države. Javnim vodnim dobrom smatraju se, sve do dokaza suprotnog, i one zemljišne čestice iz čl. 57 st. 1 Zakona o vodama, koje do dana stupanja na snagu Zakona o vodama, nisu bile upisane u zemljišnoj knjizi, odnosno koje su bile upisane u zemljišnoj knjizi ali nitko nije naveden kao njihov vlasnik. Prema čl. 61 Zakona o vodama javno dobro je javno dobro u općoj uporabi i u vlasništvu je Republike Hrvatske. Iz priloženog zemljišnoknjižnog izvotka u ovom predmetu jasno se može zaključiti da je čkbr. __ P.N. naselje sa 657 m², bila upisana u z.k. __ k.o. Lepoglava i to u listu „B“ kao društveno vlasništvo, time da su na toj nekretnini imali pravo korištenje P.F., P.J., P.Lj., P.S i P.I. Iz toga slijedi zaključak da se u konkretnom slučaju ne radi o nekretnini koja bi u času stupanja na snagu Zakona o vodama, u smislu čl. 60, bila upisana u zemljišnoj knjizi kao javno dobro, vodno dobro, državno vlasništvo ili vlasništvo jedinice lokalne, a isto tako, nije vidljivo niti iz prijedloga predlagatelja, niti iz obrazloženja suda prvog stupnja, da bi predmetna nekretnina postala vlasništvo države, Republike Hrvatske, na temelju Zakona o vodama ili nekog drugog zakona, pa ne djeluje niti presumpcija iz čl. 60 st. 2 Zakona o vodama.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1919/06-2 od 15.I.2007.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Pretpostavke za stjecanje prava vlasništva na nekretnini

(Čl. 9 Zakona o zemljišnim knjigama - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01)

Ne može se steći vlasništvo na nekretnini koja je označena opisno, već ista mora biti označena katastarskim brojem i nazivom katastarske općine u kojoj leži.

„S druge pak strane, valja upozoriti sud prvog stupnja da se, prema čl. 9 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) zemljišne knjige temelje na podacima katastarske izmjere, a prema čl. 2 ZZK-a, zemljište je dio zemljine površine koji je u katastru zemljišta označen posebnim brojem i nazivom katastarske općine u kojoj leži (katastarska čestica). Prema Zakonu o državnoj izmjeri i katastru nekretnina, i to čl. 19 st. 2, definirana je katastarska čestica kao dio područja katastarske općine, odnosno katastarskog područja na moru, omeđena granicama (međama i drugim granicama) koje određuju pravni odnosi na zemljištu, te granicama načina uporabe zemljišta. Prema tome, iz gore citiranih odredbi je jasno vidljivo da se vlasništvo može stjecati na katastarskoj čestici, koja je kao takva označena katastarskim brojem i nazivom katastarske općine u kojoj leži, a ne opisno, kako to čini tužitelj u tužbi, a potom sud prvog stupnja u pobijanoj odluci.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.475/06-2 od 14.VIII.2006.

SUVLASNIŠTVO

Pretpostavke za uspostavu etažnog vlasništva

(Čl. 73 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Dograđeni dio koji je tužiteljica sagradila uz usmeni pristanak tuženika, ne može predstavljati samostalan poseban dio zgrade, iz razloga što do stupanja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima nije uspostavljeno etažno vlasništvo, a za stjecanje prava vlasništva nakon

stupanja na snagu citiranog zakona nisu ispunjeni uvjeti iz čl. 73 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

„Naime, izreka pobijane presude je kontradiktorna, jer se tužiteljica najprije utvrđuje suvlasnicom obiteljske kuće anagrafske oznake Ž., K. br. 7, i to za cijelo (1/1) u odnosu na nadgrađe s terasom, te da istoj pripada i suvlasnički dio zemljišta oko kuće koji odgovara njezinom suvlasničkom dijelu. Ukoliko se radi o suvlasništvu, tada se prema čl. 36 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZOV) radi o vlasništvu više osoba na nekoj stvari, tako da svakoj pripada po dio tog prava vlasništva, računski određen razmjerom prema cijelom pravu vlasništva te stvari. Prema tome u tom dijelu radi se o idealnom dijelu, koji pripada nekom od suvlasnika. Ako se pak misli na vlasništvo posebnog dijela nekretnine ili etažnom vlasništvu, tada se prema čl. 66 st. 1 ZOV-a isto definira na način da je vlasništvo određenog posebnog dijela nekretnine neodvojivo povezano s odgovarajućim suvlasničkim dijelom (idealnim dijelom) nekretnine na kojem je uspostavljeno, pri čemu ukoliko veličina suvlasničkog dijela nije točno određena da se tada smatra da je suvlasnički dio jednako velik ostalima. S druge pak strane valja navesti da je pravo vlasništva knjižno pravo, pravo koje se upisuje u zemljišne knjige u pogledu vlasništva na nekretnini, pa prema čl. 10 st. 2 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) odluke sudova i druge vlasti o knjižnim pravima moraju sadržavati oznake i podatke o katastarskom broju i površini katastarskih čestica, kao i o katastarskoj općini u kojoj leže, onako kako su ti podaci označeni u zemljišnoj knjizi. Osim toga, prema čl. 9 st. 1 ZOV-a pojedinačnu nekretninu čini zemljišna čestica, uključujući i sve što je s njom razmjerno trajno povezano na njezinoj površini ili ispod nje; ali kad je više zemljišnih čestica upisano u zemljišnoj knjizi u isti uložak, one su pravno sjedinjene u jedno tijelo (zemljišnoknjižno tijelo), koje je kao takvo jedna nekretnina, pa je ZOV u hrvatski pravni sustav ponovno uveo načelo jedinstva nekretnine, pa nije moguće utvrđivati nekoga suvlasnikom neodređene nekretnine, nekretnine koja nije označena katastarskim brojem i općinom u kojoj se nalazi. Iz pobijane presude uopće nije vidljivo o kojoj se to pojedinačnoj nekretnini radi, o kojoj se to zemljišnoj čestici radi u smislu čl. 9 ZOV-a. Prema čl. 2 st. 1 ZZK-a zemljište je u smislu ZZK dio zemljine površine koji je u katastru zemljišta označen posebnim brojem i nazivom katastarske općine u kojoj leži (katastarska čestica), dok pak definiciju katastarske čestice daje čl. 19 st. 2 Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina prema kojem je katastarska čestica dio područja katastarske općine, odnosno katastarskog područja na moru, omeđena granicama (međama i drugim granicama) koje određuju pravni odnosi na zemljištu i granicama načina uporabe zemljišta. Isto tako sud prvog stupnja u obrazloženju navodi da je dograđeni dio u naravi samostalna zgrada ili poseban dio objekta koji čini prijašnji i dograđeni dio, te da je taj dio sagradila tužiteljica uz suglasnost i volju tuženika, da taj dio predstavlja samostalan poseban dio

zgrade, koji ima i poseban pristup s glavnog puta, a što je utvrđeno očevidom na licu mjesta i vještačenjem. U svezi tog dijela valja upozoriti da iz predmeta nije vidljivo da bi do uspostave etažnog vlasništva na predmetnoj nekretnini došlo u skladu s Zakonom o vlasništvu na dijelovima zgrada, pa se mora zaključiti da do stupanja na snagu ZOV-a nije uspostavljeno etažno vlasništvo na predmetnoj nekretnini. Prema čl. 73 st. 1 ZOV-a vlasništvo posebnog dijela nekretnine uspostavlja se na temelju pisane suglasnosti svih suvlasnika te nekretnine, prema st. 2 niti jedan suvlasnik nekretnine ne može uskratiti svoj pristanak na uspostavu vlasništva posebnog dijela nekretnine drugom suvlasniku koji ima odgovarajući suvlasnički dio, osim ako bi uspostavom novog vlasništva posebnog dijela u korist tog suvlasnika ukinula ili ograničila prava koja njemu već pripadaju na temelju njegova prije uspostavljenog vlasništva posebnog dijela. Nadalje, u st. 3 je određeno da se vlasništvo posebnog dijela ne može uspostaviti dok nadležna upravna vlast ne potvrdi da je određeni stan ili druga prostorija u određenoj zgradi i na određenoj zemljišnoj čestici samostalna uporabna cjelina.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 426/06-2 od 05.IX.2006.

PRAVNI POLOŽAJ UPRAVITELJA

Pasivno legitimirane osobe zbog štete koja ima uzrok u zajedničkim dijelovima zgrade

(Čl. 93 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko se radi o šteti koja je nastala tužitelju na njegovom posebnom dijelu, a koja šteta potječe ili ima uzrok u zajedničkim dijelovima zgrade, pasivno legitimirani za naknadu štete mogu biti samo ostali suvlasnici, a ne upravitelj stambene zgrade, s time da su sredstva zajedničke pričuve namijenjena upravo za popravke koji bi se vršili na zajedničkim dijelovima pojedine stambene zgrade, odnosno za plaćanje štete koja nastane iz zajedničkih dijelova na posebnim dijelovima nekretnine.

„Već je istaknuto da je predmetne radove u podrumu zgrade u V., Z. 13, a u pogledu utvrđivanja uzroka procurjevanja vode u podrum, šupe i atomsko sklonište u predmetnoj zgradi, tuženik poduzimao, kao upravitelj predmetne zgrade, na zahtjev predstavnika zgrade, dakle na zahtjev samih suvlasnika, što

proizlazi iz iskaza svjedoka V.Z., predstavnika stanara u predmetnoj stambenoj zgradi. U konkretnom slučaju, nije sporno da je došlo do procurjevanja vode u podrum, šupe i atomsko sklonište predmetne zgrade, da je radi tog procurjevanja došlo do velikog povećanja potrošnje vode za predmetnu zgradu, pa se očito radilo o hitnim i nužnim popravcima koje je trebalo obaviti. Pritom upravitelj stambene zgrade izvršava navedene poslove u ime i za račun suvlasnika predmetne zgrade. Prema čl. 92 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZOV) svaki suvlasnik je ovlašten i dužan bez odgađanja prijaviti zajedničkom upravitelju štete za koje je spoznao da su nastale na dijelovima ili uređajima nekretnine kojima taj upravlja, a i štete na onim posebnim dijelovima te nekretnine na kojima je uspostavljeno vlasništvo u korist određenog suvlasničkog dijela ako od njih prijeti opasnost ostalim dijelovima nekretnine. Kod toga su ovlasti i dužnosti upravitelja propisane čl. 93 ZOV-a. U st. 1 je određeno da upravitelj, bio on postavljen od strane suvlasnika ili od suda, upravlja nekretninom i zajedničkom pričuvom kao zastupnik svih suvlasnika, i to umjesto njih, pri čemu u odnosu prema trećima ne djeluju ograničenja koja bi mu bila postavljena pravnim poslom. U st. 2 je određeno da u upravljanju nekretninom upravitelj je ovlašten voditi u ime svih suvlasnika nekretnine postupke pred sudom ili drugim tijelima vlasti, što uključuje i ovlasti da opunomoćuje stručne zastupnike za vođenje tih postupaka. U čl. 85 st. 2 ZOV-a određeno je da su suvlasnici dužni sudjelovati u upravljanju nekretninom, odrediti osobu koja će obavljati poslove zajedničkog upravitelja i osnovati zajedničku pričuvu. Čl. 90 ZOV-a je pak detaljnije uređeno što se smatra zajedničkom pričuvom i za koje namjene se ista može koristiti. Tako je određeno u st. 1 istog članka da je zajednička pričuva namjenski vezana zajednička imovina svih koji su suvlasnici nekretnine, namijenjena za pokriće troškova održavanja i poboljšavanja nekretnine, te za otplaćivanje zajma za pokriće tih troškova. U st. 2 je dalje određeno da zajedničku pričuvu tvore novčani doprinosi koje su suvlasnici uplatiti na temelju odluke donesene većinom suvlasničkih dijelova, odnosno odluke koju je na zahtjev nekog suvlasnika donio sud obzirom na predvidive troškove i uzimajući u obzir imovinsko stanje svih suvlasnika. St. 4 čl. 90 ZOV-a propisano je da su dopuštena samo ona plaćanja iz pričuve koja su učinjena radi plaćanja troškova održavanja i poboljšavanja nekretnine ili otplatu zajma uzetoga za pokriće tih troškova. Iz provedenog dokaznog postupka proizlazi da je tuženik upravo i postupio na taj način, te je kao upravitelj predmetne stambene zgrade i na prijavu predstavnika stanara predmetne stambene zgrade u V., Z. 13, o tome da se u podrumu nalazi veća količina vode, pristupio utvrđivanju uzroka procurjevanja, te u tu svrhu stavio i ventil na hidrantni vod iz kojeg je do procurjevanja došlo. Neovisno o tome da li se radi o tome da je sporni hidrantni vod zajednički dio predmetne stambene zgrade ili je to dio koji pripada posebnom dijelu tužitelja, od kvara na tom hidrantnom vodu je došlo i do štete, odnosno procurjevanja vode u podrum, šupe i atomsko sklonište predmetne

zgrade, pa su radovi poduzeti od strane tuženika bili upravo usmjereni na sprečavanje daljnje štete na predmetnoj stambenoj zgradi. Stoga, ukoliko se radilo o šteti koja je nastala tužitelju na njegovom posebnom dijelu, a koja šteta potječe ili ima uzrok u zajedničkim dijelovima, kako to tvrdi sam tužitelj u tužbi, tada su pasivno legitimirani za naknadu štete mogli biti samo ostali suvlasnici, a nikako ne upravitelj predmetne stambene zgrade, pri čemu su sredstva zajedničke pričuve i namijenjena upravo za popravke koji bi se vršili na zajedničkim dijelovima pojedine stambene zgrade, iz sredstava zajedničke pričuve se plaća i osiguranje zgrade, odnosno iz sredstava zajedničke pričuve mogla bi se plaćati i šteta koja nastane iz zajedničkih dijelova na posebnim dijelovima nekretnine.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1555/06-2 od 12.IX.2006.

PRAVO SLUŽNOSTI – POJAM I KARAKTERISTIKE

Kvalifikacija posjedovnog stanja

(Čl. 186 st. 3 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Bez obzira što su tužitelji na osnovi svojih činjeničnih tvrdnji zaključili da su tuženice na osnovu priznatog prava na posjed stvarne služnosti prolaza u suposjedu predmetne nekretnine, te su zatražili suposjedovnu zaštitu od uznemiravanja posjeda, sud nije vezan za takvu pravnu osnovu, već je dužan utvrditi činjeničnu osnovu (posjedovno stanje) predmetne nekretnine.

„Tužitelji navode da tuženice imaju samo pravo služnosti pješačkog prolaza preko prijepora do svoje nekretnine i da druge suposjedovne čine nisu ovlaštene poduzimati, zbog toga tužitelji nisu dužni trpjeti uznemiravanje (posjeda) od strane tuženica, time da su one svojevolarno odredile pravac postavljanja plinskog cjevovoda, te izvršile polaganje cijevi. Navode da na svojem dvorištu nisu dužni trpjeti postojanje plinovodnih cijevi. Time je tuženicama omogućeno vršenje nedozvoljenih suposjedovnih čina, a tužiteljima nije pružena pravna (su) posjedovna zaštita. Prije svega treba navesti da prema odredbi čl. 186 st. 3 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) sud treba postupiti po tužbi i kad tužitelj nije naveo pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, a ako je tužitelj pravnu osnovu naveo, sud nije za nju vezan. Po ocjeni ovog suda

niti tužitelj, niti prvostupanjski sud nisu u materijalnopravnom smislu pravilno definirali predmet spora, što je rezultiralo i neadekvatnim postavljanjem tužbenog zahtjeva od strane tužitelja, odnosno neadekvatnom prvostupanjskom odlukom u odnosu na činjeničnu osnovu tužbe. Naime, iz tužiteljskih navoda iznijetih tijekom prvostupanjskog postupka, a i iz žalbenih navoda proizlazila bi činjenična tvrdnja tužitelja da tuženice dio čkbr. 837/1 koriste isključivo za dolazak pješke na svoju nekretninu čkbr. 837/2. Na osnovu iznijetih činjeničnih navoda proizlazilo bi, za slučaj da tužitelji pravilno materijalnopravno zaključuju, da oni priznaju tuženicama posjed prava stvarne služnosti prolaza, a ne i suposjed nekretnine. Bez obzira što su tužitelji na osnovi svojih činjeničnih tvrdnji zaključili da su tuženice na osnovu priznatog prava na posjed stvarne služnosti prolaza u suposjedu predmetne nekretnine, takav materijalnopravni zaključak nije pravilan, pri čemu nije odlučno niti da je zatražena suposjedovna zaštita od uznemiravanja suposjeda uz tu materijalnopravnu pretpostavku (odnosno pogrešan materijalnopravni zaključak). Kvalifikacija dosadašnjeg posjedovnog stanja predstavlja materijalnopravno zaključivanje, a ne spornu činjenicu, koja se u postupku može priznati. Dakle, postavlja se pitanje da li je polaganje plinskog cjevovoda radnja koja je realizirana u okviru prava posjeda služnosti prolaza, ili predstavlja neovlašteno zadiranje u posjed stvari tužitelja. Odnosno, potrebno je utvrditi činjeničnu osnovu (posjedovno stanje) predmetne nekretnine: da li su tuženice u suposjedu predmetne nekretnine (što bi eventualno proizlazilo iz njihovih činjeničnih tvrdnji) ili su u posjedu prava stvarne služnosti prolaza preko tužiteljske nekretnine, što bi proizlazilo iz činjeničnih tvrdnji tužitelja. Po ocjeni ovog suda polaganje plinskih cjevovoda u nekretninu u posjedu tužitelja od strane osoba koja ima pravo služnosti prolaza nekretninom, predstavljalo bi samovlasno uznemiravanje u posjedu tužitelja. Ukoliko su tuženice ostvarivale suposjed predmetne nekretnine (ako njihova prava nisu bila ograničena samo na vršenje prava služnosti prolaza) tada bi bila prihvatljiva prvostupanjska materijalnopravna ocjena, da se ne radi o smetanju suposjeda, no pretpostavka takvog zaključka je jednakopravnost stranaka glede objekta posjeda, odnosno eventualnog uznemiravanja posjeda.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž- 1241/06-2 od 18.X.2006.

MEĐA

Pretpostavke za uređenje međe

(Čl. 103 st. 5 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ne mogu nastupiti pravni učinci uređenja međe u smislu čl. 103 st. 5 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, ukoliko sud prvog stupnja prilikom uređenja međe, donese rješenje o uređenju međe prema katastarskom nacrtu, a istovremeno ne označiti među na licu mjesta međašnim znakovima, već je međašni pravac utvrđen samo u skici mjerničkog vještaka.

«Naime, iz sadržaja zapisnika s održanog očevida na licu mjesta, nedvojbeno proizlazi da prvostupanjski sud, utvrđujući međašnu crtu prema katastarskom nacrtu, nije istovremeno među označio međašnim znakovima, pa je doneseno pobijano rješenje o uređenju međe iako je njime međašni pravac utvrđen samo u skici mjerničkog vještaka, dok sama međa na nekretninama stranaka nije označena. Navedeni zaključak potvrđuje i sadržaj službene bilješke koja prileži u spisu na listu 23 iz koje proizlazi da je nakon završenog očevida mjernički vještak izjavio da će liniju međe iskolčiti nakon pravomoćnosti rješenja. Prema odredbi čl. 103 st. 4 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) istovremeno s donošenjem odluke o načinu uređenja međe, sud će na licu mjesta označiti među međašnim znakovima, kako bi se time jasno označila granična crta između susjednih nekretnina. Od trenutka kada je sud među označio međašnim znakovima, smatra se da postoji vlasništvo do te međe, kako je to izričito navedeno u odredbi čl. 103 st. 5 ZV-a. Imajući u vidu način postupanja prvostupanjskog suda, mora se zaključiti da je prigodom uređenja međe prvostupanjski sud propustio među na licu mjesta označiti međašnim znakovima, postupivši protivno odredbi čl. 103 st. 4 ZV-a, zbog čega ne mogu nastupiti niti pravni učinci odluke o uređenju međe u smislu odredbe čl. 103 st. 5 ZV-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1003/06-2 od 31.VIII.2006.

MEĐA

Pretpostavke za uređenje međe

(Čl. 103 st. 3 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Sud nije ovlašten među urediti prema pravičnoj ocjeni prije nego na osnovi provedenih dokaza utvrdi posljednji mirni posjed, i to između ostalog i dokazom saslušanjem stranaka u svrhu dokazivanja, iz razloga što eventualne izjave stranaka prilikom održavanja očevida nemaju, niti mogu imati bilo kakvu dokaznu vrijednost.

«Osim toga, valja ukazati da je odredbom čl. 103 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) određen način uređenja međe, pa je u smislu navedene odredbe redosljed načina uređenja međe, kada sud u postupku uređenja međe obnavlja ili ispravlja među, slijedeći: - prema katastarskom nacrtu; - prema sporazumu susjeda čija je međa u pitanju; - prema posljednjem mirnom posjedu; - prema pravičnoj ocjeni suda, ako se posljednji mirni posjed nije mogao utvrditi. Kako se prema odredbi čl. 103 st. 3 ZV-a, međa uređuje prema posljednjem mirnom posjedu ukoliko se ona ne može obnoviti ili ispraviti prema katastarskom nacrtu ili prema sporazumu stranaka, sud je dužan provesti dokaze koje su stranke predložile na okolnost posljednjeg mirnog posjeda sporne površine, jer nije ovlašten među urediti prema pravičnoj ocjeni prije nego što na osnovi provedenih dokaza nije uspio utvrditi posljednji mirni posjed jedne od stranaka u odnosu na spornu površinu. U obrazloženju pobijanog rješenja prvostupanjski sud je naveo da «na licu mjesta nije mogao utvrditi niti posljednji miran posjed, jer iz izjava stranaka proizlazi da svaka od njih tvrdi da međa ide drugim pravcem, pa nije moguće utvrditi koja je stranka posljednja na spornoj površini vršila posjedovne čine». Navedeni sadržaj obrazloženja pobijanog rješenja ukazuje na nepravilno postupanje prvostupanjskog suda u odnosu na dokazivanje bitnih činjenica u postupku pred sudom. Valja upozoriti da se i u izvanparničnom postupku supsidijarno primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, što, dakle, znači da je svaka stranka dužna iznijeti činjenice i predložiti dokaze na kojima temelji svoj zahtjev, ili kojima pobija navode i dokaze protivnika. Dokazivanje obuhvaća sve činjenice koje su važne za donošenje odluke. Prvostupanjski sud se u obrazloženju pobijanog rješenja poziva na izjave stranaka, iako iz sadržaja zapisnika s održanog očevida na licu mjesta proizlazi da nikakve dokaze, osim saslušanja mjerničkog vještaka, prvostupanjski sud nije proveo, pa niti dokaz saslušanja stranaka u svrhu dokazivanja, zbog čega niti zaključak prvostupanjskog suda o nemogućnosti utvrđenja posljednjeg mirnog posjeda u odnosu na spornu površinu, nema

uporišta u sadržaju prvostupanjskog postupka. Kako se prema odredbi čl. 103 st. 3 ZV-a međa uređuje prema posljednjem mirnom posjedu ukoliko se ne može obnoviti ili ispraviti prema katastarskom nacrtu ili prema sporazumu stranaka, to je sud bio dužan provesti dokaze koje su stranke predložile na posljednji mirni posjed sporne površine, među ostalim i dokaz saslušanjem stranaka u svrhu dokazivanja, na način kako je to određeno odredbama Zakona o parničnom postupku, jer eventualne izjave stranaka prilikom održavanja očevida nemaju, niti mogu imati bilo kakvu dokaznu vrijednost.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1003/06-2 od 31.VIII.2006.

MEDA

Stranka u postupku uređenja međe

(Čl. 103 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Susjed, koji ima pravo zahtijevati da sud odredi među, nedvojbeno može biti, ne samo vlasnik, nego i posjednik susjednog zemljišta, što znači da uz vlasnika, kako na strani predlagatelja, tako i na strani protustranke, u postupku uređenja međe mogu sudjelovati vlasnik zemljišta i posjednik zemljišta.

«Isto tako, niti iz sadržaja izreke, a niti iz obrazloženja ne može se zaključiti da li su stranke vlasnici ili /i posjednici nekretnina između kojih je uređena međa, jer je prvostupanjski sud u obrazloženju jedino naveo da je protustranka poricala suvlasništvo predlagatelja na d. (?) čkbr. 1893 k.o. L., tvrdeći da navedeni dio nekretnine predlagatelji koriste kao služni put, odnosno da se nalaze u posjedu prava stvarne služnosti prolaza i provoza, a da je u postupku uređenja međe u smislu odredbe čl. 103 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) sud ovlašten isključivo obnoviti ili ispraviti među i na licu mjesta je označiti međašnim oznakama, dok ne može odlučivati o bilo kojem imovinskom ili drugom građanskopravnom odnosu između stranaka, o čemu odlučuje sud isključivo u parničnom postupku. Ne upuštajući se u ocjenu pravilnosti stajališta prvostupanjskog suda, valja upozoriti da je postupak uređenja međe takav postupak u kojem se između vlasnika ili posjednika određene nekretnine utvrđuje granica njihovog prava vlasništva, odnosno utvrđuje granica do koje vlasnik može vršiti neograničenu vlast na nekretnini,

istu posjedovati, koristiti, upotrebljavati i njome raspolagati, kako je to izričito određeno odredbom čl. 103 st. 5 ZV-a. Odredbom čl. 103 ZV-a, koja sadrži pravila vezana uz postupak uređenja međe, nije određeno tko može biti stranka u postupku uređenja međe. Prema odredbi čl. 103 st. 1 ZV-a svaki od susjeda ima pravo zahtijevati da sud u izvanparničnom postupku obnovi ili ispravi među, dok prema st. 6 iste odredbe svatko može u parnici dokazivati vlasništvo i zahtijevati da se u skladu s njim označi međa, no, susjed koji je sudjelovao u postupku uređenja međe ne može to zahtijevati nakon proteka roka od 6 mjeseci od dana pravomoćnosti odluke donesene u postupku uređenja međe. Imajući u vidu navedene odredbe, očigledno se mora zaključiti da je svaki vlasnik nekretnine ovlašten pokrenuti postupak za uređenje međe i da je protivna strana također vlasnik susjednog zemljišta. Međutim, susjed, koji u smislu odredbe čl. 103 st. 1 ZV-a ima pravo zahtijevati da sud odredi među, nedvojbeno može biti, ne samo vlasnik, nego i posjednik susjednog zemljišta, što znači da uz vlasnika, kako na strani predlagatelja, tako i na strani protustranke, u postupku uređenja međe mogu sudjelovati vlasnik zemljišta i posjednik zemljišta.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 946/06-2 od 31.VIII.2006.

MEĐA

Uređenje međe temeljem pravične ocjene suda

(Čl. 103 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko dokazi provedeni tijekom postupka uređenja međe ne daju dovoljnu osnovu u odnosu na nedvojbeni zaključak glede posljednjeg stanja posjeda sporne površine, tada se ima smatrati da su ispunjene pretpostavke za uređenje međe temeljem pravične ocjene suda.

„Uredivši među na temelju pravične ocjene suda, prvostupanjski sud svoju odluku obrazlaže činjenicom da međašnju crtu nije mogao urediti prema katastarskom nacrtu, obzirom da mapalna međa ne postoji, jer je između stranaka izvršena fizička dioba suvlasničke nekretnine koja nije provedena niti u katastru niti u zemljišnim knjigama, da međašnju crtu nije bilo moguće utvrditi na temelju sporazuma stranaka, da zbog proturječnih iskaza, kako predlagatelja, tako i protustranke, u odnosu na međašnju liniju, te mnogobrojnih svjedoka predloženih po predlagatelju i protustranci, nije bilo moguće utvrditi ni

posljednji posjed sporne međašnje površine, sud je spornu međašnju površinu podijelio na jednake dijelove utvrdivši međašnju liniju na osnovi pravične ocjene pravcem u skici mjerničkog vještaka označenim slovima A-F1-F. Stajalište prvostupanjskog suda, glede izbora načina uređenja međe, u cijelosti prihvaća i ovaj sud, jer je ono temeljeno na pravilnoj ocjeni iskaza mnogobrojnih svjedoka, kao i iskaza samih stranaka saslušanih u svrhu dokazivanja, neposrednim zapažanjem suda na licu mjesta, pri čemu je prvostupanjski sud, i po ocjeni ovog suda, pravilno zaključio da dokazi provedeni tijekom postupka ne daju dovoljnu osnovu u odnosu na nedvojbeni zaključak glede posljednjeg stanja posjeda sporne površine, zbog čega su bile ispunjene pretpostavke za uređenje međe temeljem pravične ocjene suda. Iz tijeka postupka vidljivo je, a što s osnovom utvrđuje i prvostupanjski sud, da su stranke tijekom četiri održana očevida na licu mjesta različito pokazivale liniju posjedovanja svojih dijelova nekretnina, zbog čega je na svakom od održanih očevida sporna površina utvrđena u rasponu od 7 m² pa do najviše 15 m², da je i stanje, u odnosu na postojeću obrež, na svakom od provedenih očevida drugačije opisano u zapisniku sa lica mjesta, što je logična posljedica činjenice dugotrajnog vođenja postupka i prirodnih promjena nastalih na crti razdvajanje spornih dijelova nekretnina stranaka, zbog čega ukazivanje protustranke na „proturječnost“ u odnosu na utvrđenja prvostupanjskog suda glede posljednjeg stanja posjeda, ne može dovesti u sumnju zaključak prvostupanjskog suda u odnosu na odabir načina uređenja međe sukladno odredbi čl. 103 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (ZOV), jer jasno i iscrpno obrazloženje prvostupanjskog rješenja ne sadrži, suprotno navodima protustranke, bilo kakve nedostatke zbog kojih se pravilnost pobijanog rješenja ne bi mogla ispitati. Kako ni neposrednim zapažanjem na licu mjesta prvostupanjski sud nije mogao na nedvojben način utvrditi crtu razgraničenja između navedenih dijelova nekretnina stranaka, kako i po ocjeni ovog suda, ni predlagatelj, a ni protustranka, nisu uspjeli dokazati posljednje stanje posjeda sporne površine, to je prvostupanjski sud pravilnom primjenom pravila o teretu dokazivanja, s pravom zaključio da posljednje stanje posjeda sporne površine nije moguće sa sigurnošću utvrditi, zbog čega je pravilno međašnju liniju između dijelova nekretnina stranaka uređio na osnovu pravične ocjene, podjelom sporne površine na jednake dijelove.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1744/05-2 od 27. rujna 2006.

RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE PUTEM SUDA

Vežanost suda valjanim sporazumom stranaka o načinu razvrgnuća suvlasničke zajednice

(Čl. 50 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Sud je u postupku razvrgnuća suvlasničke zajednice vežan zakonskim odredbama a podredno valjanim sporazumom stranaka o načinu razvrgnuća, koji je moguć i dopušten, pa kada se stranke na ročištu sporazume o načinu razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina civilnom diobom, tada je sud dužan i ovlašten donijeti odluku o razvrgnuću suvlasničke zajednice civilnom diobom u skladu sa sporazumom stranaka.

„U pogledu zahtijeva žalitelja istaknutog u žalbi u odnosu na geometrijsku diobu nekretnina koje su predmet postupka, žalitelja valja upozoriti da pravo na razvrgnuće suvlasnik može ostvariti u sporazumu sa svim suvlasnicima s kojima razvrgava suvlasništvo, u kojem slučaju se radi o dobrovoljnom razvrgnuću ili putem suda, u kojem slučaju se radi o sudskom razvrgnuću, sukladno odredbi čl. 48 st. 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV). Kad razvrgnuće provodi sud, vežan je u prvom redu strogim zakonskim odredbama, a podredno valjanim sporazumom stranaka o načinu razvrgnuća, ako takav postoji, a moguć je i dopušten, a i pravom na razvrgnuće isplatom koje bi pojedini suvlasnik imao na temelju pravnog posla ili zakona, sukladno odredbi čl. 50 st. 1 ZV-a. Ako sud glede načina razvrgnuća nije vežan u smislu st. 1 navedene odredbe, sud će, prema st. 2 iste odredbe, djeljive pokretne stvari dijeliti fizički, a nekretnine geometrijski, a kad takva dioba nije moguća, a da se znatno ne umanju vrijednost, sud će odlučiti, prema st. 4 iste odredbe, da se stvar proda na javnoj dražbi ili na drugi prikladan način, a dobiveni iznos podijeliti razmjerno suvlasničkim dijelovima (civilno razvrgnuće). Dakle, imajući u vidu sadržaj citiranih odredbi, sud je u postupku razvrgnuća suvlasničke zajednice vežan valjanim sporazumom stranaka o načinu razvrgnuća, pa obzirom na činjenicu da su se stranke, kako to proizlazi iz sadržaja zapisnika s ročišta održanog 14. rujna 2006.g., sporazumjele o načinu razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina civilnom diobom, prvostupanjski sud je bio dužan i ovlašten donijeti odluku o razvrgnuću suvlasničke zajednice civilnom diobom u skladu sa sporazumom stranaka, jer je u smislu odredbe čl. 50 st. 1 ZV-a vežna valjanim sporazumom stranaka o načinu razvrgnuća.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1749/06-2 od 15.XI.2006.

RASKIDANJE (RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE)

Razvrgnuće suvlasničke zajednice u parničnom postupku

(Čl. 48 st. 3 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01;
- paragraf 268 bivšeg Zakona o sudskom izvanparničnom postupku)

U provođenju sudskog razvrgnuća sud odlučuje u izvanparničnom postupku, međutim, Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima nije određeno u kojem postupku se provodi razvrgnuće kada nisu ispunjene pretpostavke da se provede nesporno razvrgnuće suvlasničke zajednice, iz kojeg razloga se u tom slučaju primjenjuje paragraf 268 bivšeg Zakona o sudskom izvanparničnom postupku, kojim je propisano da u slučaju osporavanja suvlasničkih omjera pojedinih suvlasnika u postupku razvrgnuća suvlasničke zajednice, sud predlagatelja upućuje u parnicu.

„Naime, prvostupanjski sud je jasno odredio da u činjeničnim i materijalnopравnim okolnostima, u kojima je osporen suvlasnički omjer, razvrgnuće treba provesti u parničnom postupku. U tom smislu treba ukazati na sadržaj odredbe čl. 48 st. 3 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) prema kojem se sudsko razvrgnuće provodi u izvanparničnom postupku, ako zakon ne odredi drugačije. Dakle, u navedenoj zakonskoj odredbi naglašeno je da u provođenju sudskog razvrgnuća sud odlučuje u izvanparničnom postupku, međutim, ZV nije određeno u kojem postupku se provodi razvrgnuće, kada nisu ispunjene pretpostavke da se provede nesporno razvrgnuće suvlasničke zajednice. U tom smislu, po ocjeni ovog suda, i nadalje se primjenjuju pravna pravila bivšeg Zakona o sudskom izvanparničnom postupku, paragraf 267, koji pobliže određuju u kojim slučajevima nema uvjeta za provođenje sudskog izvanparničnog postupka (između ostalog i kada postoji spor o suvlasništvu pojedinih suvlasnika ili o veličini njihovih suvlasničkih dijelova), dok paragraf 268 bivšeg Zakona o sudskom izvanparničnom postupku konkretizira da će se u slučaju osporavanja, između ostalog i suvlasničkih omjera pojedinih suvlasnika, stranku (predlagatelja) s njegovim zahtjevom radi razvrgnuća suvlasničke zajednice, uputiti na parnicu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1805/06-2 od 28.XII.2006.

RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE PUTEM SUDA – ODREĐIVANJE NAČINA DIOBE

Dioba izvanknjižne nekretnine

(Čl. 10 Zakona o zemljišnim knjigama– „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99 i 114/01)

Prije nego donese odluku o razvrgnuću suvlasničke zajednice geometrijskom diobom, sud je prije svega dužan utvrditi da li je nekretnina koja je predmet razvrgnuća suvlasničke zajednice upisana u zemljišne knjige.

„Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud odlučio je o diobi predmetne nekretnine koja nije upisana u zemljišnu knjigu, odnosno izvanknjižne nekretnine, a između predlagatelja i protustranaka kao izvanknjižnih vlasnika. Prije svega treba reći da predmetni izvanparnični postupak predstavlja postupak za razvrgnuće nekretnina, geometrijskom diobom, a koji je propisan odredbama čl. 47-53 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV). Nadalje, treba istaknuti da je odredbom čl. 10 st. 2 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) propisano da odluke sudova i druge vlasti o knjižnim pravima moraju sadržavati oznake i podatke o katastarskom broju i površini katastarskih čestica kao i o katastarskoj općini u kojoj leže onako kako su ti podaci označeni u zemljišnoj knjizi. Pobijano rješenje prvostupanjskog suda, a kojim je odlučeno o geometrijskoj diobi predmetne nekretnine također predstavlja odluku suda o knjižnim pravima stranaka. Pobijano rješenje prvostupanjskog suda, jednako kao i prijedlog za diobu predlagatelja sadrži međutim samo oznake i podatke o katastarskom broju, opisu i površini predmetne katastarske čestice koja je navedenim rješenjem podijeljena geometrijskom diobom, a ne sadrži i podatke označene u zemljišnoj knjizi. Točno je da je prvostupanjski sud odlučujući o geometrijskoj diobi predmetne nekretnine donio pobijano rješenje koje sadrži novostvorene čestice koje su diobom pripale pojedinim suvlasnicima i koje je označio posebnim katastarskim brojevima, površinom te njihovim nazivima i to nekretnine protustranaka kao šuma odnosno nekretninu predlagatelja kao kuću za odmor, dvorište i šumu, a to nakon što je sačinjena i parcelacija prema odgovarajućem katastarskom operatu, ali je prvostupanjski sud sve to učinio, a da prethodno, a što je bio dužan, nije raspravio i utvrdio da li je predmetna nekretnina upisana i u zemljišnu knjigu, budući, to obzirom na citiranu odredbu čl. 10 st. 2 ZZK-a, a kako bi dioba iste mogla biti provedena u zemljišnim knjigama. Ovaj sud naime smatra da je prvostupanjski sud, a s obzirom na sadržaj odredbe čl. 10 st. 2 ZZK-a, prema kojoj između ostalog odluka suda o knjižnom pravu mora sadržavati i glede nekretnina, podatke kako su isti

označeni u zemljišnoj knjizi, bio dužan ove navode prijedloga raspraviti i utvrditi prije svega da li jest ili nije predmetna nekretnina upisana u zemljišnu knjigu, pa potom ovisno prije svega o rezultatima tih utvrđenja nastaviti i odlučiti o prijedlogu predlagatelja za razvrgnuće. Naime, ukoliko je predmetna nekretnina upisana u zemljišnu knjigu tada prijedlogom za diobu trebaju biti obuhvaćeni i svi upisani suvlasnici.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 48/07-2 od 19.I.2007.

UKNJIŽBA

Uknjižba prava služnosti prolaza i provoza

(Čl. 174 Zakona o zemljišnim knjigama - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01)

Predlagatelj koji traži uknjižbu prava služnosti i provoza, dužan je zemljišnoknjižnom sudu dostaviti između ostalog skicu sačinjenu po mjerodavnom mjerniku u kojoj moraju grafički biti prikazane čestice predlagatelja i protustranke kao i dužina, širina i točna lokacija služnosti prolaza i provoza.

„S druge strane, kada se radi o uknjižbi prava služnosti prolaza i provoza, tada se mora zemljišnoknjižnom odjelu dostaviti i skica sačinjena od mjerodavnog mjernika u kojoj grafički moraju biti prikazane čestice i jedne i druge strane, ali isto tako u kojoj mora biti prikazana i osnovana služnost na način da je grafički prikazana njezina dužina, njezina širina, točna lokacija takove služnosti, a što sve mora biti potkrijepljeno i odgovarajućim mjerničkim oznakama.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 878/06 od 16.X.2006.

ZABILJEŽBA

Zabilježba spora

(Čl. 81 Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01)

Kada se sadržaj spora odnosi na ispunjenje ugovora koji nema za osnovu stjecanje knjižnih prava, sud će odbiti prijedlog tužitelja za upis zabilježbe spora u zemljišne knjige iz razloga što spor radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji ne predstavlja vrstu spora za koji odredba čl. 81 Zakona o zemljišnim knjigama predviđa izvršenje zabilježbe spora.

«Obrazlažući pobijano rješenje prvostupanjski sud navodi da je predlagatelj zatražio zabilježbu spora na predmetnim nekretninama, a u opravdanju svog zahtjeva priložio je tužbu radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji. Prema ocjeni prvostupanjskog suda zabilježba spora ne može se dozvoliti ako se radi o postupku koji ne utječe na pravnu osnovu za upis knjižnog prava u zemljišnu knjigu. Po ocjeni prvostupanjskog suda sadržaj spora na koji se predlagatelj poziva odnosi se na ispunjenje ugovora (naknadu štete) koji nema za osnovu stjecanje knjižnih prava. Po ocjeni ovog suda, osnovano je prvostupanjski sud odbio provesti zabilježbu spora, koja je zatražena predlagateljevim prijedlogom, jer spor radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji ne predstavlja vrstu spora za koji odredba čl. 81 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) predviđa izvršenje zabilježbe spora. Naime, tim je propisom određeno da je zabilježba spora upis kojim se čini vidljivim da se glede knjižnog prava vodi pred sudom ili drugim nadležnim tijelom postupak čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje toga prava. U slučaju pobijanja dužnikovih pravnih radnji predviđena je čl. 85 st. 1 ZZK-a zabilježba tužbe, odnosno tim propisom je određeno da osoba koja je sukladno propisima Zakona o obveznim odnosima ovlaštena pobijati pravnu radnju svoga dužnika, može, ako ju pobija tužbom, zahtijevati zabilježbu te tužbe u zemljišno-knjižne uloške u kojima je radi ostvarenja tužbenog zahtjeva potreban zemljišno-knjižni upis. U smislu odredbe čl. 284 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) u vezi čl. 280 i čl. 281 ZOO-a, vjerovnik pod određenim uvjetima može pobijati pravne radnje svog dužnika time da ako sud usvoji tužbeni zahtjev, pravna radnja gubi učinak samo prema tužitelju i samo koliko je potrebno za ispunjenje njegovih potraživanja. Dakle, predmetna tužba ne predstavlja spor glede knjižnog prava u smislu čl. 81 ZZK-a, pa navedeni Zakon ne predviđa postojanje vjerovnikovog prava na zabilježbu spora u slučaju podnošenja takve tužbe, nego samo pravo na zabilježbu tužbe, pa je prvostupanjski sud osnovano odbio postavljeni zahtjev (prijedlog) predlagatelja

uz određenje procesnih posljedica odbijanja prijedloga u smislu odredbi čl. 111 st. 1 ZZK-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 777/06-2 od 17.VIII.2006.

ZABILJEŽBA

Zabilježba tražbine

(Čl. 200 Zakon o socijalnoj skrbi – „Narodne novine“, br. 73/97)

Centar za socijalnu skrb može tražiti zabilježbu tražbine ako postoji rješenje nadležnog ministarstva o novčanoj pomoći ili stalnom smještaju, te ukoliko korisnik pomoći ima nekretnine koje su u njegovom vlasništvu ili suvlasništvu.

„Naime, donoseći pobijano rješenje, sud prvog stupnja je zaključio da G.M. nije upisana vlasnica ili suvlasnica nekretnina u z.k.ul. ___ i ___ k.o. J., pa da, slijedom toga, prijedlog predlagatelja nije osnovan. Odmah valja napomenuti da se prijedlog predlagatelja temelji na čl. 200 Zakona o socijalnoj skrbi, prema kojem ministarstvo nadležno za poslove socijalne skrbi ima pravo, na temelju rješenja o ostvarenju pomoći za uzdržavanje i stalnog smještaja, tražiti zabilježbu tražbine u zemljišnoj knjizi na nekretninama u korisnikovom vlasništvu. To, dakle znači da se zabilježba tražbine može tražiti ukoliko postoji rješenje nadležnog ministarstva o novčanoj pomoći ili stalnom smještaju, te ukoliko korisnik pomoći ima nekretnine koje su u njegovom vlasništvu. U konkretnom slučaju Centar za socijalnu skrb I. je donio rješenje dana 30. rujna 2004.g. po kojem je G.M. iz B. __, kao predstavniku obitelji od tri člana priznato pravo na pomoć za uzdržavanje i to za nju osobno, G.V. i G.S. Iz navedenog je jasno vidljivo da je pomoć za uzdržavanje dana i G.V., koji je u gore navedenim ulošcima upisan kao suvlasnik u 3019/3419 dijela u z.k.ul. ___ k.o. J., odnosno kao vlasnik u cijelosti u z.k.ul. ___ k.o. J. Sud prvog stupnja o navedenoj činjenici nije dao nikakve razloge, niti je uopće ocjenjivao da li je G.V. također korisnik navedene pomoći ili nije, pa, obzirom da navedeno nije bilo predmetom prvostupanjskog postupka, to se niti od strane suda drugog stupnja ne može ispitati pravilnost pobijanog rješenja. Naime, sud prvog stupnja

u razlozima pobijanog rješenja jedino navodi da G.M. nije upisana kao vlasnica nekretnina, iako je u samom prijedlogu kao protustranka naveden i G.V. „

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1748/06-2 od 07.XI.2006.

UČINAK UKNJIŽBE I ZABILJEŽBE

Zabilježba razmjernog namirenja na nekretninama

(Čl. 39 Zakona o zemljišnim knjigama– „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99 i 114/01)

Izravni materijalnopravni učinak određene promjene u prvenstvenom redu namirenja ne može se postići zabilježbom sporazuma koji ne određuje mogućnost zabilježbe promjene prvenstvenog reda već obvezuje samo na zabilježbu istoga u zemljišnim knjigama.

„Pri tome treba imati u vidu sadržaj čl. 73 st. 1 ZZK-a kojim je propisano da će se zabilježba prvenstvenog reda dopustiti samo ako bi po stanju u zemljišnoj knjizi bila dopuštena uknjižba odnosno brisanje onoga prava koje se ima upisati odnosno brisati, i ako je na prijedlogu za zabilježbu istinitost potpisa ovjerovljena na propisan način. Dakle, u konkretnom slučaju prijedlogu se može udovoljiti samo ako bi, po stanju zemljišne knjige, bila dopuštena promjena takvog prava (prvenstvenoga reda), pri čemu bi prijedlog trebao biti utemeljen na sadržaju privatne isprave, koja bi, između ostalog, sadržavala i izričitu izjavu onoga čije se pravo ograničava, opterećuje, ukida ili prenosi na drugu osobu, da pristaje na uknjižbu (čl. 54 st. 1 ZZK). U ispravi koju je predlagatelj priložio prijedlogu, čl. 2 st. 1 al. 2, određuje se da će se, u eventualnim postupcima prisilne naplate (ovrhe, stečaja i sl.), tražbina predlagatelja i Z. banke (koje prema stanju upisa u zemljišnim knjigama nemaju isti prvenstveni red) namirivati sukladno čl. 109 OZ-a kao da je riječ o tražbinama koje imaju isti red namirenja. Izravni materijalnopravni učinak određene promjene u prvenstvenom redu namirenja ne može se polučiti zabilježbom sporazuma, obzirom da se sadržajem sporazuma ne određuju izravno, promjene u prvenstvenom redu namirenja, nego sporazum, za njegove potpisnike, ima samo obveznopravni karakter kojim predlagatelj stječe obvezno pravo na razmjerno namirenje. Tim se sporazumom ne može postići izmjena prvenstvenog reda u zemljišnim knjigama, jer na to svojim sadržajem nije usmjeren, niti postoji izričita izjava potpisnika sporazuma na provođenje takve promjene u zemljišnim knjigama (u

sporazumu se navodi da se namirenje treba provoditi kao da je riječ o tražbinama koje imaju isti red namirenja), a sporazum ne određuje niti mogućnost zabilježbe promjene prvenstvenog reda, nego obvezuje samo na zabilježbu sporazuma, a takva zabilježba ne odgovara smislu čl. 39 ZZK-a (dakle, ne radi se niti o zabilježbi osobnog odnosa, niti o osnivanju pravnih učinaka po odredbama ZZK-a ili drugih zakona).

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1373/06-2 od 20.XII.2006.

UČINAK UKNJIŽBE I ZABILJEŽBE

Zabilježba spora

(Čl. 81 Zakona o zemljišnim knjigama– „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99 i 114/01)

Ugovor o koncesiji je obveznopravni ugovor, koji ne utječe na upisana knjižna prava, iz kojeg razloga predlagatelj ne može tražiti zabilježbu spora u kojem tuži Republiku Hrvatsku radi utvrđenja da mu pripada prioriteta koncesija na određenom dijelu poljoprivrednog zemljišta.

„U konkretnom slučaju, predlagatelj traži da se izvrši zabilježba spora radi predmeta koji je isti pokrenuo kod istog suda prvog stupnja pod brojem P.470/05, a u kojem isti tuži Republiku Hrvatsku radi utvrđenja da predlagatelju pripada pravo na prioriteta koncesiju korištenja 699 ha poljoprivrednog zemljišta neposrednom pogodbom u vlasništvu RH. Prema čl. 81 st. 1 Zakona o zemljišnim knjigama (ZZK) zabilježba spora je upis kojim se čini vidljivim da se glede knjižnog prava vodi pred sudom, ili drugim nadležnim tijelom, postupak čiji bi ishod mogao utjecati na uknjižbu, pripadanje, postojanje, opseg, sadržaj ili opterećenje tog prava, a prema stavku 2, zabilježba spora ima učinak da pravomoćna presuda, donesena povodom tužbe, djeluje i protiv onih osoba koje su stekle knjižna prava pošto je prijedlog za zabilježbu spora stigao zemljišnoknjižnom sudu. Prema tome, da bi se mogla dozvoliti zabilježba spora, potrebno je da se vodi spor o knjižnom pravu, a knjižna prava su pravo vlasništva i druga stvarna ili obvezna prava, koja su kao takva i upisana u zemljišnoj knjizi. U konkretnom slučaju, i sam predlagatelj navodi da su predmetne nekretnine u vlasništvu RH, te da nije došlo do sklapanja ugovora o

koncesiji za predmetno poljoprivredno zemljište, pri čemu je ugovor o koncesiji obveznopravni ugovor, koji kao takav, ne utječe na upisana knjižna prava.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.12/07-2 od 15.I.2007.

TUŽBA ZA BRISANJE

Pogreška prilikom uknjižba prava vlasništva

(Čl. 129 Zakona o zemljišnim knjigama - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01)

Nositelj knjižnog prava, kojem je povrijeđeno njegovo pravo, uknjižbom u korist neke osobe, može zahtijevati zaštitu svojeg prava samo brisovnom tužbom, na način određen u čl. 129 Zakona o zemljišnim knjigama.

„Uknjižba prava vlasništva, prema odredbi čl. 30 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK), samo je jedna vrsta knjižnog upisa temeljem kojeg se u zemljišnu knjigu upisuje pravo vlasništva na nekretnini. Ako je kod provedbe uknjižbe prava vlasništva došlo do pogreške, pogreška u upisu ispravlja se na način određen odredbama čl. 117 do 119 ZZK-a, na temelju rješenja zemljišnoknjižnog suda, a ne tužbom u parničnom postupku. U parničnom postupku može se zahtijevati jedino zaštita od povrede upisom u zemljišnoj knjizi, na način utvrđen odredbom čl. 168 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZOV), i to na način na koji zaštitu knjižnih prava daju pravila zemljišnoknjižnog prava. Nositelj knjižnog prava, kojem je povrijeđeno pravo uknjižbom u korist neke osobe, zaštitu od povrede upisom u zemljišnoj knjizi može zahtijevati samo brisovnom tužbom, na način određen u čl. 129 ZZK-a. Kako se u zemljišnu knjigu može upisati samo pravo vlasništva, i kako iz cjelokupno provedenog postupka nije razvidno na osnovi kojih je to činjenica i dokaza prvostupanjski sud utvrdio da je tužitelj suvlasnik ½ dijela čest.zgr. ___/1 k.o. Ž., i na koji način je tužitelj stekao vlasništvo tog dijela nekretnine, to je, u najmanju ruku, začuđujuća odluka prvostupanjskog suda kojom je ovlastio tužitelja da na temelju „ove presude“ ishodi upis prava vlasništva na svoje ime, uz brisanje prava vlasništva s imena tuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.647/06-2 od 04.IX.2006.

II OBVEZNO PRAVO

OBVEZNO SKLAPANJE I OBVEZNI SADRŽAJ UGOVORA

Zbrinjavanje otpada

(Čl. 14 st. 1 Zakona o otpadu – „Narodne novine“, br. 178/05;

-Čl. 1 Zakona o komunalnom gospodarstvu – „Narodne novine“, br. 36/95, 70/97., 128/99., 57/00., 129/00. i 59/01., 26/03., 82/04., 110/04, 178/04)

Gospodarenje otpadom je od interesa za Republiku Hrvatsku, s time da su županija i grad Zagreb odgovorni za gospodarenje svim vrstama otpada, osim opasnog otpada za koji je odgovorna država, iz čega slijedi da je komunalni otpad potrebno organizirano zbrinjavati, na za to predviđena mjesta, kao i da je protivno i kažnjivo zbrinjavanje kućnog otpada na način da se isti odlaže izvan određenih odlagališta otpada, s time da naplata te vrste komunalne usluge ne ovisi samo o stvarnom korištenju opsega te usluge već i o drugim obračunskim kriterijima, u skladu s propisima kojima se uređuje komunalno gospodarstvo.

«U odnosu na preostali dio potraživanja, prvostupanjski sud je utvrdio da tužitelj izvršava javnu službu sukladno čl. 2 Zakona o komunalnom gospodarstvu, te da je čl. 3 st. 1 toč. 6 i 7 te st. 2 toč. 7 i 8 Zakona o komunalnom gospodarstvu propisano da u komunalnu djelatnost spada održavanje čistoće, što podrazumijeva čišćenje javnih površina te skupljanje i odvoz komunalnog otpada na uređeno odlagalište... a da prema čl. 4 Zakona o komunalnom gospodarstvu, komunalnu djelatnost može obavljati trgovačko društvo koje osniva jedinica lokalne samouprave, a na taj način osnovan je tužitelj kao trgovačko društvo za obavljanje komunalne djelatnosti na području grada M. Obavljanje navedene komunalne djelatnosti i obveza plaćanja naknade tužitelju od strane korisnika usluga, prema prvostupanjskom materijalnopravnom utvrđenju propisano je odlukom o komunalnom redu grada M. (glasnik grada M br. 7/84; 1/85; 3/85; 3/87; 2/88; 8/89; 3/90 i 1/92). Prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu odlaganje komunalnog otpada predstavlja komunalnu djelatnost koju može vršiti trgovačko društvo koje osniva jedinica lokalne samouprave ili služba – vlastiti pogon koji osniva jedinica lokalne samouprave ili pravna i fizička osoba na temelju ugovora o koncesiji. Prema

sadašnjem Zakonu o otpadu (čl. 13) gospodarenje otpadom je od interesa za Republiku Hrvatsku, a prema čl. 14 st. 1 županija i grad Zagreb odgovorni su za gospodarenje svim vrstama otpada (osim opasnog otpada za koji je odgovorna država). Komunalni otpad u smislu navedenih zakona treba organizirano zbrinjavati, na za to predviđena mjesta. Radi navedenog, protivno je smislu navedenih propisa, te je kažnjivo, zbrinjavanje kućnog otpada njegovim zakapanjem izvan određenih odlagališta otpada. Osim toga naplata te vrste komunalne usluge ne ovisi (samo) o stvarnom korištenju opsega te usluge nego o drugim obračunskim kriterijima, u skladu sa propisima kojima se uređuje komunalno gospodarstvo, pri čemu treba istaći da tuženik niti ne iznosi bilo kakve argumentirane prigovore na visinu i način obračuna visine tužiteljevih mjesečnih, odnosno ukupnog potraživanja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 650/06-2 od 07.IX.2006.

MJESTO ISPUNJENJA

Uplata na tekući račun prodavatelja

(Čl. 319 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Kada je između stranaka ugovoreno da će kupac kupoprodajnu cijenu platiti prodavatelju na način da ishodi kredit od banke u visini kupoprodajne cijene, te da taj iznos banka doznači na tekući račun prodavatelja, a kupac nije uspio ishoditi kredit od banke, primjenjuje se odredba čl. 319 st. 2 Zakona o obveznim odnosima, te se obveza u tom slučaju ispunjava u mjestu u kojem je kupac u vrijeme nastanka obveze imao svoje sjedište, odnosno prebivalište, a u nedostatku svoje boravište, a ne u mjestu gdje se nalazi nekretnina koja je predmet kupoprodajnog ugovora.

„Suprotno stajalištu žalbe, ovaj sud ne nalazi osnovanom žalbenu tvrdnju kako je sud prvoga stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo kada je zauzeo stajalište da je tuženik po prirodi predmetnog pravnog posla svoju obvezu predaje nekretnine kupcu, a time i primitka tužiteljeve obveze bio dužan izvršiti u V., a ovo obzirom na mjesto gdje se nekretnina nalazi. Ovo stoga što je tužitelj svoju obvezu trebao ispuniti uplatom na tekući račun tuženika, a ne predajom gotovine tuženiku. Glede naprijed navedene žalbene tvrdnje valja

kratko odgovoriti da je doista ugovoreno između stranaka da će tužitelj ishoditi kredit od P. banke Zagreb u visini kupoprodajne cijene koju je trebao isplatiti tuženiku, time da se iznos u visini kupoprodajne cijene doznači na tekući račun tuženika, a ne da se isplati tužitelju kao zajmoprimatelju. Međutim, još prije 30. travnja 2001.g. bilo je potpuno jasno i tužitelju, a i tuženiku, da tužitelj neće moći ishoditi u datom roku kredit, pa je upravo zbog toga tužitelj od svjedoka A.P. tražio pozajmicu u iznosu od 50.000,00 DEM, kako bi tuženiku u cijelosti isplatio kupoprodajnu cijenu. Činjenica da je tužitelj bio voljan isplatiti tuženiku kupoprodajnu cijenu u gotovini nakon pozajmice od A.P., a ne na tekući račun tuženika koji je tuženik imao u banci, po ocjeni ovog suda nije odlučna glede pravilnosti i zakonitosti pobijane presude. Naime, kako je već rečeno i tuženiku je bilo jasno da tužitelj u vrlo kratkom roku ne može ishoditi kredit od rečene banke kako bi mu odobrenim kreditom isplatio kupoprodajnu cijenu. Prema čl. 319 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) dužnik je dužan ispuniti obvezu, a vjerovnik primiti ispunjenje u mjestu određenom pravnim poslom ili zakonom. Prema čl. 319 st. 2 ZOO-a kada mjesto ispunjenja nije određeno, a ne može se ni odrediti po svrsi posla, prirodi obveze i ostalim okolnostima, obveza se ispunjava u mjestu u kojem je dužnik u vrijeme nastanka obveze imao svoje sjedište, odnosno prebivalište, a u nedostatku svoje boravište. Sud prvog stupnja je potpuno pravilno primijenio naprijed citiranu zakonsku odredbu, time da je iznio doista valjane i logične razloge zbog čega nalazi da su se u konkretnom slučaju obveze iz rečenog ugovora imale ispuniti u mjestu u kojem dužnik, odnosno tužitelj ima u vrijeme nastanka obveze svoje sjedište, odnosno prebivalište.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1166/06-2 od 07.IX.20006.

SOLIDARNE OBVEZE

Založni dužnik

(Čl. 1004 st. 3 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Činjenica da se davatelj kredita u ugovoru o kreditu ograničio na zahtjev za iskup ili prodaju nekretnina od dužnika, putem javnog bilježnika, nema utjecaja na pravo kreditora da se namiri od založnog dužnika, budući da se navedena ugovorna klauzula odnosi na pravo

davatelja kredita na takvu vrstu namirenja, ali uz tu klauzulu ugovor sadrži i klauzulu koja određuje pristanak za ovrhu založnog dužnika te ujedno i pravo vjerovnika da provede neposrednu prisilnu ovrhu na imovini založnog dužnika.

„Treba istaći da je prvostupanjski sud uz prihvaćanje vjerodostojnim i logičnim iskazom navedenog svjedoka, svoju odluku utemeljio i na sadržaju presuđenja u prvostupanjskom predmetu P. ___/05 (pravomoćna presuda br. P.___/05 od 18.07.05.g.) sadržajem koje, te u obrazloženju koje, nije prihvaćen, kao objektivan, neskrivljen i opravdan razlog nevraćanja kredita nastali požar u pekarnici glavnih dužnika, zbog činjenice da su glavni dužnici već od prije u zakašnjenju s otplatom kredita u mjeri u kojoj to zakašnjenje opravdava dospelost cjelokupnog kredita na naplatu, a time i provođenje ovrhe. Dakle, već iz tog razloga tužiteljica se ne može s uspjehom pozivati na istu okolnost, poričući dospelost svoje obveze, obzirom da je tužiteljica s tuženicom sklopila ugovor o zalogu kojim ona osigurava naplatu kredita, za slučaj njegova nevraćanja ili neurednog vraćanja, sukladno sadržaju preuzete ugovorne obveze. U tom smislu realizacija obveze tužiteljice (odnosno prisilne naplate prema tužiteljici) nije ovisna o neuspjelom provođenju ovrhe prema glavnim dužnicima, jer to ne proizlazi iz Ugovora o zalogu (tužiteljica je pristala, u slučaju dospelosti bilo koje obveze po ugovoru na neposrednu prisilnu ovrhu na nekretnini, te na solidarno jamstvo, a u smislu odredbe čl. 1004 st. 3 ZOO-a solidarni jamac odgovara vjerovniku kao glavni dužnik za cijelu obvezu i vjerovnik može zahtijevati ispunjenje bilo od glavnog dužnika bilo od jamca ili od obojice u isto vrijeme, a kreditor je, prema prvostupanjskom utvrđenju pokušao ovršno namirenje od glavnih dužnika znatno prije pokretanja postupka namirenja prema tužiteljici). Neosnovan je prigovor prema kojem se u ugovoru o kreditu davatelj kredita ograničio na zahtjev za iskup ili prodaju nekretnina putem javnog bilježnika, jer se navedena ugovorna klauzula na koju se tužiteljica poziva odnosi na pravo davatelja kredita za zahtjev za takvu vrstu namirenja, ali uz tu klauzulu ugovor sadrži i klauzulu koja određuje pristanak za ovrhu založnog dužnika te pravo vjerovnika provesti neposrednu prisilnu ovrhu na imovini založnog dužnika (založne dužnice tj. tužiteljice)“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 217/06-2 od 04.VII.2006.

SOLIDARNA ODGOVORNOST

Odgovornost za odron kamenja na državnoj cesti

(Čl. 55 Zakona o javnim cestama – «Narodne novine br. 180/04;
čl. 24 st. 3 Pravilnika o održavanju javnim cestama – «Narodne novine,
br. 25/98)

Trgovačko društvo «Hrvatske autoceste d.o.o.» kao pravni slijednik Hrvatske uprave za ceste, nije solidarno odgovorno sa trgovačkim društvom «Hrvatske ceste d.o.o.» za naknadu štete koja je nastala na državnoj cesti zbog odrona kamenja, iz razloga što je između pravnih slijednika Hrvatske uprave za ceste došlo do podjele prava i obveza, na način da je za štete nastale na državnoj cesti odgovorno trgovačko društvo Hrvatske ceste d.o.o.

«Dakle, prvostupanjski sud je pravilno zaključio, na temelju raspoloživih dokaza, da je vozač tužiteljinog vozila, u uvjetima noćne vožnje i mokrog kolnika, u desnom zavoju državne ceste iznenada naletio na odron kamenja, a takvo stanje kolnika ukazuje na propust prvotuženika (Hrvatske ceste d.o.o.) u izvanrednom održavanju ceste, što je njegova zakonska obveza, zbog čega je odgovoran za nastalu štetu u smislu odredbe čl. 55 Zakona o javnim cestama (NN 180/04) te čl. 24 st. 3 Pravilnika o održavanju i zaštiti javnih cesta (NN 25/98), što žalbenim navodima nije dovedeno u sumnju. Drugotuženik (Hrvatske autoceste d.o.o.) u žalbi, između ostalih žalbenih razloga, navodi svoje materijalnopravno stajalište prema kojem on nije pravni slijednik prvotnog tuženika Hrvatske uprave za ceste, Ispostava S., za naknadu konkretne štete, jer da je ona nastala na državnoj cesti, a ne na autocesti, radi čega nema prijenosa odgovornosti na drugotuženika, sve u smislu odredbe čl. 28 Zakona o izmjenama i dopunama o javnim cestama, a u vezi čl. 33, 44 st. 1 i čl. 45 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama, a na kojim zakonskim odredbama je između prvo i drugotuženika, Odlukom o podijeli imovine, prava i obveze, te imovine, od strane navedenih pravnih subjekata, kako u vezi cesta, tako i u vezi autocesta na području RH. Ističući te žalbene navode, drugotuženik se poziva i na stajalište sudske prakse o pravnom slijedništvu Hrvatske uprave za ceste, utemeljenom na Zakonu. Ovaj sud prihvaća pravilnim iznijeto materijalnopravno stajalište drugotuženika, te ocjenjuje da je na osnovu jasnih zakonskih kriterija došlo do podjele prava i obveza zajedničkog pravnog prednika tuženika, na način da je odštetna odgovornost za štete nastale zbog neodržavanja autocesta na drugotuženiku, a ostalih (državnih) cesta, koje su bile pod upravljanjem i održavanjem Hrvatskih uprava za ceste, na prvotuženiku. U tom smislu, pravilno je materijalnopravno stajalište drugotuženika, da on nije

solidarno odgovoran, kao pravni slijednik Hrvatske uprave za ceste za naknadu predmetne štete, obzirom da je u tom smislu došlo do podijele prava i obveza između pravnih slijednika Hrvatske uprave za ceste, na način da je u tom dijelu isključivi pravni slijednik prvotnog tuženika sadašnji prvotuženik.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 462/06-2 od 21.XI.2006.

KAPARA U SLUČAJU NEIZVRŠENJA UGOVORA

Kada rok nije bitan sastojak ugovora o kupoprodaji

(Čl. 126 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko rok do kojeg se kupac obvezao isplatiti prodavatelju cjelokupnu kupoprodajnu cijenu nije bitni sastojak ugovora, niti je prodavatelj kupcu ostavio primjeran naknadi rok za ispunjenje, smatra se da ugovor o kupoprodaji nije raskinut, iz kojeg razloga u slučaju neizvršenja takvog ugovora, za neizvršenje kupoprodajnog ugovora smatra se odgovornim prodavatelj budući je isti nakon sklapanja rečenog ugovora prodao predmetne nekretnine trećoj osobi, pa stoga kupac ima pravo tražiti vraćanje dvostruke kapare.

„Tijekom postupka je utvrđeno da predmetni ugovor sadrži bitne sastojke glavnog ugovora, tj. ugovora o kupoprodaji, pa stoga obvezuje stranke sukladno čl. 45 st. 3 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Naime, obzirom da su se stranke sporazumjele o predmetu i cijeni, preuzele obvezu plaćanja cijene i predaje u posjed nekretnine, to zbog toga rečeni ugovor ima sva svojstva ugovora o prodaji, pa upravo zbog toga pravilno zaključuje sud prvoga stupnja da bez obzira na činjenice što su stranke predmetni ugovor nazvale predugovor, a obzirom na naprijed navedeno, taj pravni posao se ima smatrati ugovorom o kupoprodaji, odnosno glavnim ugovorom, obzirom da ima sve značajke iz čl. 454 st. 1 ZOO-a. Nadalje, tijekom postupka je utvrđeno da navedeni rok do kojeg se tužitelj kao kupac obvezao isplatiti tužitelju cjelokupnu kupoprodajnu cijenu nije bitni sastojak ugovora, odnosno ispunjenje navedene obveze tužitelja o roku nije bitni sastojak ugovora, pa da bi se zbog toga smatrao rečeni ugovor raskinutim ako tužitelj ne bi platio u navedenom roku kupoprodajnu cijenu. Utvrđeno je da doista tužitelj kao kupac nije tuženiku isplatio cjelokupnu

kupoprodajnu cijenu od 30. travnja 2001.g. Utvrđeno je nadalje da tuženi kao prodavatelj nije tužitelju ostavio primjeren naknadni rok za ispunjenje sukladno čl. 126 st. 2 ZOO-a, pa da bi se onda zbog toga sukladno čl. 126 st. 3 ZOO-a ugovor smatrao raskinutim ako tužitelj kao kupac ne bi u naknadnom roku ispunio svoju obvezu. Ovo stoga jer ako dužnik ne ispuni svoju obvezu u naknadnom roku nastupaju iste pravne posljedice kao i u slučaju da je rok bitni sastojak ugovora. Sud prvog stupnja je utvrdio da je za neizvršenje ugovora odgovoran tuženik, da je tuženik nakon sklapanja rečenog ugovora prodao predmetne nekretnine trećoj osobi, da nikada nije tužitelju predao u posjed predmetne nekretnine, pa da stoga tužitelj ima pravo tražiti od tuženika da mu povрати dvostruki iznos kapare. Ovo pogotovo jer tuženik kao prodavatelj nije tužitelju ostavio naknadni primjereni rok za ispunjenje njegove obveze, a sve ovo sukladno čl. 126 st. 2 ZOO-a. Osim toga, u spisu se nalazi i Plavi oglasnik (list 9 spisa), a prema čijem sadržaju je tuženik dana 28. travnja 2001.g. dao oglas da prodaje predmetne nekretnine, a ovo unatoč činjenice što nije protekao rok do kojeg je tužitelj kao kupac trebao isplatiti kupoprodajnu cijenu u cijelosti koju je trebao isplatiti do 30. travnja 2001.g. Naime, u slučaju neizvršenja ugovora po čl. 80 st. 2 ZOO-a ako je za neizvršenje ugovora odgovorna strana koja je primila kaparu, druga stranka može po svojem izboru tražiti izvršenje ugovora, ako je to još moguće ili tražiti naknadu štete i vraćanje kapare ili tražiti vraćanje dvostruke kapare. Dakle, prema citiranoj zakonskoj odredbi ako je za neizvršenje ugovora odgovorna strana koja je primila kaparu, na drugoj strani leži izbor da li će tražiti izvršenje ugovora, ako je to još moguće, ili će tražiti naknadu štete i vraćanje kapare, ili tražiti vraćanje dvostruke kapare. Tužitelj koji je dao kaparu, a nije kriv za neizvršenje ugovora prema svom izboru traži vraćanje dvostruke kapare. Isto tako ne može se prihvatiti osnovanom žalbenom tvrdnjom da je tuženi kao prodavatelj tužitelju kao kupcu sukladno čl. 126 ZOO-a stavio naknadi primjereni rok za ispunjenje obveze. Isto valja reći da u konkretnom slučaju ispunjenje obveze tužitelja u roku nije bitni sastojak ugovora. Naime, prema čl. 125 st. 1 ZOO-a kada ispunjenje obveze u određenom roku predstavlja bitan sastojak ugovora, pa dužnik ne ispuni obvezu u tom roku, ugovor se raskida po samom zakonu. Dakle, niti je ispunjenje obveze tužitelja u roku bilo bitni sastojak ugovora, a s druge strane, tuženik kao prodavatelj je morao postupiti sukladno čl. 126 st. 2 ZOO-a, u kojem slučaju, ako tužitelj ne bi ni u naknadnom roku ispunio obvezu bi nastupile posljedice kao i slučaju kad je rok bitan sastojak ugovora.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1166/06-2 od 07.IX.20006.

PUNOMOĆ

Osporavanje potpisa na punomoći

(Čl. 60 Zakona o javnom bilježništvu – „Narodne novine“, br. 78/93 i 29/94;

- čl. 998 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Kada prema mišljenju grafološkog vještaka tužitelj dolazi u obzir kao mogući skriptor spornog potpisa na punomoći, a koji potpis je ovjeren od strane javnog bilježnika, tada se primjenjuju odredbe Zakona o javnom bilježništvu i to odredbe koje se odnose na postupanje javnog bilježnika prilikom ovjere potpisa, te dužnost javnog bilježnika da utvrdi istovjetnost stranke, te ukoliko se utvrdi iz priložene dokumentacije dostavljene od strane javnog bilježnika da je istovjetnost tužitelja prilikom ovjere potpisa na punomoći izvršena na temelju osobne iskaznice, kao i da je tužitelj u nazočnosti javnog bilježnika potpisao punomoć, smatra se da je tužitelj potpisao punomoć.

„Cjelokupni sadržaj žalbe tužitelja svodi se na tvrdnju da nije potpisao punomoć od 18. kolovoza 1998.g., iznoseći tvrdnju da je prilikom ovjere potpisa na punomoći kod javnog bilježnika solidarni dužnik N.K. zloupotrijebio podatke o broju osobne iskaznice tužitelja koji su mu bili poznati, budući da su obojica angažirani u podružnici Stranke umirovljenika T. u Z. Pritom se tužitelj poziva na sadržaj nalaza i mišljenje grafološkog vještaka uz tvrdnju da provedenim vještačenjem nije utvrđeno da je tužitelj skriptor spornog potpisa na punomoći od 18. kolovoza 1998.g., te da je solidarni dužnik N.K. ispisao podatke za tužitelja kao jamca na mjeničnom očitovanju i da potpis na mjeničnom očitovanju nije tužiteljev. Točno je da provedenim vještačenjem nije utvrđeno da se tužiteljev potpis nalazi na punomoći od 18. kolovoza 1998.g., jer prema mišljenju vještaka tužitelj dolazi u obzir kao mogući skriptor spornog potpisa, dakle, nije isključen kao potpisnik punomoći. Prema odredbi čl. 77 st. 1 Zakona o javnom bilježništvu (dalje: ZJB), javni bilježnik može potvrditi da je stranka u njegovoj nazočnosti svojeručno potpisala pismeno ili svoj rukoznak na njega stavila ili da je potpis ili rukoznak koji je već na pismenu, pred njim priznala kao svoj. Prema odredbi čl. 77 st. 2 istog Zakona, javni bilježnik je dužan utvrditi istovjetnost stranke u skladu s odredbama 60 i 61 ZJB. Prema odredbi čl. 60 ZJB ako javni bilježnik ne poznaje sudionike osobno i po imenu, njihovu istovjetnost utvrdit će osobnom iskaznicom ili putovnicom, a ako ni to nije moguće, njihovu istovjetnost mora posvjedočiti koji drugi javni bilježnik ili dva svjedoka

istovjetnosti. Javni bilježnik je u ispravi dužan navesti da li poznaje sudionike, odnosno na koji način je utvrdio njihovu istovjetnost, uz točno navođenje imena, zanimanja i prebivališta svjedoka istovjetnosti, datuma i broja isprave upotrijebljene za utvrđivanje istovjetnosti i vlasti koja je tu ispravu izdala. Iz priloženog upisnika ovjera i potvrda javnog bilježnika M. B. razvidno je da je tužitelj u nazočnosti javnog bilježnika potpisao punomoć, a da je istovjetnost tužitelja utvrđena na temelju osobne iskaznice. Imajući u vidu citirane odredbe ZJB u odnosu na postupanje javnog bilježnika prilikom ovjere potpisa, te dužnost javnog bilježnika da utvrdi istovjetnost stranke, a uz činjenicu da iz priložene dokumentacije jasno proizlazi da je istovjetnost tužitelja prilikom ovjere potpisa na punomoći izvršena na temelju osobne iskaznice, da je tužitelj, prema sadržaju priložene dokumentacije, u nazočnosti javnog bilježnika potpisao punomoć, te imajući u vidu sadržaj nalaza i mišljenja grafološkog vještaka od 12. lipnja 2003.g. iz kojeg proizlazi da tužitelj dolazi u obzir kao skriptor potpisa na punomoći, ovaj sud prihvaća pravilnim zaključak prvostupanjskog suda da je solidarni dužnik N.K. kao ovlaštenu punomoćnik tužitelja sklopio ugovor o kreditu s tuženom od 04. prosinca 1998.g., kojim je tužitelj preuzeo obvezu glavnog dužnika kao solidarni jamac, zbog čega se žalbena tvrdnja tužitelja da nije ovlastio solidarnog dužnika N.K. za sklapanje ugovora o kreditu jer nije potpisao punomoć kojom ga ovlašćuje da u njegovo ime kao solidarni jamac sklopi ugovor o kreditu, ne može prihvatiti osnovanom, jer nema uporišta u sadržaju dokaza provedenih tijekom prvostupanjskog postupka, a pogotovo je neuvjerljiva i neprihvatljiva tvrdnja tužitelja da je solidarni dužnik N.K. izvršio ovjeru potpisa na punomoći zlouporabivši podatke iz osobne iskaznice tužitelja, imajući u vidu sadržaj priložene dokumentacije dostavljene od javnog bilježnika M.B., kao i odredbe Zakona o javnom bilježništvu u odnosu na način utvrđivanja istovjetnosti stranaka. Kako se u smislu odredbe čl. 84 st. 1 ZOO-a ugovor, kao i svaki drugi pravni posao može poduzeti i preko zastupnika i kako ugovor što ga sklopi zastupnik u ime zastupane osobe i u granicama svojih ovlaštenja obvezuje neposredno zastupanog i drugu ugovornu stranu, sukladno odredbi čl. 85 st. 1 ZOO-a i kako je solidarni dužnik N.K. temeljem punomoći od 18. kolovoza 1998.g. bio ovlašten sklopiti ugovor o kreditu od 04. prosinca 1998.g. koji sadrži ugovor o jamstvu kojim je tužitelj preuzeo obvezu kao solidarni jamac, prvostupanjski sud je na temelju navedenih činjeničnih utvrđenja koja žalbenim navodima tužitelja nisu dovedena u sumnju pravilno primijenio materijalno pravo odbivši tužbeni zahtjev tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 215/06-2 od 25.IX.2006.

JEDNOGODIŠNJI ROK ZASTARE

Zastarni rok za plaćanje zajedničke pričuve

(Čl. 372 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Potraživanje s osnove zajedničke pričuve smatra se povremenim potraživanjem koje dospijeva godišnje ili u kraćim vremenskim razmacima, na koje treba primijeniti trogodišnji zastarni rok iz čl. 372 Zakona o obveznim odnosima.

„Materijalnopravno stajalište tuženika da treba primijeniti jednogodišnji zastarni rok iz čl. 378 ZOO-a je neosnovano, jer se navedenom zakonskom odredbom taksativno navode slučajevi u kojima je u primjeni jednogodišnji zastarni rok, koji ne obuhvaća plaćanje zajedničke pričuve, nego se, kako je to pravilno ocijenio i prvostupanjski sud, radi o povremenom potraživanju koje dospijeva godišnje ili u kraćim vremenskim razmacima, na koje treba primijeniti trogodišnji zastarni rok iz čl. 372 ZOO-a, kako je to pravilno ocijenio prvostupanjski sud, a što je općeprihvaćeno stajalište sudske prakse“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 470/06-2 od 06.XII.2006.

ODGOVORNOST DRŽAVE ZA NEPRAVILAN RAD TIJELA DRŽAVNE UPRAVE

Odgovornost za štetu zbog propasti osobnog vozila

(Čl. 13 Zakona o sustavu državne uprave – „Narodne novine“, br. 75/93, 48/99, 15/00, 59/01, 199/03;

- Čl. 712 -721 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Tužitelju kojem je oduzeto osobno vozilo po djelatnicima nadležne policijske uprave, zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo, te je predmetno vozilo nakon što je po predano na čuvanje ovlaštenoj pravnoj osobi, propalo, a tužitelj je u kaznenom postupku oslobođen od optužbe i

odlukom kaznenog suda vraćeno mu je vozilo, za štetu zbog propasti vozila tužitelju neposredno odgovara Republika Hrvatska.

„Prvostupanjski sud ocjenjuje da djelatnici Policijske uprave I. prilikom povjeravanja predmetnog vozila tužitelja na čuvanje HAK-u V. nisu postupili sukladno čl. 218 st. 1 Zakona o kaznenom postupku prema kojem propisu predmeti koji su prema kaznenom zakonu oduzeti ili koji mogu poslužiti radi utvrđivanja činjenica u kaznenom postupku, privremeno će se oduzeti i na temelju sudske odluke će se osigurati njihovo čuvanje. Zbog činjenice da je došlo do propasti tužiteljevog vozila, djelatnici MUP-a prilikom predaje tužiteljevog vozila na čuvanje HAK-u nisu osigurali njegovo adekvatno čuvanje, čime su uzrokovali štetu tužitelju. Po ocjeni ovog suda prvenstveno bi i neposredno odgovoran za štetu nastalu propašću tužiteljevog automobila nakon oduzimanja tog automobila iz vlasti (vlasničkog posjeda) tužitelja bio HAK V., kao pravna osoba koja se profesionalno bavi, između ostalog, i naplatnim čuvanjem vozila, u kojem smislu je predmetno vozilo i dostavljeno toj pravnoj osobi na čuvanje, od strane nadležnog policijskog djelatnika (zapisnik, list 18 priloženog kaznenog spisa), dakle, s kojom je sklopljen ugovor o ostavi u smislu odredbi čl. 712 – 721 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Pri tome treba istaći da ugovor o ostavi može pravovaljano sklopiti i osoba koja nije nosilac prava raspolaganja odnosno vlasnik stvari. Pri tome treba istaći i da je jedna od temeljnih obveza ostavoprimca čuvati stvar kao svoju vlastitu, ako je ostala uz naknadu, kao dobar privrednik, odnosno dobar domaćin. Međutim, slična je obveza, glede brige o čuvanju i održavanju stvari i na tijelima državne vlasti koje su tužitelju predmetni automobil oduzela, odnosno temeljem zakonskih ovlasti kojih je održavano stanje uspostavljeno odlukom o oduzimanju (kakvo je bilo sve do formalnog vraćanja tužiteljevog automobila oslobađajućom kaznenom presudom). Dakle, obveza je svih sudionika kaznenog progona (djelatnika PU i državnog odvjetništva, odnosno sudaca i sudskih službenika koji su aktivno sudjelovali u postupku u dijelu u koje je javna vlast sprečavala tužitelja u vršenju ovlasti na vršenje njegova prava vlasništva nad predmetnim automobilom, da vode brigu o pravilnom i savjesnom čuvanju predmetnog automobila, bez obzira što je on neposredno prepušten na čuvanje ostavoprimcu. Obveza je ostavoprimca bila, utemeljena na čl. 714 st. 3 ZOO-a da o svim promjenama koje bi primijetio na stvari i o opasnostima da bude oštećena na bilo koji način, obavijestiti ostavodavca: dakle djelatnike PU i državno odvjetništvo odnosno kazneni sud. Sama činjenica da je predmetni automobil propao ukazuje da ostavoprimac nije automobil čuvao kao svoj vlastiti, odnosno kao dobar privrednik ili domaćin. Isto tako tijelo državnog progona, odnosno sudbena vlast, čijim je odlukama odnosno zakonskom ovlasti predmetni automobil bio oduzet iz privatnopravne vlasničkopravne ovlasti te je zadržan u domeni ovlasti osoba javnog prava, nisu nastavno nad tim automobilom provodila bilo kakvu kontrolu u vezi kvalitete izvršavanja ugovora

o ostavi, koje je bio zasnovan s odgovarajućom profesionalnom pravnom osobom, predajom tog automobila, od strane djelatnika PU HAK-u V. U tom smislu postoji odgovornost države za evidentne propuste nadležnih državnih tijela bilo upravnih bilo sudbenih i u tom smislu za ovaj spor nije odlučno u kojoj mjeri su propusti počinjeni od strane nadležnih tijela upravne vlasti, odnosno nadležnih tijela sudbene vlasti (odnosno ostavoprimca kao profesionalne osobe kojoj je povjereno čuvanje stvari), jer ovaj sud na strani svih njih nalazi evidentne propuste u brizi nad sudbinom (egzistentnošću) oduzete stvari. Dakle, u konkretnom slučaju po ocjeni ovog suda, za propast konkretnog automobila uz primarnu odgovornost ostavoprimca konkuriraju (sudjeluju) i propusti tijela državne uprave i sudstva, koji su preuzeli predmetni automobil u ovlast države, odnosno oduzeli predmetni automobil u vršenju svojih javnopravnih ovlasti pa su suodgovorni za štetu, a koju neposrednu odgovornost nadomješta država koja je prema oštećeniku neposredno odgovorna za nastalu štetu na automobilu prema tužitelju. U tom smislu primjenjiva je odredba čl. 13 Zakona o sustavu državne uprave, temeljem koje tužitelju država odgovara za štetu nastalu nezakonitim ili nepravilnim radom tijela državne uprave, odnosno tijela jedinice lokalne i područne samouprave (u obzir dolazi i primjena odgovornosti na temelju nezakonitog i nepravilnog rada suca u kaznenom postupku). Radi navedenoga, ovaj sud je ocijenio da žalbenim navodima tuženica nije dovela u sumnju pravilnost prvostupanjske presude o postojanju odgovarajuće, nužne činjenične osnove za utemeljenje odštetne odgovornosti RH za naknadu štete temeljem Zakona o sustavu državne uprave (ili eventualno temeljem Zakona o sudovima), pri čemu za utvrđenje utemeljenosti pravne osnove utuženja nije odlučno pitanje konkretne, odnosno osobne odgovornosti zaposlenika u okviru tijela javne vlasti čijim je aktima i postupanjem automobil tužitelja oduzet iz njegove ovlasti i predan na neadekvatno čuvanje, slijedom čega je zbog nebrige ostavoprimca i ostavodavca o načinu čuvanja automobila taj automobil propao (solidarna odgovornost u smislu odredbe čl. 206 ZOO-a).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1083/06-2 od 05.IX.2006.

ŠTETA KOJU UZROKUJE DOMAĆA ŽIVOTINJA

Napadnut i ugrižen prolaznik od strane psa koji se nalazi u dvorištu

(Čl. 174 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Nema elemenata sudoprinosna u postupanju tužitelja koji je prolazio pločnikom kraj ograde kuće tuženih i kojeg je kroz ili preko ograde napao i ugrizao pas u vlasništvu tužene, iz razloga što je utvrđeno da je pas tužene bio agresivan i opasan za okolinu te je kao takav i unutar ograđenog dvorišta bez nadzora tuženih predstavljao opasnu stvar, budući je iznenada i pritajeno iza zelene ograde napao tužitelja, zbog čega su tuženi isključivo odgovorni za nastanak štete tužitelju.

„Naime, po ocjeni ovog suda, a protivno tvrdnjama žalbe tuženih, glede načina i mjesta nastanka štetnog događaja, temeljem provedenog dokaznog postupka, a osobito iskaza tužitelja koji je potkrijepljen iskazom svjedoka M.H., kao i uvida u dokaze o vlasništvu psa, vezano upravo na odgovornost za nastanak štetnog događaja, prvostupanjski sud je potpuno pravilno utvrdio da je kritičnog dana 02.04.03.g. tužitelj u rane poslijepodneve sate, 13,10 sati, prolazio pločnikom, a kraj ograde žičane i zelene, kuće tuženih u M. ulici br. __, te da ga je prilikom prolaska kraj ograde iznad nje ili kroz rupu u žičanoj ogradi iznenada napao i ugrizao pas mješanac, vlasništvo mlljt. I tužene, zvan „L“. Vrijeme i mjesto te zadobivanje povrede upravo od psa tuženih, potkrijepljeni su i izvješćem Policijske postaje V. od 15.04.03.g., u kojem je kao oštećenik naveden tužitelj, a isto tako i svjedok M.H. koji je dan poslije tužitelja, također napadnut te ugrizen od istog psa, time da isti nije zadobio takove povrede, te nije zatražio tužbom naknadu štete. Po ocjeni ovog suda, protivno isticanju žalbe u konkretnoj situaciji, kada je tužitelj prolazio pločnikom kraj ograde kuće tuženih, te ga je kroz ili preko ograde napao i ugrizao pas vlasništvo I tužene, u njegovom postupanju, nikako nema elemenata sudoprinosna, odnosno podijeljene odgovornosti, nego je nedvojbeno da predmetni pas nije bio, unatoč toga što je bio u zatvorenom prostoru, pod nadzorom tuženih, osobito I tužene kao vlasnice psa. Naime, očito je da se pas tuženih bio agresivan i opasan za okolinu, te kao takav unutar ograđenog dvorišta bio opasna stvar, te iznenada i pritajeno iza zelene ograde napao tužitelja, kako je to nedvojbeno po prvostupanjskom sudu utvrđeno, to ovaj sud ne nalazi osnovanim navode žalbe tuženih o podijeljenoj odgovornosti, odnosno isključivoj odgovornosti tužitelja za štetni događaj. U konkretnom slučaju uopće nije odlučno što je, prema tvrdnji žalbe, postojala oznaka i uz upozorenje o postojanju psa u dvorištu, jer nije sporno da tužitelj uopće nije ulazio u dvorište tuženih prije štetnog događaja, nego je kao prolaznik, nedvojbeno iznenada preko ili kroz ogradu napadnut i ugrizen od strane psa tužene. Prema tome, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda o isključivoj odgovornosti tuženih za nastanak štetnih događaja, konkretno napada i ugriza njihovog psa tužitelja u desnu nadlakticu, a koji pas obzirom na opisano ponašanje predstavlja opasnu stvar, a to utemeljeno na odredbi čl. 174 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1653/05-2 od 31.VIII.2006.

GUBITAK POMAGANJA

Renta zbog izgubljenog pomaganja

(Čl. 194 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Odredbom čl. 194 st. 1 Zakona o obveznim odnosima predviđena je mogućnost naknade materijalne štete zbog smrti davatelja uzdržavanja odnosno osobe koja je posrednom oštećeniku redovno pomagala, s time da iz takve zakonske odredbe ne proizlazi i pravo supruge neposredno oštećenog na naknadu štete zbog izgubljenog pomaganja, a koje pomaganje se sastojalo u tome što je neposredni oštećenik sudjelovao u podmirenju troškova zajedničkog domaćinstva, iz razloga jer isto ne podrazumijeva osobno i redovno pomaganje od strane stradale osobe.

„Pobijajući prvostupanjsku odluku o dosuđenju rente tuženik navodi da je prvostupanjski sud i u obrazloženju presude naveo da tužiteljica u smislu primjene odredbe čl. 194 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) ni u kojem slučaju ne može pretendirati na status uzdržavane osobe, ali joj je ipak dosudio iznos od 80,00 kn, za prvi mjesec, odnosno 120,00 kn mjesečno nadalje s naslova rente, za tzv. pomaganje za potrebe obiteljskog domaćinstva. Tuženik smatra da je prvostupanjski sud pri tome zanemario činjenicu da su i djeca tužiteljice trebala doprinositi u zajedničkom domaćinstvu, a obzirom da su živjeli u zajedničkom domaćinstvu. Taj iznos je neprimjeren, obzirom na ukupne potrebe obiteljskog domaćinstva (koje su mjesečno iznosile 2.000,00 kn). Po ocjeni ovog suda tužiteljica na pogrešan činjenični način utemeljuje zahtjev za naknadu štete, u obliku rente, zbog izgubljenog pomaganja od strane pokojnog F.S., temeljeći svoj zahtjev, zasnovan na primjeni čl. 194 st. 1 i 2 ZOO-a na tvrdnji da je tužiteljica redovno primala pomoć od pok. S.F., time što joj je on davao veći dio svoje plaće, da ona tim novčanim sredstvima upravlja, za potrebe zajedničkog domaćinstva (za održavanje kuće, grijanje, struju i ostale režije). Isto tako prvostupanjski sud neosnovano je prihvatio takav tužbeni zahtjev, utemeljivši dosuđujuću presudu na istoj činjeničnoj osnovi, i na primjeni čl. 194 ZOO-a. Po ocjeni ovog suda čl. 194 st. 1 ZOO-a, osnovna životna situacija, koju navedeni propis ima u vidu, predviđajući mogućnost naknade materijalne štete je smrt davatelja uzdržavanja, s kojim se izjednačuje situacija u kojoj je stradala osoba oštećeniku redovno pomagala (predviđen je i slučaj da je oštećenik osoba koja je po zakonu imala pravo zahtijevati uzdržavanje). U tumačenju navedene odredbe treba poći od okolnosti da je zakonodavac vrlo restriktivno predvidio slučajevne mogućnosti ostvarenja prava

posrednog oštećenika na ostvarenje novčanih primitka od osobe štetnika, zbog izgubljenih stalnih prihoda, zbog smrti osobe od kojih je posredni oštećenik ostvarivao uzdržavanje ili pomoć (koje gubi zbog smrti neposrednog oštećenika). Po ocjeni ovog suda, nema nikakve dvojbe da se radi o gubitku novčanih prihoda, gledano s pozicije posrednog oštećenika, koje je ostvarivao, ili eventualno imao zakonsko pravo ostvariti za svoje osobne potrebe. Dosuđenje naknade štete po toj osnovi, zbog činjenice da je neposredni oštećenik sudjelovao u podmirenju troškova zajedničkog domaćinstva, u kojem su živjela i zajednička djeca (njih dvoje, od kojih je jedno svojim prihodima sudjelovalo u podmirenju zajedničkih troškova) izlazi iz okvira tumačenja materijalnopravne osnove takvog zahtjeva, i po svojem smislu ne znači ostvarenje zahtjeva zbog neposrednog, osobnog, redovnog pomaganja od strane stradale osobe. Dakle, davanje određene količine novca supruzi, radi zbrinjavanja potreba zajedničkog domaćinstva ne znači ni u kojem slučaju pomaganje supruge upravo iznosima koji su joj se isplaćivali u naprijed navedenu svrhu. Posebno je neuvjerljiva takva činjenična osnova utuženja u situaciji u kojoj se prema prvostupanjskom utvrđenju redovni prihodi tužiteljice od plaće prelazili iste takve prihode njenog pokojnog muža (uz prihvaćanje realnom prvostupanjske osnove presuđenja postavljalo bi se pitanje visine i odnosa ukupnih sredstava kojima je tužiteljica zbrinjavala svoje osobne potrebe, u odnosu na odgovarajuće potrebe pok. S.F., njenog muža, kao i pitanje kategorizacije troškova zajedničkog domaćinstva u primjeni navedene zakonske odredbe (a što je po tužiteljici tijekom postupka ostalo potpuno neodređeno).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 214/06-2 od 04.VII.2006.

DUŠEVNI BOLOVI

Negativna procesna pretpostavka

(Čl. 186 a st. 6 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Ukoliko je tuženik Republika Hrvatska, sud je dužan, prilikom prethodnog ispitivanja tužbe utvrditi da li je tužitelj postupio sukladno odredbi čl. 186 a st. 1 Zakona o parničnom postupku, budući je navedena zakonska odredba negativna procesna pretpostavka.

„U ponovnom postupku prvostupanjski sud će prvo zatražiti od tužitelja da dokaže da je prije utuženja postupio sukladno odredbi čl. 186a st. 1 ZPP-a, jer je nepostupanje sukladno navedenom propisu, kada je tuženica Republika Hrvatska, negativna procesna pretpostavka, temeljem koje je prvostupanjski sud dužan odbaciti tužbu kao nedopuštenu u smislu čl. 186a st. 6 ZPP-a. Tek ukoliko tužitelj dokaže da je ta procesna pretpostavka ispunjena, prvostupanjski sud će pristupiti prethodnom ispitivanju tužbe, pri čemu će ponovno ocijeniti sadržaj tužbe i tužbenog zahtjeva, kako iz podneska kojim je iniciran postupak, tako i iz podneska kojim je ispravljena i dopunjena tužba, pri čemu će prvostupanjski sud analizirati, eventualno postojanje i potpunost nužnih sastojaka tužbe, kako u smislu procesno pravne odredbe čl. 186 ZPP-a, tako i materijalnopravnih propisa koji reguliraju sadržaj tužiteljevih prava.

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1469/06-2 od 20.XII.2006.

DUŠEVNI BOLOVI

Pretpostavke za naknadu štete s naslova povrede prava osobnosti (dostojanstva)

(Čl. 1100 st. 3 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 35/05)

Za dosuđenje naknade štete s naslova povrede prava osobnosti (dostojanstva) nije nužna pretpostavka da je zbog povrede tog prava došlo do narušenja zdravlja oštećenika.

„Tek ukoliko tužitelj dokaže da je ta procesna pretpostavka ispunjena, prvostupanjski sud će pristupiti prethodnom ispitivanju tužbe, pri čemu će ponovno ocijeniti sadržaj tužbe i tužbenog zahtjeva, kako iz podneska kojim je iniciran postupak, tako i iz podneska kojim je ispravljena i dopunjena tužba, pri čemu će prvostupanjski sud analizirati, eventualno postojanje i potpunost nužnih sastojaka tužbe, kako u smislu procesno pravne odredbe čl. 186 ZPP-a, tako i materijalnopravnih propisa koji reguliraju sadržaj tužiteljevih prava, u zaštitu kojih tužitelj podnosi zahtjev za naknadu štete, imajući u vidu, prije svega, sadržaj odredbe čl. 19 st. 2 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO; NN 35/05), a i odredbe ZOO-a koje propisuju naknadu neimovinske štete (čl. 1100 st. 3 ZOO), pri čemu će, vodeći računa upravo o sadržaju tih zakonskih odredbi, pri konkretizaciji svojeg zahtjeva za ispravak i dopunu tužbe, ponovno zatražiti

od tužitelja dopunu, odnosno konkretizaciju činjeničnih navoda tužbe (vodeći računa i o odredbi čl. 186 st. 3 ZPP-a, prema kojoj je sud dužan postupiti po tužbi i kad tužitelj nije naveo pravnu osnovu tužbenog zahtjeva), dok će u činjeničnom smislu prvostupanjski sud jasno odrediti kakvu konkretizaciju tužbenih navoda traži. Nadalje, treba navesti da za dosuđenje naknade štete s naslova povrede prava osobnosti (dostojanstva) nije nužna pretpostavka da je zbog povrede tog prava došlo do narušenja zdravlja tužitelja, radi čega je neosnovano prvostupanjsko inzistiranje iz rješenja o ispravku i dopuni tužbe na takvom ispravku i dopuni tužbe.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1469/06-2 od 20.XII.2006.

NEIMOVINSKA ŠTETA - PRETRPLJENI DUŠEVNI BOLOVI ZBOG SMANJENJA ŽIVOTNE AKTIVNOSTI

Šikanozno postupanje prema radnici

(Čl. 154 st. 1 u vezi čl. 200 st. 1 i 2 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Smatra se da su narušena elementarna prava iz radnog odnosa, ukoliko je odnos poslodavca prema radnici (koji je okvalificiran kao šikaniranje radnice), u dugogodišnjem kontinuitetu, ocijenjen kao kontinuirani štetni utjecaj poslodavca na psihičko zdravlje radnice.

«Prvostupanjski sud je pri tome osnovano odnos tuženika prema tužiteljici, u dugogodišnjem kontinuitetu, u skladu s ocjenom psihijatrijskog vještaka, ocijenio kao kontinuirani štetni tuženikov utjecaj na psihičko zdravlje tuželjice, uzrokovan negativnim odnosom (uprave) tuženika prema tužiteljici, pri čemu su, evidentno, narušena njena elementarna prava iz radnog odnosa, a koja su temeljena na općim načelima radnog i obveznog prava: zabrane diskriminacije u smislu odredbe ravnopravnosti sudionika u obveznom odnosu iz čl. 12 ZOO (tuženik koristeći jači položaj u ugovornom odnosu, nameće tužiteljici određene zahtjeve koji prelaze okvire njenog normalnog vršenja poslova radnog mjesta). Netočna je materijalna kvalifikacija da duševne boli zbog smanjenja životne aktivnosti nisu pravno priznati oblik štete, a pitanje uzroka nastanka štete posebno je činjenično i pravno pitanje, neovisno o kvalifikaciji određenog oblika štete (kao pravno priznatog ili pravno nepriznatog oblika štete). Nema

nikakve dvojbe da, primjerice, neosnovana optužba za odnos prema novinarima, prijetnja otkazom, izricanje pa povlačenje otkaza, uz čitav niz drugih, po svom značaju manje važnih odnosa, ali isto tako u kontinuitetu ukupnog odnosa prema tužiteljici, za stanje njenog zdravlja značajnih događaja, predstavlja jedinstven niz događanja, pa u tom smislu takav odnos, u skladu s nalazom i mišljenjem liječničkog vještaka psihijatra, treba smatrati jedinstvenim događajem, shvaćenim u kontinuitetu odnosa, zbog čega, kao početak zastarnog roka treba promatrati zadnju štetnu radnu, koja je u nizu događaja usmjerena prema tužiteljčinom psihičkom zdravlju i stabilnosti, kojima je stanje zdravlja tužiteljice umanjeno na sadašnji opseg. U tom smislu postoji i odgovornost tuženika za ukupnost negativnih odnosa članova njegove uprave prema tužiteljici, odnosno i drugih tuženikovih radnika, koji svojim utjecajem i djelokrugom posla utječu na način njenog poslovnog funkcioniranja. Posljedica toga je nastala šteta: njen je nastanak postupan, na što ukazuju evidentirana bolovanja, trajanje i način liječenja, što je sve obrazloženo u nalazu i mišljenju sudsko-medicinskog vještaka. Radi navedenog, ovaj sud je temeljem odredbe čl. 209 ZR prihvatio prvostupanjsku ocjenu, da je tuženik, kao tužiteljčin poslodavac odgovoran za nastalu štetu tužiteljici, do koje je došlo radi šikanoznih postupanja prema njoj i za koju on odgovara u smislu odredbe čl. 154 st. 1 u vezi čl. 200 st. 1 i 2 ZOO-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1293/06-2 od 28.XI.2006.

OSIGURANJE – NAMJERNA NETOČNA PRIJAVA ILI PREŠUĆIVANJE

Pravo na pobijanje ugovora o osiguranju

(Čl. 901 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko je ugovaratelj osiguranja namjerno učinio netočnu prijavu ili namjerno prešutio neku okolnost takve prirode da osiguravatelj ne bi sklopio ugovor da je znao za pravo stanje stvari, a osiguravatelj je prije zaključivanja ugovora imao dovoljno saznanja da bolesti i povrede ugovaratelja osiguranja koje su bile prisutne prije zaključivanja životnog osiguranja nose povećan rizik za životno osiguranje, budući mu je bio dostupan zdravstveni karton ugovaratelja osiguranja, tada se ne može

primijeniti odredba čl. 901 st. 3 Zakona o obveznim odnosima, odnosno odredba čl. 117 st. 1 Zakona o obveznim odnosima, budući osiguravatelj nije u roku od tri mjeseca od dana saznanja za netočnost prijave ili za prešućivanje od strane ugovaratelja osiguranja izjavio istome da namjerava poništiti predmetni ugovor, odnosno nije u roku od godine dana od saznanja za pobojnost tražio poništenje ugovora o osiguranju.

„Naime, prema čl. 901 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), ako je ugovaratelj osiguranja namjerno učinio netočnu prijavu ili namjerno prešutio neku okolnosti takve prirode da osiguravatelj ne bi sklopio ugovor da je znao za pravo stanje stvari, osiguravatelj može zahtijevati poništenje ugovora. Nadalje, prema čl. 908 st. 3 ZOO-a osiguravateljevo pravo da zahtijeva poništenje ugovora o osiguranju ako on u roku od tri mjeseca od dana saznanja za netočnost prijave ili za prešućivanje ne izjavi ugovaratelju osiguranja da se namjerava koristiti tim pravom. S druge strane, prema čl. 117 st. 1 ZOO-a pravo zahtijevati poništenje pobojnog ugovora prestaje istekom roka od jedne godine od saznanja za razlog pobojnosti, odnosno prestanka prinude. Radi se o subjektivnom roku. Stoga je sud prvoga stupnja zaključio da je tužitelj primitkom nalaza i mišljenja spomenutog vještaka od 25.08.2000.g. imao dovoljno saznanja o zdravstvenom stanju tuženika prije sklapanja predmetnog ugovora, te je tužitelj već u tom trenutku, odnosno časom primitka rečenog nalaza i mišljenja od 25.08.2000.g. imao dovoljno relevantnih činjenica na temelju kojih je mogao izvesti zaključak o netočnoj prijavi, odnosno prešućivanju pravog stanja stvari glede tuženikovog zdravstvenog stanja prije sklapanja predmetnog ugovora. Nadalje, sud prvoga stupnja u razlozima pobijane presude navodi da je tužitelj još prije nego što je primio rečeni nalaz i mišljenje od 25.08.2000.g. raspolagao osobnim zdravstvenim kartonom tuženika, pa je na taj način imao uvida u njegovo zdravstveno stanje. Stoga je sud prvoga stupnja zauzeo stajalište da se u konkretnom slučaju ne može primijeniti odredba čl. 908 st. 3 ZOO-a, navodeći u pobijanoj presudi razloge za to stajalište. S druge strane, sud prvoga stupnja je zauzeo stajalište da je tužitelj podnio tužbu protiv tuženika radi poništenja predmetnog pobojnog ugovora po proteku roka iz čl. 117 st. 1 ZOO-a, jer je tužitelj za naprijed navedene relevantne činjenice zbog kojih je mogao tražiti poništenje ugovora shodno čl. 908 st. 1 ZOO-a doznao 25.08.2000. g., dok je tužbu podnio dana 08.10.2001.g., pa je upravo zbog toga i odbio tužitelja sa tužbenim zahtjevom za poništenje predmetnog ugovora. Ovo stoga jer je utvrđeno da je tužitelj podnio tužbu po proteku roka od jedne godine propisanog čl. 117 st. 1 ZOO, računajući od dana saznanja za okolnosti (zdravstveno stanje tuženika) prije sklapanja prijepornog ugovora zbog kojih je mogao tražiti poništenje ugovora. Glede žalbe tužitelja, on prije svega ističe da on na temelju nalaza i mišljenja rečenog sudskog vještaka od 25.08.2000.g. nije mogao zaključiti da je zdravstveno stanje tuženika prije sklapanja rečenog ugovora i sastava navedene ponude bilo takvo

da on (tužitelj) ne bi prihvatio ponudu tuženika za sklapanje rečenog ugovora. Međutim, takva žalbena tvrdnja ne može se prihvatiti osnovanom. Naime, na temelju nalaza i mišljenja od 25.08.2000.g mora se zaključiti da je tužitelj imao dovoljno znanja o zdravstvenom stanju tuženika prije sklapanja rečenog ugovora. Naime, u rečenom nalazu i mišljenju od 25.08.2000.g vještak kronološki počam od 1978.g. navodi od kojih je bolesti bolovao tuženik, kada je liječen i zbog čega je liječen (list 62 spisa). Dapače, spomenuti vještak u svojem nalazu i mišljenju decidirano navodi koje je sve bolesti utvrdio kod tuženika prije sklapanja rečenog ugovora, pa je stoga zaključio da se nedvosmisleno radi o bolestima, povredama, zdravstvenim poteškoćama koje su bile prisutne prije zaključivanja životnog osiguranja, a iste nose povećan rizik za životno osiguranje. Dapače, vještak se poziva i na rečeni nalaz i mišljenje invalidske komisije u V. Upravo zbog toga se ne može prihvatiti naprijed navedena žalbena tvrdnja jer je tužitelj obzirom na nalaz i mišljenje spomenutog vještaka od 25.08.2000.g. imao dovoljno saznanja da bolesti i povrede tuženika koje su bile prisutne prije zaključivanja životnog osiguranja nose povećan rizik za životno osiguranje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1246/06-2 od 03.VII.2006.

III OBITELJSKO PRAVO

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Zahtjev za uzdržavanje

(Čl. 300 st. 1 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Ukoliko zakonska zastupnica mlljt. djeteta traži putem suda da otac mlljt. djeteta doprinosi uzdržavanju mlljt. djeteta, uz istodobno traženje da se ocu uskrati roditeljsko pravo, tada takav zahtjev ne predstavlja zahtjev za lišenje roditeljske skrbi u smislu odredbe čl. 114 st. 3 Obiteljskog zakona, već predstavlja zahtjev za uzdržavanje o kojem je sud ovlašten odlučivati u posebnom parničnom postupku temeljem odredbe čl. 300 st. 1 Obiteljskog zakona, a kojom odredbom je između ostalog propisano da će sud donijeti odluku o uzdržavanju mlljt. djeteta i u drugim slučajevima odvojenog života roditelja.

„Na navod žalbe kojim ističe da s jedne strane z.z. traži da mu se „uskrati roditeljsko pravo“, a istovremeno traži da se brine za djecu, valja reći da predmetni zahtjev mlljt. tužitelja ne predstavlja zahtjev za lišenje roditeljske skrbi u smislu odredbe čl. 114 st. 3 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ), a o kojem zahtjevu se odlučuje sukladno navedenoj zakonskoj odredbi u izvanparničnom postupku. Isti predstavlja zahtjev za uzdržavanje o kojem je sud ovlašten odlučivati u posebnom parničnom postupku, temeljem odredbe čl. 300 st. 1 istog Zakona, kojom je propisano da će sud donijeti odluku o uzdržavanju između ostalog i zajedničkog mlljt. djeteta i to u odluci kojom se utvrđuje da brak ne postoji ili se poništava ili se razvodi te u drugim slučajevima odvojenog života roditelja. Nedvojbeno je, a što tuženik u žalbi niti ne spori, da z.z. i on, kao roditelji žive odvojenim životom, te je sud sukladno gore citiranoj zakonskoj odredbi tada ovlašten odlučiti o uzdržavanju njihove mlljt. djece – mlljt. tužitelja. Nadalje, prema odredbi čl. 209 OBZ-a roditelji su dužni uzdržavati svoje mlljt. dijete, time da je odredbom čl. 207 OBZ-a propisano ujedno da osobe koje su obveznici uzdržavanja (prema čl. 206 to su i roditelji) pridonose prema svojim mogućnostima i potrebama uzdržavane osobe, a što je prvostupanjski sud pravilno utvrdio i ocijenio, u konkretnom slučaju. Istodobno valja istaknuti, a to prema odredbi čl. 232 st. 2 OBZ-a, bez obzira na okolnosti iz čl. 231 st. 2 i 3 toga Zakona, kojima su prema već navedenom propisane odlučne okolnosti koje sud treba uzeti u obzir pri ocjenjivanju potreba uzdržavane osobe,

konkretno mlljt. tužitelja (st. 2) te okolnosti koje je dužan uzeti u obzir pri ocjenjivanju mogućnosti obveznika uzdržavanja, konkretno zakonske zastupnice i tužitelja (st. 3) propisano da se radno sposoban roditelj ne može osloboditi dužnosti uzdržavanja djeteta.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1251/06-2 od 31.VIII.2006.

UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA – PRETPOSTAVKE

Uvjeti i rok za podnošenje zahtjeva za uzdržavanje

(Čl. 217 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Bračni drug ima pravo na uzdržavanje od bivšeg bračnog druga ukoliko zahtjev za uzdržavanje podnese u roku od šest mjeseci od prestanka braka i pod uvjetom da su pretpostavke za uzdržavanje predviđene u čl. 217 Obiteljskog zakona postojale u trenutku zaključenja glavne rasprave u parnici za razvod braka i trajale bez prestanka do zaključenja glavne rasprave u parnici za uzdržavanje.

„Naposljetku valja istaknuti da ovaj sud ne prihvaća stajalište prvostupanjskog suda, kojim za konkretan slučaj daje tumačenje odredba čl. 218 st. 2 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ), to vezano na rok i uvjete pod kojima bivši bračni drug ima pravo podnijeti zahtjev za uzdržavanje nakon zaključenja rasprave u parnici za razvod braka, jer ovaj sud smatra, a protivno stajalištu prvostupanjskog suda koji je uzeo kao odlučno to što je bračna zajednica između stranaka prestala još 1994.g. Odlučno je međutim to da je tužiteljica pravovremeno podnijela zahtjev da li su održane u navedenom razdoblju pretpostavke iz čl. 217 OBZ-a. Budući iz navedene zakonske odredbe nedvojbeno proizlazi da je za podnošenje zahtjeva za uzdržavanje odlučno da isti bude podnesen u roku od 6 mjeseci od prestanka braka i to ako su pretpostavke za uzdržavanje predviđene u čl. 217 OBZ-a postojale u trenutku zaključenja glavne rasprave u parnici za razvod braka i trajale bez prestanka do zaključenja glavne rasprave u parnici za uzdržavanje. Za ocjenu pravodobnosti i osnovanosti toga zahtjeva podnesenog nakon prestanka braka odlučni su dakle rok i ispunjenje pretpostavki predviđenih u čl. 217 OBZ-a, a kako je to propisano odredbom čl. 218 st. 2 istog Zakona.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1088/06-2 od 13.VII.2006.

VLASTITA IMOVINA

Imovina stečena temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju

(Čl. 248 Obiteljskog zakona– «Narodne novine», broj 116/03, 17/04)

Imovina stečena ugovorom o doživotnom uzdržavanju, koji ugovor su sklopili jedan bračni drug i primatelj uzdržavanja, smatra se vlastitom imovinom.

«U smislu čl. 253 Obiteljskog zakona imovina koju bračni drug ima u trenutku sklapanja braka ostaje njegova vlastita imovina, a vlastita imovina je i imovina koju je bračni drug stekao tijekom bračne zajednice na pravnom temelju različitom od navedenog u čl. 248 OBZ-a. Prema čl. 248 OBZ-a, bračna stečevina je imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili potječu od te imovine. I po mišljenju ovog suda, imovina stečena ugovorom o doživotnom uzdržavanju, koji ugovor su sklopili jedan bračni drug i primatelj uzdržavanja, je imovina stečena na različitom pravnom temelju od imovine koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice, pa slijedom toga navedenog i ovaj sud prihvaća zaključak suda prvog stupnja da je tužiteljica imala valjani pravni osnov za stjecanje prava vlasništva na predmetnim nekretninama.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1360/06-2 od 27.XI.2006.

OVRHA RADI PREDAJE DJETETA RODITELJU S KOJIM ĆE DIJETE ŽIVJETI

Odgoda ovrhe radi predaje djeteta roditelju s kojim će dijete živjeti

(Čl. 336 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Rješenje kojim se određuje odgoda ovrhe radi predaje djeteta roditelju s kojim će dijete živjeti sud je dužan temeljiti na Obiteljskom zakonu, iz razloga što takvo rješenje predstavlja poseban slučaj ovrhe radi predaje djeteta roditelju.

„Sud prvog stupnja temelji pobijanu odluku na odredbi čl. 61 st. 1 Ovršnog zakona (skraćeno: OZ), ali valja reći da postupak ovrhe radi predaje djeteta roditelju regulira, kao poseban zakon i Obiteljski zakon (skraćeno: OBZ) u dijelu V tog zakona. Naime, konkretan slučaj predstavlja poseban slučaj ovrhe radi predaje djeteta roditelju, a koji je reguliran općom odredbom čl. 336 OBZ-a, te posebnim odredbama čl. 340-348 OBZ-a, kao i odredbama na koje ove odredbe upućuju. Naime, kad se imaju u vidu navodi prijedloga za odgodu ovrhe i očitovanja ovršenika na žalbu predlagateljice, kao i sadržaj mišljenja i prijedloga Centra za socijalnu skrb u spisu Općinskog suda u Ludbregu R1.__/06 s jedne strane te navodi predlagateljice s druge strane, očito je da su se okolnosti od donošenja ovršne isprave na kojoj se temelji pravomoćno rješenje o ovrsi u tolikoj mjeri izmijenile da opravdavaju prijedlog ovršenika za odgodu ovrhe. Odredbom čl. 344 OBZ-a određeno je da će u tijeku ovršnog postupka radi predaje djeteta roditelju sud nastojati u najvećoj mogućoj mjeri zaštititi dijete. Polazeći od navedene odredbe OBZ-a, a radi zaštite interesa mljt. L.L., a isto tako i od prava djeteta na slobodno izražavanje svojih stavova o svim stvarima koje se na njega odnose, te na njihovo uvažavanje u skladu s dobi i zrelosti djeteta u sudskim i upravnim postupcima prema čl. 12 st. 1 Konvencije o pravima djeteta koja predstavljaju pravni akt i ima snagu zakona, a koju je Republika Hrvatska ratificirala i strankom Konvencije postala danom osamostaljenja, tj. 8. listopada 1991.g., ovaj sud je mišljenja da radi zaštite interesa mljt. L.L., kao i radi uvažavanja njegovog mišljenja s kojim će roditeljem živjeti, do donošenja odluke o zahtjevu za izmjenu sudske odluke o tome s kojim će roditeljem živjeti, nije opravdano nastaviti s provedbom ovrhe. Naime, iz sadržaja mišljenja i prijedloga Centra za socijalnu skrb L. proizlazi da je radi složenosti obiteljskih odnosa stranaka i zahtjeva predlagateljice da se poduzmu odgovarajuće mjere obiteljsko-pravne zaštite, a radi zaštite prava, interesa i dobrobiti djeteta isti Centar izrekao mjeru nadzora nad vršenjem roditeljske skrbi ovršeniku rješenjem broj: UP/I__od 01. srpnja 2006.g., a s kojim nadzorom se je ovršenik suglasio i uvijek je spreman surađivati. Nadalje se navodi da se prema izvješću škole otac djeteta redovito informira o njegovom školskom uspjehu i ponašanju, odlazi redovito na roditeljske sastanke i na češće individualne razgovore. Stoga zaključno Centar za socijalnu skrb L. uvažavajući potrebe i želje te interese mljt. djeteta predlaže da se mljt. dijete ubuduće povjeri ovršeniku na zajedničku skrb i život.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1742/06-2 od 08.XI.2006.

IV NASLJEDNO PRAVO

NEOPOZIVOST IZJAVE O ODRICANJU ILI PRIMANJU NASLJEDSTVA I NJEZINO PONIŠTENJE

Pobijanje nasljedničkih izjava zbog zablude

(Čl. 141 st. 2 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 52/71 i 47/78, 53/91)

Nasljednička izjava je u pravilu neopoziva, međutim, nasljednik može tražiti njeno poništenje u smislu odredbe čl. 141 st. 2 Zakona o nasljeđivanju, zbog zablude, s time da se nasljednička izjava može pobijati izuzetno u ostavinskom postupku odnosno redovito u posebnoj parnici.

„Isto tako, prvostupanjski sud se osnovano pozvao na odredbu čl. 141 ZN (prema tekstu prije izmjena iz NN 48/03, a u smislu čl. 253 st. 1 tog Zakona) u dijelu kojim je nasljednike M.N. i Z.N. uputio na pobijanje nasljedničkih izjava (zbog zablude). Naime, nasljednička izjava je, u principu, neopoziva, no, može se tražiti njeno poništenje u smislu čl. 141 st. 2 ZN-a, a prema prihvaćenom stajalištu sudske prakse, iz razloga zablude. Nasljednička izjava može se pobijati u ostavinskom (izuzetno) postupku, odnosno u posebnoj parnici (redovito). Dakle iznijeti žalbeni razlozi, kojim nasljednica M. N. ukazuje da je nasljedničku izjavu dala uz ocjenu valjanosti oporuke, a da je oporuka kasnije proglašena pravno nevaljanom, moći će se isticati u eventualno pokrenutom parničnom postupku (u okviru pravne zablude, kao razloga za poništenje nasljedničke izjave). Budući da je prekid postupka određen iz više razloga, te da, prema sadržaju pobijanog rješenja, predstoji mogućnost pokretanja više parnica, ovaj sud je potvrdio pobijano rješenje u odnosu na pobijani dio izreke, tj. u odnosu na upućenje nasljednika M.N. i Z.N. na parnicu, radi poništenja nasljedničkih izjava.“

Županijski sud u Varaždinu

PRETPOSTAVKE ZA VALJANOST UGOVORA O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU

Konkurencija oporuke i ugovora o doživotnom uzdržavanju

(Čl. 107 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Smatra se da je oporučitelj koji je zaključio ugovor o uzdržavanju nekoliko dana nakon sastava oporuke, opozvao namjenu stvari koju je namijenio oporukom.

«Ovdje valja posebno napomenuti da je oporuka pok. H.P. i V. sastavljena dana 04. ožujka 2001.g., a da je ugovor o doživotnom uzdržavanju tužiteljica s H.P. i V. sklopila dana 14. ožujka 2001.g., dakle nakon sastava same oporuke. I u oporuci je navedeno da predmetne nekretnine pripadaju tuženiku, pod uvjetom da upravo tužiteljica uzdržava primatelje uzdržavanja. Tužiteljica je prema tome, trebala uzdržavati H.P. i V., a tuženik bi, na temelju oporuke, stekao izvanknjižno pravo vlasništvo na nekretninama. I ta kontradikcija u oporuci govori u prilog zaključku suda, da je u konkretnom slučaju namjera primatelja uzdržavanja bila da nekretnine, koje su predmet ovog postupka, stekne osoba koja ih uzdržava. Osim toga valja navesti da i činjenica, da je ugovor o doživotnom uzdržavanju sklopljen 10 dana nakon sastava same oporuke, govori u prilog zaključku da su primatelji uzdržavanja raspolagali stvarima koje su bile predmet oporuke, pa u smislu čl. 107 ZN-a, svako kasnije raspolaganje od strane oporučitelja određenom stvari koju je bio nekome namijenio, ima za posljedicu opoziv namjene te stvari.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1360/06-2 od 27.XI.2006.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Odgovornost nasljednika za pogrebne troškove ostavitelja

(Čl. 145 st. 1 i 3 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Ne smatra se ovršnom ispravom pravomoćno rješenje o nasljeđivanju u kojem su navedeni troškovi pogreba ostavitelja kao dugovanje ostavitelja, iz razloga što u tom rješenju nije navedeno o čijem se potraživanju radi, niti isto sadrži kondemnatorni dio iz kojeg bi slijedila obveza na isplatu dijela dugovanja. Međutim, na takvom rješenju se može temeljiti odluka suda o obvezi sunasljednika za naknadu dijela dugovanja drugog sunasljednika koje je imao s osnove pogrebnih troškova, iz razloga što je to dugovanje utvrđeno u ostavinskom postupku, a Zakon o nasljeđivanju obvezuje nasljednike na namirenje dugovanja u skladu sa zakonskim kriterijima.

„Prvostupanjski sud je ocijenio da je rješenjem o nasljeđivanju određeno i stanje štednog uloga ostavitelja i osnovanost i visina dugovanja ostavine s naslova pogrebnih troškova, radi čega je ocijenio da tužiteljica, na osnovu činjenice da je podmirila cjelokupne pogrebne troškove ima pravo tražiti razmjerni dio tih troškova od svojih sunasljednika, odnosno da je tužbeni zahtjev, koji se odnosi na 1/3 tih troškova, usmjeren prema tuženiku, osnovan. Prema tome, prvostupanjski sud, iako, prihvaća, da u formalnopravnom smislu pogrebni troškovi ne predstavljaju dugove ostavitelja, jer su ti troškovi nastali nakon smrti ostavitelja, tužiteljici treba priznati predmetna potraživanja, jer je u tom smislu prvostupanjski sud vezan pravomoćnom sudskom odlukom (pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju), dok obveza naknade dijela dugovanja tuženika proizlazi iz odredbe čl. 145 st. 1 i 3 Zakona o nasljeđivanju. Tijekom postupka je utvrđeno da se potraživanje tužiteljica odnosi na dio pogrebnih troškova. Tuženik ističe da, po njegovoj ocijeni, da bi se nešto smatralo dugom ostavine mora se raditi o potraživanju nastalom za života ostavitelja, svakako nastalom prije njegove smrti. To, prema svojim činjeničnim i materijalnopravnim karakteristikama ne mogu biti pogrebni troškovi (obzirom da se u smislu odredbe čl. 128 Zakona o nasljeđivanju smrću osobe otvara njegovo nasljedstvo ili proglašenjem osobe umrlom). Nadalje se tuženik poziva na sadržaj čl. 225 ZN-a koja propisuje sadržaj rješenja o nasljeđivanju pri čemu ističe da prema smislu te zakonske odredbe utvrđenje dugova ostavine ne može biti sastavni dio rješenja o nasljeđivanju, te da nabranje dugova ostavine predstavlja pogrešku ostavinskog suda, zbog čega taj dio rješenja ne može obvezivati stranke, odnosno parnični sud. Pravna teorija i sudska praksa, pri načinu određenja nužnog dijela nasljednika prihvaćaju utvrđenje obračunske vrijednosti ostavine na način da se utvrđuje vrijednost aktive i vrijednost pasive (troškove pogreba, troškova popisa i procjene, vrijednost izdvojene imovine, iz čega se utvrđuje čista vrijednost ostavine). U tom smislu nije nikakva greška ostavinskog suda kada u sadržaju rješenja o nasljeđivanju, kao dugovanja ostavine navodi pogrebne troškove. Osim toga, pri tome treba istaći da čl. 225 st. 2 ZN određuje obvezni sadržaj rješenja o nasljeđivanju, što ne znači da rješenje o nasljeđivanju ne može imati širi značaj, odnosno da ono ne može regulirati i pitanja odnosa prema ostavini koje prelaze okvir obveznog sadržaja

rješenja o nasljeđivanju. Pravilno prvostupanjski sud ističe i značaj činjenice da je to rješenje o nasljeđivanju postalo pravomoćno i da ono proizvodi pravne učinke između nasljednika koji su sudjelovali u ostavinskom postupku (u tom smislu tuženik u žalbi spominje tu odredbu ZN-a ne dajući argumente, koji bi bili činjenično i materijalnopravno prihvatljivi, koji bi isključivali navedenu posljedicu). Naime, činjenica je da rješenje o nasljeđivanju, glede obveze namirenja predmetnog potraživanja ne može predstavljati ovršnu ispravu, jer u namirenju određenog dugovanja nije navedeno o čijem se potraživanju radi, a isto tako rješenje ne sadrži kondemnatorni dio iz kojeg bi slijedila obveza na isplatu dijela dugovanja. Međutim, prema pravnim posljedicama navedena odredba rješenja o nasljeđivanju predstavlja pravno relevantnu činjenicu, na kojoj se može temeljiti prvostupanjska odluka o obvezi tuženika za naknadu dijela dugovanja prema tužiteljici, obzirom da je to dugovanje utvrđeno u ostavinskom postupku, a Zakon o nasljeđivanju obvezuje nasljednike na namirenje dugovanja u skladu sa zakonskim kriterijima.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1058/06-2 od 30.X.2006.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Nasljednička zajednica

(čl. 129 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Ovršni postupak će se nastaviti nakon smrti ovršenika u odnosu na sve zakonske nasljednike bez obzira što rješenjem o nasljeđivanju nije raspoređena nekretnina na kojoj se vodi ovršni postupak, iz razloga što nekretnina koja je predmet ovršnog postupka, prelazi na sve ovršenike kao zakonske nasljednike iza pok. ovršenika u času njegove smrti, a nasljednici u času ostaviteljeve smrti stječu nasljedno pravo i na njih po sili zakona prelazi ostavina umrle osobe, a u kojem trenutku se osniva i nasljednička zajednica nasljednika.

„Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud odlučio je da se predmetni ovršni postupak nastavi u odnosu na sve ovršenike, kao zakonske nasljednike pok. ovršenika B. R., a koji postupak je prekinut rješenjem toga suda od 01.09.06.g., radi smrti imenovanog ovršenika, jer je zauzeo stajalište da unatoč

toga što u ostavinskom predmetu toga suda br. O ___/05 vođenom iza pok. ovršenika, rješenjem o nasljeđivanju nije raspoređena nekretnina na kojoj se ovršni postupak vodi, jer taj sud smatra da taj suvlasnički dio predmetne nekretnine, sukladno odredbi čl. 129 st. 1 Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN) prelazi na sve ovršenike kao zakonske nasljednike iza pok. ovršenika u času njegove smrti budući prema toj odredbi nasljednik stječe u času ostaviteljeve smrti nasljedno pravo i na njega po sili zakona prelazi ostavina umrle osobe, a čime postaje njegovo vlasništvo, a što se odnosi i na III ovršenika bez obzira što isti rješenjem o nasljeđivanju nije proglašen nasljednikom pokojnog ovršenika, jer je svoj nasljedni dio ustupio IV ovršenici. U žalbi žalitelji osporavaju za konkretni slučaj primjenu odredbe čl. 129 st 1 ZN-a, jer smatraju da unatoč toga što navedena zakonska odredba propisuje prelazak ostavine umrle osobe, u času smrti ostavitelja, na nasljednike koji stječu nasljedno pravo, da je međutim prethodno potrebno da ostavina umrle osobe i bude raspoređena na zakonske nasljednike sve u cilju provođenja eventualnog ovršnog postupka. Žalba naglašava da pogrešno sud smatra da ostavina časom smrti postaje vlasništvo nasljednika nego da ista postaje tek provođenjem ostavinskog postupka i upisom prava vlasništva u zemljišne knjige temeljem pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju, radi čega su stajališta da je pobijano rješenje doneseno prerano. U konkretnom slučaju smatraju da je prvo potrebno dopunskim rješenjem o nasljeđivanju rasporediti predmetni stan kao naknadno pronađenu imovinu, to u ostavinskom postupku br. O. ___/05 u koji isti nije bio prijavljen, a niti raspravljen, time da posebno ističu da se u tom postupku III ovršenik odrekao nasljedstva, te da nije naslijedio ništa, a IV ovršenica da je naslijedila nužni dio, pa kada se ima u vidu da nasljednici za dugove ostavitelja odgovaraju do vrijednosti naslijedene imovine, smatraju da isti ne mogu biti ovršenici u ovom postupku, već to mogu biti isključivo I i II ovršenica, koje su naslijedile imovinu vrijednu preko 250.000,00 EUR-a. Ovaj sud smatra da je prvostupanjski sud utemeljeno na odredbi čl. 129 st. 1 ZN-a prema kojoj u času ostaviteljeve smrti nasljednici stječu nasljedno pravo te na njih po sili zakona prelazi ostavina umrle osobe, a čime postaje njihovo nasljedstvo, pravilno zauzeo stajalište da su svi ovršenici, a to znači dakle III i IV ovršenici smrću pokojnog ovršenika B.R. stekli vlasništvo na dijelu stana koji je predmetom ovrhe u ovom postupku. Naime, sukladno citiranoj zakonskoj odredbi čl. 129 st. 1 ZN-a ostaviteljevom smrću njegova ostavina prelazi na nasljednike i time postaje njihovo nasljedstvo, a u kojem trenutku se osniva i nasljednička zajednica nasljednika te isti sukladno odredbi čl. 57 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV-a) postaju na ostavini zajednički vlasnici, odnosno ostavina postaje zajedničko vlasništvo, a što znači da svi u njoj imaju udjela time da veličina njihovih udjela nije određena. Prema čl. 57 st. 1 ZV-a stvar je u zajedničkom vlasništvu kad na nepodijeljenoj stvari postoji vlasništvo dviju ili više osoba (zajedničara) koje sve u njemu imaju udjela, ali veličina njihovih udjela nije određena, bez obzira što je određiva. Valja istaknuti da je zbog toga i odredbom čl. 141 ZN-a propisano da

do utvrđenja koliki dijelovi nasljednog prava pripadaju pojedinim nasljednicima, nasljednici upravljaju i raspoložu svime što čini nasljedstvo po pravilima po kojima zajednički vlasnici upravljaju i raspoložu stvarima, osim onima što je povjereno na upravljanju izvršitelju oporuke ili skrbniku ostavine. Osim toga treba reći da prema odredbi čl. 129 st. 2 ZN u istom času kada nasljednici stječu nasljedno pravo oni stječu i ostala prava i obveze vezane uz njihovo svojstvo nasljednika, ako što drugo ne proizlazi iz njihove pravne naravi, a što znači da su svi ovršenici kao nasljednici uz prava na nasljeđivanje stekli i obveze uz svoje svojstvo nasljednika. Prema tome, pravilno je stajalište prvostupanjskog suda da i bez obzira što dio stana koji je predmetom ovrhe u ovom postupku nije bio i predmetom nasljeđivanja u do sada provedenom ostavinskom postupku iza pok. ovršenika, te u odnosu da nisu određeni dijelovi nasljednog prava koji pripadaju nasljednicima, a zbog toga što su isti na predmetnom stanu, do utvrđenja njihovih nasljednih dijelova u nasljedničkoj zajednici, a to znači zajednički vlasnici, da se u odnosu na sve ovršenike predmetni postupak, kao zajedničke vlasnike dijela predmetne nekretnine, može nastaviti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1841/06-2 od 20.XII.2006.

NASLJEDNOPRAVNI ZAHTJEVI NAKON PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU

Pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže stranke koje su sudjelovale u postupku ostavinske rasprave

(Čl. 231 Zakona o nasljeđivanju – «Narodne novine», br. 52/71 i 47/78)

Osoba koja nije sudjelovala u ostavinskom predmetu kao stranka u postupku niti joj je dostavljeno rješenje o nasljeđivanju, nije vezana pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju.

«U konkretnom slučaju, prije svega valja naglasiti da iz sadržaja ostavinskog predmeta br. O.__/01, iza pok. H.P., kao i donjetog pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju, je jasno vidljivo da tužiteljica u tom predmetu nije sudjelovala kao stranka u postupku, istoj nije bilo dostavljeno rješenje o nasljeđivanju, pa je slijedom toga očito da istu navedeno rješenje ne veže, budući da, prema čl. 231 tada važećeg Zakona o nasljeđivanju, pravomoćno rješenje o nasljeđivanju ili zapisu veže stranke koje su učestvovala u postupku

ostavinske rasprave, ukoliko im ne bi bilo priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1360/06-2 od 27.XI.2006.

NAKNADNO PRONAĐENA IMOVINA

Postupak temeljem naknadno pronađene imovine

(Čl. 234 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Naknadno pronađenom imovinom smatra se ona ostavinska imovina koja nije obuhvaćena pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju bez obzira na to da li se za vrijeme vođenja ostavinske rasprave znalo da ona postoji i da je dio ostavine ili ne.

«Sukladno čl. 234 Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN), ako se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina koja nije obuhvaćena tim rješenjem, sud neće ponovno provoditi ostavinsku raspravu, nego će ovu imovinu novim rješenjem rasporediti na temelju prije donesenog rješenja o nasljeđivanju. Međutim, prema ustaljenoj sudskoj praksi, ako je među nasljednicima sporno da li naknadno pronađena imovina spada u ostavinu, u tom slučaju sud odbija prijedlog da se naknadno pronađena imovina rasporedi na nasljednike, a istodobno se predlagatelj upućuje da u parnici ostvaruje svoja prava, pri čemu valja posebno ukazati da se naknadno pronađenom imovinom smatra ona ostavinska imovina koja nije obuhvaćena pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju bez obzira na to da li se za vrijeme vođenja ostavinske rasprave znalo da ona postoji i da je dio ostavine ili ne.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 486/06-2 od 31.VIII.2006.

V RADNO PRAVO

UGOVOR O RADU NA ODREĐENO VRIJEME

Pretpostavke za ugovor o radu na neodređeno vrijeme

(Čl. 15 st. 5 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Ne može se smatrati da ugovor o radu sklopljen na mjesec dana predstavlja ugovor o radu na neodređeno vrijeme samo na temelju činjenice što je poslodavac zaposleniku kontinuirano produživao ugovor o radu na određeno vrijeme u kontinuitetu dužem od 3 godine, budući je prilikom odlučivanja o takvom zahtjevu potrebno utvrditi činjenične pretpostavke koje trebaju biti ispunjene da bi takva pravna posljedica nastupila, a one su ili da je ugovor o radu na određeno vrijeme sklopljen protivno odredbama Zakona o radu ili ako radnik ostane raditi kod poslodavca i nakon isteka vremena na koje je ugovor sklopljen.

„Međutim, pogrešno je materijalnopravno stajalište prvostupanjskog suda prema kojem predmetni ugovor o radu, sklopljen 30.09.04.g. na mjesec dana treba smatrati ugovorom o radu na neodređeno vrijeme, temeljem odredbi čl. 15 st. 1, 2 i 5 Zakona o radu (dalje: ZR), samo na temelju činjenice što je tuženik tužitelju kontinuirano produživao ugovor o radu (ugovore o radu) na određeno vrijeme u kontinuitetu dužem od 3 godine. Naime, prema čl. 15 st. 5 takva posljedica nastupa ako je ugovor o radu na određeno vrijeme sklopljen protivno odredbama ovoga zakona ili ako radnik ostane raditi kod poslodavca i nakon isteka vremena za koji je ugovor sklopljen. Prema sadržaju obrazloženja pobijane presude proizlazi da je prvostupanjski sud donio dosuđujuću presudu iz razloga što je tuženik s tužiteljem sklopio nekoliko ugovora o radu na određeno vrijeme temeljem kojih je tužitelj proveo na radu ukupno 4 godine, 1 mjesec i 18 dana, dakle više od 3 godine neprekidno, te protivno odredbi čl. 15 st. 2 ZR-a. Prvostupanjski sud je presudio sporni odnos prihvaćanjem tužbenog zahtjeva, samo na temelju trajanja kontinuiteta ugovora o radu dužem od 3 godine, ne utvrđujući pritom činjenične pretpostavke koje trebaju biti ispunjene da bi takva pravna posljedica nastupila, a one su ili da je ugovor o radu na određeno vrijeme

sklopljen protivno odredbama ZR-a ili ako radnik ostane raditi kod poslodavca i nakon isteka vremena na koje je ugovor sklopljen.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 957/06-2 od 29.VIII.2006.

REDOVITI OTKAZ - OD STRANE POSLODAVCA

Otkaz nakon probnog rada

(Čl. 31 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Otkaz u slučaju nezadovoljavanja na probnom radu predstavlja redoviti otkaz ugovora o radu, budući je neuspjeh probnog rada decidirano sadržan kao poseban, na zakonu utemeljen opravdani razlog za otkaz ugovora o radu.

«I po mišljenju ovoga suda, neovisno o tome na koji zakonski članak se poziva pobijana Odluka o otkazu o radu (čl. 106 st. 1 ZR), otkaz u slučaju nezadovoljavanja na probnom radu predstavlja redoviti otkaz ugovora o radu u smislu odredbe čl. 113 st. 1 ZR. Dakle, radi se o posebnom otkaznom razlogu, koji ne predstavlja slučaj otkazivanja ugovora o radu zbog skrivljenog ponašanja radnika, a kako to pogrešno smatra tužiteljica u žalbi. Dakle, neuspjeh probnog rada implicate je sadržan kao posebni, na zakonu utemeljeni, opravdani razlog za otkaz ugovora o radu, u smislu odredbe čl. 31 ZR. Stoga nisu osnovani žalbeni navodi tužiteljice kojima pobija takvo stajalište suda prvog stupnja, jer se ne radi o otkazu ugovora o radu zbog skrivljenog ponašanja radnika.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1902/06-2 od 28.XII.2006.

ZABRANA OTKAZA

Program zbrinjavanja viška radnika

(Čl. 80 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Vrijeme donošenja programa zbrinjavanja viška radnika poslodavca nema nikakvog utjecaja na zaštitu radnika koji su privremeno nesposobni za rad u smislu odredbe čl. 80 st. 1 Zakona o radu, budući se navedena odredba odnosi isključivo na zabranu otkazivanja ugovora o radu radnicima koji su privremeno nesposobni za rad zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

«Iz sadržaja postupka proizlazi da je obzirom na namjeru otkazivanja ugovora o radu većem broju radnika iz gospodarskih razloga, prije donošenja pobijane odluke o otkazu, u lipnju iste godine, tuženik izradio program zbrinjavanja viška radnika i da su radnici tuženika o programu zbrinjavanja viška radnika obaviješteni putem oglasne ploče. Iz sadržaja odredbe čl. 127 st. 1 Zakona o radu proizlazi da program zbrinjavanja viška radnika mora sadržavati razloge nastanka viška radnika, mogućnost promjena u tehnologiji i organizaciji rada s ciljem zbrinjavanja viška radnika, mogućnost zapošljavanja radnika na druge poslove, mogućnost pronalaženja zaposlenja kod drugog poslodavca, mogućnost prekvalifikacije ili dokvalifikacije radnika i mogućnost skraćivanja radnog vremena. Prema sadržaju spisa tužitelju je prije donošenja pobijane odluke o otkazu, otkazan ugovor o radu identičnom vrstom otkaza od 28. lipnja 2004.g., koja odluka je povodom zahtjeva tužitelja za zaštitu prava stavljena izvan snage odlukom tuženika od 27. srpnja 2004.g. Iz sadržaja postupka proizlazi da se tužitelj u vrijeme donošenja ranije odluke o otkazu nalazio na bolovanju zbog ozljede na radu. Prema odredbi čl. 80 st. 1 Zakona o radu dok je radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti privremeno nesposoban za rad zbog liječenja ili oporavka, poslodavac mu ne može otkazati. Dakle, citirana odredba zabranjuje poslodavcu otkazivanje ugovora o radu zaposleniku koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti za vrijeme privremene nesposobnosti za rad zbog liječenja ili oporavka. Prema rješenju HZZO Područni ured u V. od 31. kolovoza 2004.g. tužitelju prestaje pravo na bolovanje, a s tim u vezi i naknada plaće s danom 31. kolovoza 2004.g. i po ocjeni Liječničkog povjerenstva Područnog ureda u V., tužitelj se smatra radno sposobnim s danom 01. rujna 2004.g. Kako je, dakle, pravo na bolovanje tužitelju prestalo s danom 31. kolovoza 2004.g., ne može se prihvatiti pravilnim zaključak prvostupanjskog suda da prilikom otkazivanja ugovora o radu tuženik nije uzeo u obzir «bolest tužitelja zbog zadobivene teške

ozljede na radu», niti je vodio računa o tome da li je liječenje tužitelja dovršeno i kakve je posljedice na zdravlje tužitelja ostavila navedena ozljeda, budući da iz priložene dokumentacije nedvojbeno proizlazi da se tužitelj od 01. rujna 2004.g. smatrao radno sposobnim, zbog čega tuženik nije niti bio dužan uzeti u obzir «bolest» tužitelja, jer se zabrana otkazivanja ugovora o radu u smislu odredbe čl. 80 st. 1 Zakona o radu odnosi isključivo na vrijeme privremene nesposobnosti radnika za rad zbog liječenja ili oporavaka uzrokovane ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću. Budući da je s danom 31. kolovoza 2004.g. prestalo pravo tužitelja na bolovanje, navedene okolnosti ne mogu imati nikakvog utjecaja u odnosu na ocjenu zakonitosti pobijane odluke o otkazu, jer sud nije ovlašten ocjenjivati pravilnost odluke donesene u upravnom postupku. Kako je program zbrinjavanja viška radnika donesen tijekom mjeseca lipnja 2004.g., tuženik je temeljem donesenog programa bio ovlašten otkazati ugovore o radu svojim radnicima u razdoblju od 90 dana, zbog čega je pogrešan i neutemeljen zaključak prvostupanjskog suda da tuženik nije bio ovlašten otkazati tužitelju ugovor o radu na temelju programa koji je donesen u vrijeme kada se tužitelj nalazio na bolovanju zbog pretrpljene ozljede na radu. Vrijeme donošenja programa zbrinjavanja viška radnika tuženika nema nikakvog utjecaja na zaštitu radnika koji su privremeno nesposobni za rad u smislu odredbe čl. 80 st. 1 Zakona o radu (dalje: ZR), budući da se odredba čl. 80 st. 1 ZR odnosi isključivo na zabranu otkazivanja ugovora o radu radnicima koji su privremeno nesposobni za rad zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti. Kako iz sadržaja prvostupanjskog postupka proizlazi da je zbog gospodarskih razloga prestala potreba za radom tužitelja na dosadašnjem radnom mjestu (pomoćnik zidara), kako niti tužitelj tijekom postupka nije utvrdio da ga tuženik može zaposliti na nekim drugim poslovima i kako obzirom na činjenicu da je tužitelj obavljao poslove pomoćnika zidara nije opravdano očekivati od tuženika da obrazuje ili osposobi tužitelja za rad na nekim drugim poslovima, a imajući u vidu sadržaj programa zbrinjavanja viška radnika, ocjena je ovog suda da je tuženik prilikom otkazivanja ugovora o radu tužitelju postupio sukladno odredbi čl. 113 st. 1-4 ZR.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 381/05-2 od 07.III.2005.g.

GODIŠNJI ODMOR

Pravo na plaćeni godišnji odmor

(Konvencija br. 132 o plaćenom godišnjem odmoru Međunarodne organizacije rada – „Narodne novine“ – Međunarodni ugovori br. 6/95, 3/02)

Pravo zaposlenika na plaćeni godišnji odmor predstavlja jedno od temeljnih prava zaposlenika iz radnog odnosa, koje je utvrđeno ne samo Zakonom o radu, već i odredbom čl. 55 st. 3 Ustava Republike Hrvatske, a to pravo proizlazi i iz Konvencije br. 132 o plaćenom godišnjem odmoru Međunarodne organizacije rada, koja konvencija izravno obvezuje poslodavce jer se radi o međunarodnom ugovoru koji je notificiran te u smislu odredbe čl. 140 Ustava Republike Hrvatske predstavlja dio unutarnjeg pravnog poretka RH, a po pravnoj snazi je iznad zakona, međutim, Zakon o radu niti iznimno ne dopušta mogućnost korištenja godišnjeg odmora po isteku naredne kalendarske godine nakon stjecanja prava na korištenje godišnjeg odmora u prethodnoj godini.

„Pobijanom odlukom tuženika određeno je korištenje godišnjeg odmora za 2002.g. tužitelju u razdoblju od 13. svibnja do 03. lipnja 2002.g. Prije svega valja ukazati da je odredbom čl. 55 st. 3 Ustava RH određeno da svaki zaposlenik ima pravo na tjedni odmor i plaćeni godišnji odmor i da se ovih prava ne može odreći. Navedeno pravo zaposlenika proizlazi i iz Konvencije br. 132 o plaćenom godišnjem odmoru Međunarodne organizacije rada (NN – Međunarodni ugovori br. 2/94 i 6/95), a odredbe navedene konvencije izravno obvezuju poslodavce jer se radi o međunarodnom ugovoru koji je notificiran i koji u smislu odredbe čl. 140 Ustava predstavlja dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj snazi je iznad zakona. Zaposlenik ima pravo na godišnji odmor za svaku kalendarsku godinu, pri čemu nije odlučno da li je riječ o ugovoru o radu na određeno ili neodređeno vrijeme a najkraće trajanje godišnjeg odmora utvrđeno je odredbom čl. 47 st. 1 ZR (NN 137/04), dok se trajanje godišnjeg odmora duže od najkraćeg propisanog može odrediti kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu sukladno odredbi čl. 48 st. 1 ZR. Raspored korištenja godišnjeg odmora, sukladno odredbi čl. 45 ZR-a, utvrđuje poslodavac u skladu s kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu, ugovorom o radu i Zakonom o radu, a jedan dan godišnjeg odmora zaposlenik ima pravo koristiti kada on to želi, uz obvezu da o tome obavijesti poslodavca najmanje tri dana prije, ako kolektivnim ugovorom nije određen drugačiji rok. Pravo je zaposlenika da koristi godišnji odmor u dva dijela, sukladno odredbi čl. 54 st. 1 ZR, koje pravo se mora povezati s pravom poslodavca da organizira proces rada, te da navedenu okolnost ima u vidu pri

određivanju rasporeda korištenja godišnjeg odmora. Dakle, imajući u vidu činjenicu da pravo na plaćeni godišnji odmor predstavlja jedno od temeljnih prava zaposlenika iz radnog odnosa, koje je utvrđeno ne samo Zakonom o radu, već i Ustavom RH i Konvencijom Međunarodne organizacije rada, pa se po samom zakonu vrijeme provedeno na godišnjem odmoru smatra vremenom provedenim na radu, da raspored korištenja godišnjeg odmora utvrđuje poslodavac, a da Zakon o radu niti iznimno ne dopušta mogućnost korištenja godišnjeg odmora po isteku naredne kalendarske godine nakon stjecanja prava na korištenje godišnjeg odmora u prethodnoj godini, zbog čega tužitelju ni pod kojim uvjetima više ne pripada pravo na korištenje godišnjeg odmora za 2002. g., te uz činjenicu da tužitelj uopće ne navodi u čemu se sastoji njegov konkretni pravni zahtjev, ovaj sud prihvaća osnovanom žalbenu tvrdnju tuženika o nepostojanju pravnog interesa tužitelja za podnošenje deklaratorne tužbe, jer tužitelj tijekom postupka nije niti naveo koja su njegova prava iz radnog odnosa povrijeđena pobijanom odlukom tuženika i kakvu će pravnu korist ostvariti donošenjem deklaratorne presude.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 416/06-2 od 11.IX.2006.

GODIŠNJI ODMOR

Pravo na godišnji odmor

(Čl. 49 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04)

Tužiteljica koja tijekom trajanja radnog odnosa nije koristila godišnji odmor, nema pravo na isplatu naknade umjesto godišnjeg odmora, već je ista za vrijeme trajanja radnog odnosa trebala tražiti realizaciju prava na korištenje godišnjeg odmora.

«Pobijajući odbijajući dio prvostupanjske presude s naslova naknade štete za neiskorištene godišnje odmore tužiteljica navodi da je bila jedini administrator kod tuženika, te da nije koristila godišnje odmore, jer joj tuženik nije osigurao zamjenu. Nejasna je tužbena osnova tog potraživanja, jer tužiteljica ne tvrdi da joj tuženik za sve mjesece radnog odnosa u razdoblju od 2002. g. – 2004.g. nje isplaćivao mjesečne plaće, odnosno da tužiteljica ne bi primala plaću za vrijeme u kojem je dijelom koristila (ona tvrdi da uopće nije koristila) ili je trebala koristiti godišnji odmor. Nejasno je radi čega tužiteljica

traži naknadu štete u visini tromjesečnog prosjeka zadnjih plaća u 2004.g., tražeći isplatu za neiskorištene godišnje odmore od 2002.g. do 2004.g., dakle, po kojem kriteriju je odredila visinu (nadalje nije uopće navela koliko bi trebao trajati njezin godišnji odmor, odnosno koliki je neiskorišteni dio godišnjih odmora). Neovisno o tome, treba zaključiti da tužiteljica ne tvrdi da ne bi primala sve plaće za sve godine rada kod tuženika, iz čega treba zaključiti da ona ne traži plaću za vrijeme godišnjih odmora, nego naknadu još jedne plaće, umjesto godišnjeg odmora, a takav zahtjev izravno je protivan odredbi čl. 49 Zakona o radu (dalje: ZR), odnosno smislu te odredbe, a tom odredbom je propisano: «Ništav je sporazum o odricanju prava na godišnji odmor, odnosno o isplati naknade umjesto godišnjeg odmora». Dakle, pravilno je materijalno pravno stajalište prvostupanjskog suda prema kojem je tužiteljica tijekom trajanja radnog odnosa trebala tražiti realizaciju prava na korištenje godišnjeg odmora, a nema pravo na isplatu naknade umjesto godišnjeg odmora.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 184/06-2 od 08.VIII:2006.

ODREĐIVANJE PLAĆE

Obračunski listići plaće kao dokaz uplate obračunatog poreza

(Čl. 90 st. 5 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Obračunski listići plaće, sadrže samo obračun plaće tužitelja s time da isti ne sadrže nikakve podatke u odnosu na uplatu obračunatih poreza, doprinosa i prireza, iz kojeg razlog obračunski listići plaće ne predstavljaju pouzdanu osnovu u odnosu na utvrđenje spornih činjenica vezanih uz plaćanje doprinosa, poreza i prireza od strane poslodavca.

„Međutim, osnovano tužitelj navodi u žalbi da sadržaj dokaza provedenih tijekom prvostupanjskog postupka ne upućuje nedvojbeno na zaključak da je tuženik kao poslodavac izvršio svoju obvezu uplate poreza, doprinosa i prireza, budući da i prema ocjeni ovoga suda obračunski listići plaće za tužitelja ne predstavljaju dokaz da je tuženik kao poslodavac izvršio svoju obvezu. Točno je, naime, da je u smislu odredbe čl. 2 st. 1 Zakona o porezu na dohodak, porezni obveznik fizička osoba koja ostvaruje dohodak, međutim, kod dohotka od nesamostalnog rada predujam poreza obračunava, obustavlja i uplaćuje

poslodavac, sukladno odredbi čl. 33 st. 1 istog Zakona, a koji se obračunava, obustavlja i uplaćuje prilikom svake isplate prema propisima koji važe na dan isplate. Valja također ukazati na odredbu čl. 90 st. 5 Zakona o radu, prema kojoj odredbi plaću u smislu Zakona o radu predstavlja plaća u bruto iznosu. Dakle, plaćom u smislu odredaba Zakona o radu smatra se plaća u bruto iznosu, kako je to izričito određeno citiranom odredbom čl. 90 st. 5 ZR-a. Kako se tužbeni zahtjev tužitelja odnosi isključivo na isplatu naknade plaće za razdoblje u kojem tužitelj nije radio zbog nezakonite odluke tuženika, to je tužitelj u skladu sa citiranim odredbama bio ovlašten i dužan postaviti zahtjev za isplatu naknade plaće u bruto iznosu. Iz obrazloženja pobijane presude proizlazi da je prvostupanjski sud isključivo na temelju priloženih obračunskih listića plaće tužitelja za utuženo razdoblje utvrdio da je tuženik kao poslodavac obračunao i uplatio u korist tužitelja kao radnika doprinose, poreze i prirez, zbog čega je ocijenio neosnovanim zahtjev tužitelja za isplatu preostalog dijela naknade plaće u visini razlike između isplaćene neto plaće i utvrđene bruto plaće tužitelja. Međutim, kako se navedeni zaključak prvostupanjskog suda temelji isključivo na sadržaju priloženih obračunskih listića plaće, koji, nedvojbeno, sadrže samo obračun plaće tužitelja za pojedine mjesece utuženog razdoblja i ne sadrže nikakve podatke u odnosu na uplatu obračunatih poreza, doprinosa i prireza, to navedeni materijalni dokazi ne predstavljaju nikakvu, a pogotovo ne pouzdanu osnovu u odnosu na utvrđenje spornih činjenica vezanih uz plaćanje doprinosa, poreza i prireza, zbog čega se mora zaključiti da provedeni dokazi ne upućuju na zaključak o podmirenju obveze poslodavca, pa tužitelj osnovano ističe u žalbi žalbeni razlog pogrešno, odnosno nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, jer je prvostupanjski sud propustio u dovoljnoj mjeri raspraviti i utvrditi činjenice vezane uz plaćanje doprinosa, poreza i prireza od strane tuženika kao poslodavca tužitelja, pri čemu valja ukazati i na odredbu čl. 435 st. 2 ZPP-a, prema kojoj je sud u postupku u parnicama iz radnih odnosa ovlašten izvesti i dokaze koje stranke nisu predložile, ako su ti dokazi značajni za odlučivanje.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 966/06-2 od 04.IX.2006.

NAKNADA PLAĆE

Iznos naknade plaće

(Čl. 85 st. 5 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Ukoliko zaposlenica nije radila zbog krivnje poslodavca ili uslijed drugih okolnosti za koje nije odgovorna, istoj pripada pravo na naknadu plaće u visini prosječne mjesečne plaće isplaćene u prethodna tri mjeseca, pri čemu nije odlučno na koji način se obračunavala plaća već koliki je prosječni iznos tužiteljici isplaćen.

„Tuženik u žalbi navodi da je prvostupanjski sud tužiteljici dosudio naknadu plaće u koju je uključena stimulacija i naknada za topli obrok, a tužiteljica u tom razdoblju nije dolazila na posao, te joj samim tim ne pripada taj dio plaće. Zakon o radu u čl. 85 st. 5 propisuje naknadu plaće u visini prosječne plaće isplaćene u prethodna tri mjeseca u slučaju u kojem radnik ne radi zbog opravdanih razloga određenih zakonom, drugim propisom ili kolektivnim ugovorom (u vezi čl. 85 st. 1 Zakona o radu), što se odnosi na slučajeve prekida rada do kojeg je došlo krivnjom poslodavca ili uslijed drugih okolnosti za koje zaposlenik nije odgovoran (čl. 85 st. 3 Zakona o radu). Pravilno je prvostupanjski sud zaključio da tužiteljici pripada pravo na naknadu plaće u visini prosječne plaće isplaćene u prethodna tri mjeseca, pri čemu nije odlučno na koji način se obračunava plaća, nego koliki je prosječni iznos tužiteljici isplaćen. Tome treba dodati da Pravilnik o radu tuženika predviđa isplatu stimulacije, ali ne određuje kriterije za utvrđenje visine stimulacije, niti na koji način konkretan radnik ostvaruje pravo na stimulaciju, pa se iz tog razloga ustega isplate dijela plaće u konkretnim okolnostima ukazuje nezakonitom, ukoliko je ona veća od iznosa naknade plaće na koju tužiteljica prema pravilno primijenjenim kriterijima po prvostupanjskom sudu i to iz čl. 85 st. 5 Zakona o radu ima pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 413/06-2 od 08.VIII.2006.

ODREĐIVANJE PUTNIH TROŠKOVA

Određivanje putnih troškova kada između mjesta prebivališta radnika i mjesta rada nema organiziranog međumjesnog prijevoza

(Čl. 52 st. 6 Kolektivnog ugovora za službenike i namještenike 92/04)

U slučaju kada službenik za dolazak na posao može koristiti dvije različite relacije, od kojih je duža relacija pokrivena organiziranim međumjesnim javnim prijevozom, a za kraću relaciju mora se koristiti osobni automobil, jer na toj relaciji nije organiziran međumjesni javni

prijevoz, tada službenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza međumjesnim javnim prijevozom.

„Sud prvog stupnja je donoseći pobijanu odluku utvrdio sljedeće činjenice: da je tužiteljica zaposlena kod tuženika i to na radnom mjestu sanitarnog inspektora, da ista živi u Prelogu, a radi u Ispostavi tuženika u Ludbregu, da je udaljenost između centra Preloga i centra Ludbrega trasom državne ceste 15,6 km, da je sukladno toj udaljenosti od 15,6 km tuženik isplaćivao tužiteljici naknadu za prijevoz u visini cijene mjesečne radničke karte za četvrtu zonu putovanja, da između mjesta prebivališta i mjesta rada tužiteljice nema organiziranog međumjesnog prijevoza, da tužiteljica svakodnevno dolazi na posao u 7,00 sati, pa da radi toga sud ne može prihvatiti njezinu tvrdnju da dolazi na posao autobusom, da je međumjesni javni prijevoz organiziran isključivo na dužoj relaciji Prelog-Čakovec-Varaždin-Ludbreg, da prema tumačenju Zajedničke komisije za tumačenje i praćenje primjene Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a koje je pribavljeno u ovom postupku, da kada namještenik ili službenik može koristiti dvije različite relacije za dolazak na posao, od kojih je duža relacija pokrivena međumjesnim prijevozom, a na kraćoj nije organiziran međumjesni prijevoz, da tada službenik ili namještenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza međumjesnim javnim prijevozom sukladno čl. 52 st. 6 Kolektivnog ugovora, radi čega je sud prvog stupnja zaključio da tužiteljica ima pravo na naknadu troškova prijevoza u visini troškova međumjesnim prijevozom na duljoj relaciji, gdje je taj prijevoz organiziran, pa je radi toga sud prvog stupnja tužbeni zahtjev tužiteljice u cijelosti usvojio. Valja naglasiti da je sud prvog stupnja u konkretnom parničnom predmetu zatražio mišljenje Zajedničke komisije za tumačenje i praćenje primjene Kolektivnog ugovora za državne službenik i namještenike, koja je pak u svom mišljenju od 25. rujna 2006.g. izričito navela: „U slučaju kada službenik ili namještenik za dolazak na posao može koristiti dvije različite relacije – od kojih je duža relacija pokrivena organiziranim međumjesnim javnim prijevozom, a za kraću relaciju mora se koristiti osobni automobil, jer na toj relaciji nije organiziran međumjesni javni prijevoz – službenik ili namještenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza međumjesnim javnim prijevozom sukladno čl. 52 st. 6 Kolektivnog ugovora (u visini stvarnih izdataka cijene mjesečne, odnosno pojedinačne karte).“ Prema tome, sud prvog stupnja je upravo radi dvojbenosti primjene Kolektivnog ugovora zatražio mišljenje Zajedničke komisije, koja je jedina ovlaštena tumačiti odredbe i pratiti primjenu Kolektivnog ugovora, te je iz tog mišljenja jasno navedeno da se u konkretnom slučaju primjenjuje odredba čl. 52 st. 6 Kolektivnog ugovora, koju odredbu je primijenio i sud prvog stupnja. U čl. 52 st. 6 Kolektivnog ugovora je pak propisano da službenik i namještenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom u visini stvarnih izdataka

cijene mjesečne, odnosno pojedinačne karte, ukoliko je mjesto stanovanja udaljeno do 100 kilometara.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 32/07-2 od 22.I.2007.

PRAVO NA JUBILARNU NAGRADU

Neprekinuto trajanje radnog odnosa

(Čl. 244 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Razdoblje koje je radnik proveo na odsluženju vojnog roka ne uračunava se u razdoblje važno za stjecanje prava radnika na jubilarnu nagradu.

„Međutim, odredbom čl. 224 st. 1 ZR određeno je da za vrijeme služenja vojnog roka i obavljanja civilne službe, dakle, za vrijeme vojne obveze, prava i obveze iz radnog odnosa miruju. Isto tako, odredbom čl. 58 st. 2 ZR, koja regulira pravo na neplaćeni dopust, određeno je da za vrijeme neplaćenog dopusta prava i obveze iz radnog odnosa ili u vezi s radnim odnosom miruju, ako zakonom nije drugačije određeno, a i odredba čl. 70 ZR određuje mirovanje radnog odnosa do 3 godine djetetova života, kojim odredbama nije izričito određeno, kako je to navedeno u odredbi čl. 227 st. 5 ZR, da za razdoblje mirovanja radnog odnosa ubraja u neprekinuto trajanje radnog odnosa, ako je za stjecanje određenih prava važno prethodno trajanje radnog odnosa s istim poslodavcem, zbog čega se mora zaključiti da se u navedenim slučajevima razdoblje mirovanja radnog odnosa ne uračunava u vrijeme neprekinutog rada. Prema tome, odredba čl. 227 st. 5 ZR odnosi se isključivo na zastupnike i dužnosnike i ne može se primijeniti na ostale kategorije zaposlenika. Kako i prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju za vrijeme služenja vojnog roka ne teče staž osiguranja tzv. radni staž i poslodavac je dužan odjaviti radnika s mirovinskog osiguranja, ovaj sud prihvaća pravilnim stajalište prvostupanjskog suda da se vrijeme služenja vojnog roka od strane tužitelja kod tuženika ne može smatrati neprekidnim radom, već se neprekidnim radom kod tuženika smatra vrijeme koje je tužitelj proveo na radu prije i nakon mirovanja radnog odnosa, uzevši pritom u obzir i svrhu jubilarne nagrade kao nagrade za vjernost zaposlenika istom poslodavcu, za godine neprekinutog, ali stvarnog rada za određenog poslodavca, jer se jubilarna nagrada isplaćuje za ukupni radni

staž navršen kod istog poslodavca, ocjena je i ovog suda da za stjecanje prava tužitelja na jubilarnu nagradu valja uzeti u obzir samo razdoblje koje je tužitelj stvarno proveo na radu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1880/06-2 od 25.I.2007.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Mjesto rada i radni okoliš

(Čl. 6 Zakona o zaštiti na radu – „Narodne novine“, br. 59/96, 94/96 i 114/03)

Da bi poslodavac odgovarao za štetu uzrokovanu ozljedom na radu, potrebno je prije svega utvrditi da li se mjesto na kojem je zaposlenik zadobio ozljedu može smatrati mjestom rada ili radnim okolišem u smislu odredbe čl. 6 Zakona o zaštiti na radu, imajući pri tome u vidu odlučnu činjenicu da se mnogi poslovi po svojoj prirodi obavljaju izvan tvorničkog kruga, i da kada radnici te poslove obavljaju na takvom radnom mjestu ukoliko dođe do povrede prilikom obavljanja tih poslova, da se radi o šteti koja je pretrpljena na radu.

„Zakon o zaštiti na radu (NN 59/96, 94/96 i 114/03) u čl. 6 propisuje da u smislu tog Zakona pojmovima mjesto rada i radni okoliš obuhvaćaju sva mjesta i prostori pod neposrednim ili posrednim nadzorom poslodavca na kojima se radnici moraju nalaziti ili do kojih moraju dolaziti u tijeku rada. Prema čl. 15 istog Zakona, poslodavac odgovara za štetu uzrokovanu ozljedom na radu, profesionalnom bolešću ili bolešću u svezi s radom po načelu objektivne odgovornosti (uzročnosti), a prema općim pravilima obveznog prava. Pri tom valja naglasiti da je sud prvoga stupnja pravilno utvrdio da u slučaju ozljede na radu, poslodavac odgovara za štetu u smislu odredbe čl. 15 Zakona o zaštiti na radu i to po pravilima o objektivnoj odgovornosti, a prema općim propisima obveznog prava. Čl. 177 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) propisuje slučajeve oslobođenja od odgovornosti, u slučaju objektivne odgovornosti, pa se tako imalac oslobađa odgovornosti ako dokaže da šteta potječe od nekog uzroka koji se nalazio izvan stvari, a čije se djelovanje nije moglo predvidjeti, ni izbjeći ili otkloniti, imalac se oslobađa odgovornosti i ako dokaže da je šteta nastala isključivom radnjom oštećenika ili treće osobe, koju on nije mogao predvidjeti i

čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti, imalac se oslobađa odgovornosti djelomično ako je oštećenik djelomično pridonio nastanku štete, te ako je nastanku štete djelomično pridonijela treća osoba, ona odgovara oštećeniku solidarno s imaoцем stvari, a dužna je snositi naknadu razmjerno težini svoje krivnje. Prije svega valja navesti da ovaj sud ne može za sada prihvatiti zaključak suda prvoga stupnja da se predmetna nezgoda dogodila na radu, budući da sud prvog stupnja govori da se nezgoda dogodila ispred ulaza u dispečersku stanicu tuženika, a sud prvog stupnja nije utvrdio da li se navedeno mjesto može smatrati mjestom rada ili radnim okolišem u smislu čl. 6 Zakona o zaštiti na radu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 603/06-2 od 05.V.2006.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Odgovornost poslodavca za štetu nastalu istovarivanjem namještaja

(Čl. 109 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03;

- čl. 82 st. 3 Zakona o osiguranju («Narodne novine«, br. 46/97. – pročišćeni tekst, br. 116/99. i 11/02)

Za štetu koja je nastala radniku prilikom istovarivanja namještaja s kamiona pomoću viljuškara, a koji posao ulazi u opis njegovog radnog mjesta, radniku odgovara poslodavac po načelu objektivne odgovornosti, a ne vlasnik vozila, odnosno osiguratelj vozila.

„Prije svega valja navesti da tuženik u žalbi potpuno neutemeljeno ustraje na prigovoru promašene pasivne legitimacije, pozivajući se na odredbu čl. 82 st. 3 Zakona o osiguranju, uz tvrdnju da su u konkretnom slučaju ispunjene pretpostavke za odgovornost za naknadu štete osiguratelja kod kojeg je vlasnik kamiona kojim je izvršen prijevoz namještaja bio osiguran za štete nanesene trećim osobama. Točno je da je u smislu odredbe čl. 82 st. 1 Zakona o osiguranju vlasnik, odnosno korisnik motornog vozila i priključnog vozila dužan sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju uporabom motornog vozila nanese trećim osobama zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari. Prema st. 3 iste odredbe, na koju odredbu se

tuženik poziva u žalbi, štetom koja je nanesena uporabom motornog vozila smatra se i šteta koja je trećoj osobi prouzročena padom stvari s motornog ili priključnog vozila. U konkretnom slučaju do ozljeđivanja tužitelja je došlo prilikom istovarivanja namještaja s kamiona pomoću viljuškara, zbog čega je očigledno da se u konkretnom slučaju odredba čl. 82 st. 3 Zakona o osiguranju ne može primijeniti, budući da šteta nije prouzročena padom stvari s teretnog vozila tijekom prijevoza, već je tužitelj ozlijeđen prilikom istovara robe, kako to proizlazi iz sadržaja spisa, a i tuženik u daljnjim žalbenim navodima izričito potvrđuje, zbog čega u konkretnom slučaju za nastalu štetu ne može odgovarati vlasnik vozila, odnosno u granicama njegove odgovornosti osiguravatelj.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 212/06-2 od 02.X.2006.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Opasna stvar

(Čl. 109 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Zbog povećane opasnosti od pada, mokar, mastan i sklizak pod u skladištu, koje predstavlja radni prostor, smatra se opasnom stvari, iz kojeg razloga poslodavac odgovara radnici za štetu koja joj je nastala padom u skladištu, po kriteriju uzročnosti.

«Štetom nastalom na radu smatra se šteta koju je radnik pretrpio tijekom obavljanja radnih zadataka, odnosno obavljajući neku djelatnost vezanu direktno za obavljanje zadataka njegovog radnog mjesta. Dakle, tužiteljica je pretrpila ozljedu na radu, prilikom pakiranja suhomesnate robe za prodavaonu tuženika br. 4 koja se nalazi na istoj lokaciji, dakle, prilikom obavljanja poslova njezinog radnog mjesta. Kako je, prema tome, šteta koja je nastala tužiteljici prouzročena ozljedom na radu, tuženik odgovara za navedenu štetu sukladno odredbi čl. 109 st. 1 ZR i odredbi čl. 15 Zakona o zaštiti na radu. Nema nikakve dvojbe da mokar i mastan, te ujedno sklizak pod u skladištu suhomesnatih proizvoda tuženika, zbog povećane opasnosti od pada predstavlja opasnu stvar, zbog čega za štetu nastalu zbog uporabe opasne stvari njezin imatelj odgovara po kriteriju uzročnosti, a sukladno odredbi čl. 174 ZOO-a. Budući da se tuženik mora

smatrati imateljem opasne stvari, jer skladište predstavlja radni prostor tuženika, to tuženik za štetu koja je tužiteljici nastala padom u skladištu odgovara po kriteriju uzročnosti, dakle, bez obzira na krivnju. Iz istih razloga činjenica da se radi o ravnom i tehnološki ispravnom podu nije od posebnog, a pogotovo ne presudnog značaja, jer iz sadržaja prvostupanjskog postupka nedvojbeno proizlazi da je pod u skladištu suhomesnatih proizvoda tuženika u vrijeme štetnog događaja bio mokar i mastan, te sklizak, koju činjenicu i tuženik izričito potvrđuje u žalbi smatrajući da je takvo stanje poda u skladištu «po prirodi stvari i normalno».

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 961/06-2 od 23.XI.2006.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Povreda prava iz radnog odnosa

(Čl. 126 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Radnik ima pravo ostvarivati zaštitu svojih prava iz radnog odnosa zbog faktične povrede prava iz radnog odnosa, na isti način kao i u slučaju povrede tih prava formalnom odlukom.

«Prema stajalištu ovog suda, tužiteljica je bila dužna zaštitu svojih eventualno povrijeđenih prava ostvarivati na način i u rokovima određenim u čl. 126 ZR i to bez obzira na koji način je došlo do povrede njezinih prava iz radnog odnosa. To znači da je i u slučaju faktične povrede prava iz radnog odnosa (što tužiteljica posebno ističe tijekom postupka i u žalbi, jer navodi da tuženi nije donio nikakve formalne odluke niti da joj je dao uputu o pravnom lijeku) ostvarivanje zaštite prava je jednako kao i u slučaju povrede prava formalnom odlukom. Naime, i kada se radi o faktičnoj povredi prava iz radnog odnosa, da bi radnik ostvario svoje pravo na sudsku zaštitu, mora poslodavcu u roku od 15 dana od saznanja za povredu prava iz radnog odnosa, podnijeti zahtjev za ostvarenje tog prava. Rok od 15 dana od saznanja za povredu prava iz radnog odnosa je prekluzivan i njegovim propuštanjem radnik gubi pravo na ostvarenje zaštite pred sudom.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1097/06-2 od 28.XI.2006.

ODGOVORNOST RADNIKA ZA ŠTETU UZROKOVANU POSLODAVCU

Prebijanje u parnici

(Čl. 295 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko je poslodavac svoje potraživanje prema zaposleniku namirio ustegom njegove plaće, bez suglasnosti zaposlenika, a sud prvog stupnja udovolji zahtjevu zaposlenika za isplatu neosnovano ustegnutih iznosa plaće bez njegove suglasnosti, tada se potraživanje poslodavca s osnove naknade štete više ne može smatrati podmirenim, pa kako se radi o istovrsnim potraživanjima, koja su, nesporno dospjela, i koja postoje u vrijeme donošenja odluke po drugostupanjskom sudu, to je valjalo, prihvatiti prigovor postojanja potraživanja poslodavca prema zaposleniku, a istaknutog radi prebijanja, izvršiti prebijanje pravomoćno utvrđenog potraživanja tužitelja prema tuženiku i potraživanja istaknutog prema tužitelju radi prebijanja.

„Naime, isticanje tražbine radi prebijanja u parnici moguće je samo u slučaju da obje tražbine još uvijek postoje, da glase na novac i ako su obje dospjele. Pogrešan je zaključak prvostupanjskog suda, da postoje pretpostavke za prebijanje, jer se u konkretnom slučaju radi o „istovrsnim tražbinama jedne strane prema drugoj, te da se u tom odnosu one javljaju i kao dužnik i kao vjerovnik“. Prvostupanjski sud gubi iz vida činjenicu da je tuženik svoje potraživanje prema tužitelju u iznosu od 4.903,53 kn namirio ustegom tužiteljeve plaće u razdoblju od kolovoza 1996.g. do siječnja 1997.g., koja činjenica između stranaka nije ni sporna, i zbog koje činjenice je prvostupanjski sud i udovoljio zahtjevu tužitelja za isplatu neosnovano ustegnutih iznosa plaće bez njegove suglasnosti u utuženom iznosu od 4.903,53 kn. Prema odredbi čl. 295 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) obveza prestaje kad se ispuni, pa kako je tuženik ustegom plaća tužitelja namirio svoje potraživanje prema tužitelju, to je time prestala obveza tužitelju prema tuženiku za isplatu iznosa od 4.903,53 kn, pa se mora zaključiti da u vrijeme stavljanja prigovora prijeboda u postupku tuženik više nije imao potraživanje prema tužitelju, obzirom na nespornu činjenicu da je navedeno potraživanje tuženik podmirio ustegom dijela plaće tužitelja, pa je, upravo zbog činjenice da je tuženik svoje potraživanje prema tužitelju podmirio, na način koji je u protivnosti s odredbom čl. 94 st. 1 Zakona o radu (dalje: ZR), prvostupanjski sud utvrdio, u dijelu pod I) izreke, postojanje potraživanja tužitelja prema tuženiku u iznosu od 4.903,53 kn,

odnosno potvrdio postojanje obveze tuženika na vraćanje neosnovano ustegnutih iznosa plaća tužitelja. Kako tuženik žalbom, izjavljenom protiv prvostupanjske presude, ne pobija prvostupanjsku presudu u dijelu pod I) izreke, dakle, u dijelu kojim je utvrđeno potraživanje tužitelja prema tuženiku u iznosu od 4.903,53 kn, to valja zaključiti da je tražbina tužitelja prema tuženiku utvrđena pravomoćnom deklaratornom presudom, što znači da time nastaje ranija obveza tužitelja na naknadu štete tuženiku, obzirom da se potraživanje tuženika na ime naknade štete, zbog učinka pravomoćne deklaratorne presude o postojanju potraživanja tužitelja prema tuženiku, ne može smatrati podmirenim, pa, dakle, niti obveza tužitelja na naknadu štete ispunjenom. Stoga ovaj sud, u ovoj fazi postupka, smatra pravilnim stajalište prvostupanjskog suda u odnosu na utvrđenu odgovornost tužitelja za naknadu štete tuženiku u iznosu od 4.903,53 kn, a zbog počinjenog kaznenog djela tužitelja, čija je posljedica nastanak navedene štete. Obzirom da tužitelj ne osporava visinu nastale štete, obzirom na vrijeme donošenja ove odluke, valja zaključiti da je potraživanje tužitelja prema tuženiku utvrđeno pravomoćnom deklaratornom presudom u dijelu pod I) izreke, zbog čega se potraživanje tuženika prema tužitelju s osnove naknade štete ne može smatrati podmirenim, i zbog čega potraživanje tuženika prema tužitelju, u vrijeme donošenja odluke ovog suda, postoji, pa kako se radi o istovrsnim potraživanjima, koja su, nesporno dospjela, i koja postoje u vrijeme odlučivanja o postojanju potraživanja tuženika istaknutog radi prebijanja, to je valjalo, prihvaćanjem prigovora postojanja potraživanja tuženika prema tužitelju u iznosu od 4.903,53 kn, sa zakonskom zateznom kamatom tekućom od 16.02.1997.g., a istaknutog radi prebijanja, izvršiti prebijanje pravomoćno utvrđenog potraživanja tužitelja prema tuženiku i potraživanja istaknutog prema tužitelju radi prebijanja, te tužitelja odbiti sa tužbenim zahtjevom, jer je njegova tražbina u cijelosti kompenzirana sa istovrsnom tražbinom tuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1448/06-2 od 11.IX.2006.

OBVEZA SAVJETOVANJA PRIJE DONOŠENJA ODLUKE

Uloga radničkog vijeća u postupku otkazivanja ugovora o radu

(Čl. 152 st. 3 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Poslodavac je dužan podatke o namjeravanoj odluci o otkazu dostaviti radničkom vijeću na način da mu omogući da daje primjedbe i prijedloge, s time da radničko vijeće u postupku otkazivanja ugovora ima isključivo savjetodavnu ulogu iz kojeg razloga poslodavac nije obvezan prihvatiti mišljenje radničkog vijeća, budući mišljenje radničkog vijeća tuženika ne može utjecati na ocjenu dopuštenosti odluke poslodavca o otkazu ugovora o radu.

„Posebno valja napomenuti da Zakon o radu uopće ne propisuje na koji način se poslodavac mora savjetovati sa radničkim vijećem o namjeravanoj odluci o otkazu, odnosno na koji način je poslodavac dužan zatražiti očitovanje radničkog vijeća, jedino odredbom čl. 152 st. 3 Zakona o radu (dalje: ZR) nalaže poslodavcu da je podatke o namjeravanoj odluci dužan dostaviti radničkom vijeću potpuno i pravovremeno, tako da mu se omogući da daje primjedbe i prijedloge, kako bi rezultati rasprave stvarno mogli utjecati na donošenje odluke. Radničko vijeće se, prema odredbi čl. 152 st. 6 ZR-a, može protiviti otkazu ako poslodavac nema opravdani razlog za otkaz ili ako nije proveden postupak otkazivanja predviđen Zakonom o radu, time da je svoje protivljenje odluci poslodavca, prema st. 7 iste odredbe, dužan obrazložiti, međutim, u postupku otkazivanja ugovora o radu radničko vijeće ima isključivo savjetodavnu ulogu, pa poslodavac nije obvezan prihvatiti mišljenje radničkog vijeća, niti je takvim mišljenjem vezan, zbog čega niti mišljenje radničkog vijeća tuženika ne može utjecati na ocjenu dopuštenosti odluke tuženika o otkazu ugovora o radu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 940/06-2 od 14.VIII.2006.

VI PARNIČNI POSTUPAK

APSOLUTNA NENADLEŽNOST

Odlučivanje o prijedlogu za osiguranje privremenom mjerom

(Čl. 292 st. 2 Ovršnog zakona - «Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05

Nakon pokretanja sudskog ili upravnog postupka za odlučivanje o prijedlogu za osiguranje privremenom mjerom, nadležan je sud pred kojim je postupak pokrenut.

«Točno je da se privremena mjera može predložiti prije pokretanja i tijekom sudskoga i upravnog postupka, te nakon završetka tih postupaka, međutim, prvostupanjski sud propustio je uočiti da je, prema odredbi čl. 292 st. 2 Ovršnog zakona (dalje: OZ), nakon pokretanja sudskog ili upravnog postupka, za odlučivanje o prijedlogu za osiguranje privremenom mjerom nadležan sud pred kojim je postupak pokrenut, a samo iznimno, ako to okolnosti pojedinog slučaja opravdavaju, i mjesno nadležan sud koji bi bio nadležan za provedbu ovrhe. Budući da je nesporno, predlagatelj osiguranja pokrenuo upravni spor, to je za odlučivanje o njegovom prijedlogu za osiguranje privremenom mjerom nadležan sud pred kojim predlagatelj osiguranja vodi upravni spor, pa je utoliko pogrešno odbijen prigovor protivnika osiguranja o nenadležnosti prvostupanjskog suda za odlučivanje po prijedlogu predlagatelja osiguranja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1538/06-2 od 01.IX.2006.

STRANAČKA NESPOSOBNOST

Republika Hrvatska kao ovršenik

(Čl. 2 Zakona o sudovima – „Narodne novine“, br. 15/05)

Ukoliko je u ovršnoj ispravi, kao dužnik naveden sud, ovrhovoditelj je dužan prijedlog za ovrhu podnijeti protiv Republike Hrvatske, iz razloga što sudovi nemaju pravnu osobnost već su tijela državne vlasti za čiji rad se sredstva osiguravaju u državnom proračunu, pa tako i sredstva za troškove sudskih postupaka.

„Naime, a kao što je već navedeno i u ranijem ukidnom rješenju ovoga suda broj: Gž. 1282/06-2 od 13. lipnja 2006.g., sudovi svih vrsta u Republici Hrvatskoj, pa tako i Županijski sud u K. nemaju pravnu osobnost već su tijela državne (sudbene) vlasti (čl. 2 Zakona o sudovima – NN 150/05) za čiji rad se sredstva osiguravaju u državnom proračunu (čl. 47 st. 1 Zakona o sudovima) pa tako i sredstva za posebne namjene (troškovi sudskih postupaka) – čl. 150 st. 1 toč. 3 al. 2 istog Zakona, a koji troškovi se isplaćuju iz sredstava suda, koja pak sredstva se, a što se još jednom napominje, osiguravaju državnim proračunom. Obzirom na navedeno, tvrdnja prvostupanjskog suda prema kojoj Republika Hrvatska ne može biti ovršenik u konkretnom ovršnom postupku stoga jer to ne proizlazi iz ovršne isprave, neosnovana je upravo zato jer je, a kao što je i navedeno, Županijski sud u K., tijelo državne vlasti, te stoga nema pravnu osobnost i kao takvo ne može biti stranka u postupku, te je u svim slučajevima u kojima se kao stranka treba pojaviti određeni sud, zapravo stranka Republika Hrvatska, Županijski sud u K., iz čega proizlazi da je ovrhovoditelj točno u prijedlogu za ovrhu naznačio ovršenika, a na što je upozoreno i ranijim ukidnim rješenjem ovoga suda.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1938/06-2 od 03.I.2007.

STRANAČKA NESPOSOBNOST

Općinski sud kao stranka u postupku

(Čl. 2 Zakona o sudovima – „Narodne novine“, br. 150/05)

Sudovi kao tijela državne vlasti nemaju pravnu osobnost iz kojeg razloga ne mogu biti stranka u postupku, već kao stranka može nastupati samo Republika Hrvatska.

„Naime, odredbom čl. 354 st. 2 toč. 8 ZPP-a propisano je da bitna povreda odredaba parničnog postupka postoji između ostalog, ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku. Kako Općinski sud u K., kao i ostali sudovi, sukladno čl. 2 Zakona o sudovima (NN 150/05) nema pravnu osobnost, već je tijelo državne vlasti (sudbene vlasti), isti se ne može pojavljivati kao stranka u postupku na način kako je to navedeno u prijedlogu za ovrhu, a niti, kao takvo, ne može samo sebe zastupati u građanskim i upravnim postupcima. Prema tome, obzirom da je čl. 15 Zakona o državnom odvjetništvu (NN 51/01) propisano da nadležno državno odvjetništvo u građanskom i upravnom postupku zastupa Republiku Hrvatsku u zaštiti imovinskih i drugih prava, te obzirom da Općinski sud u K. kao tijelo državne vlasti nema pravnu osobnost te da se isti ne može pojavljivati kao stranka u postupku već kao stranka može nastupati samo Republika Hrvatska, Općinski sud u K., te obzirom da Republiku Hrvatsku u građanskim postupcima, sukladno gore navedenom članku, zastupa nadležno državno odvjetništvo, očito je počinjena gore navedena apsolutna bitna povreda odredaba parničnog postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1885/06-2 od 15.XII.2006.

PARNIČNA SPOSOBNOST

Ministarstvo pravosuđa kao stranka u postupku

Ministarstvo pravosuđa nije pravna osoba i ne može odgovarati za propuste i nezakonitosti u radu tijela državne uprave i pravosuđa, iz kojeg

razloga se niti presuda ne može donijeti protiv Ministarstva pravosuđa već isključivo protiv Republike Hrvatske.

„Pri tome treba navesti da je u tužbi uz Republiku Hrvatsku označeno i Ministarstvo pravosuđa RH, međutim Ministarstvo pravosuđa nije pravna osoba, niti je presuda donijeta protiv Ministarstva pravosuđa (niti je ono kao stranka tretirano u postupku) niti ono odgovara za propuste i nezakonitosti u radu tijela državne uprave i pravosuđa.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1083/06-2 od 05.IX.2006.

PUNOMOĆ

Punomoć privremenoj zastupnici

(Čl. 95 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Privremena zastupnica postavljena ovršenici u ovršnom postupku, ima ovlaštenje za zastupanje u parničnom postupku, ukoliko je rješenje o ovrsi stavljeno izvan snage te su ukinute provedene ovršne radnje i određeno da će se postupak nastaviti pred istim sudom, kao povodom prigovora protiv platnog naloga.

„Privremena zastupnica tuženice u žalbi ističe žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 6 ZPP-a, a navodeći da je tuženici postavljena za privremenog zastupnika u ovršnom a ne u i u parničnom postupku, te tuženicu nije zastupala ovlaštena osoba. Po ocjeni ovoga suda, na osnovu činjenice da je privremena zastupnica tuženici postavljena u ovršnom postupku, ona ima ovlaštenje i za zastupanje u nastavnom, parničnom postupku, obzirom da navedeni postupci predstavljaju jednu procesnu cjelinu (rješenjem br. Ovrv. ___/04 od 27.12.04.g. stavljeno je izvan snage rješenje o ovrsi br. Ovrv. ___/04 od 27.12.04.g., ukinute su provedene ovršne radnje, te je određeno da će se postupak nastaviti pred istim sudom, kao povodom prigovora protiv platnog naloga).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1277/06-2 od 06.XII.2006.

POLOŽAJ ZAKONSKOG ZASTUPNIKA

Zakonski zastupnik Republike Hrvatske

(Čl. 2 Zakona o državnom odvjetništvu – „Narodne novine“ br. 51/01)

Porezna uprava nema stranačku sposobnost, već je stranka u postupku Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, Porezna uprava, Ispostava L, iz kojeg razloga je sud dužan dostavu obavljati zakonskom zastupniku – općinskom državnom odvjetništvu.

„U žalbi tužitelj iznosi da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka, jer svoja rješenja nije dostavio tužiteljici koja je zastupana po zakonskom zastupniku Općinskom državnom odvjetništvu u L., Građansko-upravni odjel, sukladno čl. 2 Zakona o odvjetništvu, a koje je isto zastupanje tužitelja u predmetnom spisu preuzelo još u fazi kada je isti vođen kao ovršni postupak pod br. Ovr. __/98, slijedom čega smatra da je upravo istome kao zakonskom zastupniku trebalo dostavljati sva rješenja kao i „vršiti svu komunikaciju“ naglašavajući pritom da ujedno ranije ovrhovoditelj a sada tužitelj nije, kako to u rješenju navodi prvostupanjski sud Porezna uprava – Ispostava L., već Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, Porezna uprava, Područni ured V., Ispostava Ludbreg. Osnovano prije svega žalba tužitelja ističe da je sud pogrešno, na strani tužitelja naznačivao Poreznu upravu – Ispostava L., jer je u ovom predmetu tužitelj Republika Hrvatska, Ministarstvo financija, Područni ured Varaždin, Ispostava L., a kako je konačno kao tužitelj već naveden i u rješenju tog suda br. Ovr. _/98 od 21. lipnja 2005.g. Isto tako osnovano žalba iznosi da je u uvodu navedeno nadležno državno odvjetništvo, ovlašteno i dužno, a to kao pravosudno tijelo, temeljem čl. 2 Zakona o državnom odvjetništvu poduzimati pravne radnje radi zaštite imovine Republike Hrvatske, odnosno zastupati istu u postupcima, temeljem zakona kao zakonski zastupnik, pa je prvostupanjski sud bio dužan istome za tužitelja dostavljati svoje odluke odnosno „komunicirati“ sa istim u tom postupku. Odredbom čl. 138 st. 1 ZPP-a propisano je da kada stranka ima između ostalog zakonskog zastupnika da se tada dostava obavlja zakonskom zastupniku, ako u tom zakonu nije što drugo određeno.“

Županijski sud u Varaždin, Gž.1024/06-2 od 23.XI.2006.

RAČUNANJE ROKOVA

Sudski rok

(Čl. 108 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud prvog stupnja nije ovlašten strankama dati nalog da u određenom (sudskom) roku izrade i dostave u spis parcelacijski elaborat, iz razloga što izradu parcelacijskog elaborata pogodnog za upis prava vlasništva određenih dijelova nekretnina u zemljišne knjige ne mogu provesti stranke, već one mogu samo pokrenuti upravni postupak, odnosno angažirati nadležnog mjernika za izradu takvog parcelacijskog elaborata, a isto tako rok u kojem sud traži da stranke izvrše radnje koje im je naložio, ne ovisi samo o radnjama odnosno aktivnosti stranaka, već o objektivnoj mogućnosti da angažiraju nadležnu osobu koja će u navedenom sudskom roku izvršiti potrebne radnje, sukladno zahtjevu suda.

„U žalbi tužitelji prvenstveno navode da u sudskom roku, unutar kojeg su tražili produljenje roka, nisu zbog vremenskih prilika, bili u mogućnosti osigurati provođenje potrebne izmjere nekretnina i izradu parcelacijskog elaborata i to zbog snijega koji još nije okopnio, zbog kojeg nije bilo moguće izvršiti mjerenje nekretnina. Pregledom prvostupanjskog raspravnog rješenja s očevida od 16.11.05.g., ovaj sud je utvrdio da je tim rješenjem, uz konstataciju da je očevid dovršen, prvostupanjski sud mjerničkom vještaku odredio rok od mjesec dana radi izrade skice izmjere, a tužiteljima je naložio da u roku od 30 dana po primitku skice izmjere mjerničkog vještaka izrade i u spis dostave parcelacijski elaborat u vezi spornih nekretnina, pogodan za eventualni upis vlasništva u zemljišne knjige, uz upozorenje iz čl. 108 Zakona o parničnom postupku. Po ocjeni ovog suda očito je da je prvostupanjski sud na pogrešan način tuženicima dao nalog za obavljanje određene radnje: izrade i dostave u spis parcelacijskog elaborata u vezi predmetnih nekretnina, jer je jasno da tužitelji nisu ovlaštene osobe za izradu parcelacijskog elaborata, obzirom da u smislu čl. 28, 29 i 30 u vezi čl. 54 Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina promjene glede broja, položaja, oblika, načina uporabe i površina katastarskih čestica (parcelaciju) provode na odgovarajućim dijelovima katastarskog elaborata (za što je potrebno sačiniti parcelacijski elaborat odnosno donijeti odluku Područnog ureda za katastar, a te poslove obavljaju državni službenici državne geodetske uprave odgovarajuće stručne spreme s položenim državnim stručnim ispitom (čl. 54 st. 1 navedenog Zakona), a pojedine poslove državne izmjere za katastar nekretnina mogu obavljati fizičke ili pravne osobe

posebno ovlaštene u skladu s navedenim Zakonom (time da se na te osobe ne može prenijeti ovlaštenje za donošenje rješenja u upravnom postupku)). Prema tome, izradu parcelacijskog elaborata pogodnog za eventualni upis vlasništva određenih dijelova nekretnina u zemljišne knjige ne mogu provesti tužitelji, nego oni mogu pokrenuti upravni postupak, odnosno angažirati nadležnog mjernika za izradu takvog elaboracijskog elaborata. Nadalje, iz navedenog proizlazi da tužiteljsko udovoljenje zahtjevu suda ne ovisi samo o radnjama, odnosno aktivnosti tužitelja, nego o objektivnoj mogućnosti angažirati nadležnu osobu koja će u navedenom sudskom roku izvršiti potrebne radnje, kojima bi se ostvarile pretpostavke za tužiteljsko postupanje, sukladno zahtjevu suda. Tužitelji tvrde da zahtjevu suda nisu mogli udovoljiti radi kratkoće vremena, a osobito radi činjenice da im je rok bio određen u kasno jesensko, odnosno zimsko doba. Iz prakse postupanja sudova, opće je poznato da se radnje izmjere na nekretninama na otvorenom, u pravilu rijetko vrše u zimsko doba. Posebno kada se radi o složenijim izmjerama, te posebno kada su nepovoljni vremenski uvjeti. U konkretnom slučaju tužitelji navode da se radilo o vremenskom periodu kojem je vani bio snijeg, a jasno je da je u takvim uvjetima otežano angažirati nadležnog mjernika, a otežano je i izvršiti katastarsku izmjeru sukladno čl. 21 Zakona o državnom izmjeru i katastru nekretnina. Međutim, prvostupanjski sud niti te, objektivne okolnosti nije vrednovao na objektivan način, nego je odluku o odbačaju tužbe utemeljio na pretpostavci da tužitelji nisu niti pokrenuli postupak izdavanja lokacijske dozvole (iako prvostupanjski sud nije zatražio od tužitelja da dokumentiraju, odnosno dokažu barem započetu inicijativu u tom smislu. Dakle, prvostupanjski sud je donio manjkavo rješenje o vraćanju tužbe na ispravak i dopunu, a isto tako nije na pravilan način ocijenio razloge zbog kojih tužitelji nisu u roku postupili po nalogu suda, ne uvažavajući pri tome kao objektivne razloge niti vremenske okolnosti (u smislu vremenskih prilika), a niti u smislu trajanja vremenskog intervala, potrebnog za angažman i postupanje nadležnog mjernika, odnosno Zavoda za katastar.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 875/06-2 od 20.IX.2006.

DEKLARATORNA TUŽBA (TUŽBA NA UTVRĐENJE)

Utvrđenje ništavosti odluke poslodavca o korištenju godišnjeg odmora

(Čl. 187 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud će odbaciti deklaratornu tužbu tužitelja kojom traži utvrđenje ništavosti odluke poslodavca o korištenju godišnjeg odmora uz utvrđenje da se vrijeme koje je odlukom poslodavca određeno tužitelju za korištenje godišnjeg odmora ima smatrati radom provedenim na radnom mjestu, zbog toga što tužitelju u vrijeme utuženja više ne pripada pravo na korištenje godišnjeg odmora, koji je određen u pobijanoj odluci poslodavca.

„Naime, iz sadržaja tužbe i postavljenog tužbenog zahtjeva može se zaključiti da je zahtjev tužitelja isključivo deklaratorne prirode, obzirom da postavljenim tužbenim zahtjevom tužitelj traži utvrđenje ništavosti odluke tuženika o korištenju godišnjeg odmora od 09. svibnja 2002.g., uz utvrđenje da se vrijeme koje je pobijanom odlukom tuženika određeno tužitelju za korištenje godišnjeg odmora, ima smatrati radom provedenim na radnom mjestu kod tuženika. Deklaratorna pravna zaštita ne stvara pravne odnose, niti preinačuje postojeće, a u pravilu je njezina svrha zaštita nekih drugih prava i interesa tužitelja. Postojanje pravnog interesa je procesna pretpostavka za svaki zahtjev stranke radi traženja deklaratorne pravne zaštite, pri čemu pravni interes treba postojati u vrijeme donošenja odluke o osnovanosti zahtjeva za pružanje pravne zaštite. Pravila o pravnom interesu prisilne su naravi, pa niti sud, a niti stranke ne mogu otkloniti njegovu primjenu. Interes stranke koja traži deklaratornu pravnu zaštitu mora biti pravni i konkretan, jer se korist stranke koja traži pravnu zaštitu mora ogledati u određenoj sferi njezinih prava, a pravna korist koju očekuje ne može se na neki drugi, svrsishodniji način ostvariti. Posljedica nedostatka pravnog interesa za podnošenje deklaratorne tužbe kao procesne pretpostavke za traženje deklaratorne pravne zaštite, je odbacivanje tužbe, pri čemu pravni interes ne može biti vezan uz materijalnopravne pretpostavke prihvaćanja tužbenog zahtjeva određenog sadržaja. Niti u tužbi, a niti tijekom prvostupanjskog postupka, tužitelj nije naveo nikakve činjenice koje bi mogle ukazivati na postojanje pravnog interesa tužitelja za podnošenje deklaratorne tužbe, jer se tužitelj u tužbi, a i tijekom postupka poziva isključivo na činjenicu da je tuženik prilikom donošenja pobijane odluke o korištenju godišnjeg odmora tužitelja postupao protivno odredbi čl. 145 st. 1 i 2 Zakona o radu (dalje: ZR), propustivši izvršiti svoju zakonsku obvezu savjetovanja s radničkim vijećem prije donošenja pobijane odluke. Iz sadržaja tužbe uopće se ne može zaključiti da li su i koja prava tužitelja iz radnog odnosa povrijeđena pobijanom odlukom tuženika, niti je tužitelj naveo bilo kakve okolnosti kojima bi učinio vjerojatnim da bi udovoljenje tužbenom zahtjevu predstavljalo ostvarenje određene pravne koristi koju bez sudske presude ne bi mogao ostvariti. Kako je pravni interes procesna pretpostavka za podnošenje deklaratorne tužbe, odnosno traženje deklaratorne pravne zaštite, to je zbog nepostojanja navedene procesne pretpostavke za podnošenje tužbe na utvrđenje valjalo prihvatiti osnovanom žalbu tuženika, ukinuti presudu prvostupanjskog suda i tužbu tužitelja odbaciti, jer je posljedica nedostatka pravnog interesa za podnošenje deklaratorne tužbe,

odbacivanje tužbe. Zakon o radu niti iznimno ne dopušta mogućnost korištenja godišnjeg odmora po isteku naredne kalendarske godine nakon stjecanja prava na korištenje godišnjeg odmora u prethodnoj godini, zbog čega tužitelju ni pod kojim uvjetima više ne pripada pravo na korištenje godišnjeg odmora za 2002. g., te uz činjenicu da tužitelj uopće ne navodi u čemu se sastoji njegov konkretni pravni zahtjev, ovaj sud prihvaća osnovanom žalbenu tvrdnju tuženika o nepostojanju pravnog interesa tužitelja za podnošenje deklaratorne tužbe, jer tužitelj tijekom postupka nije niti naveo koja su njegova prava iz radnog odnosa povrijeđena pobijanom odlukom tuženika i kakvu će pravnu korist ostvariti donošenjem deklaratorne presude“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 416/06-2 od 11.IX.2006.

PROTUTUŽBA

Pretpostavke za protutužbu

(Čl. 189 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ukoliko je tuženik u odgovoru na tužbu istaknuo samo iznos potraživanja s osnove izvršenih ulaganja, te se u daljnjem tijeku postupka obvezao u pismenom obliku postaviti protutužbeni zahtjev, uz činjenicu da protutužba, kao i tužba, mora sadržavati sve ono što je propisano odredbom čl. 186 st. 1 Zakona o parničnom postupku, mora se zaključiti da tuženik tijekom postupka nije postavio određeni protutužbeni zahtjev iz kojeg razloga sud nije niti bio u mogućnosti odlučivati o protutužbenom zahtjevu tuženika.

„Prvostupanjski sud je u obrazloženju presude naveo da se nije upuštao u raspravljanje o pitanju naknade nužnih i korisnih troškova nastalih tužitelju za vrijeme trajanja posjeda predmetnih nekretnina, budući da je na ročištu za glavnu raspravu održanu 13. ožujka 2006.g. tuženiku dodijeljen rok od 8 dana za postavljanje protutužbenog zahtjeva, a da tuženik sve do zaključenja glavne rasprave nije postavio protutužbeni zahtjev, zbog čega niti prvostupanjski sud o zahtjevu tuženika nije bio u mogućnosti donijeti meritornu odluku. Točno je da je tuženik u odgovoru na tužbu naveo, između ostalog, citirano: „Tuženik u slučaju prihvaćanja tužbenog zahtjeva tužitelja traži isplatu troškova ulaganja u

iznosu od 214.579, 89 kn, a naknadu štete će naknadno istaknuti“. Međutim na ročištu održanom 13. ožujka 2006.g. punomoćnica tuženika je izričito navela da će „tuženik u roku od 8 dana u pismenom obliku postaviti protutužbeni zahtjev“, kako to proizlazi iz sadržaja zapisnika s navedenog ročišta (list 20 spisa), koji zahtjev međutim, nije postavljen do zaključenja glavne rasprave. Tuženika valja upozoriti da je protutužba tužba tuženika protiv tužitelja u parnici koju je protiv tuženika pokrenuo tužitelj, a protutužbom tuženik ostvaruje protiv tužitelja jedan svoj samostalni tužbeni zahtjev. Pretpostavke za podnošenje protutužbe određene su odredbom čl. 189 st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP). Protutužba po svom procesnom karakteru predstavlja samostalnu tužbu, zbog čega protutužba mora sadržavati sve ono što je propisano za sadržaj tužbe u smislu odredbe čl. 186 ZPP-a. Dakle, protutužba kao i tužba mora sadržavati određeni zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih traženja, činjenice na kojima tužitelj temelji zahtjev, te dokaze kojima se utvrđuju činjenice. Imajući u vidu da je u odgovoru na tužbu tuženik istaknuo samo iznos potraživanja s osnove izvršenih ulaganja, da se u daljnjem tijeku postupka, na ročištu održanom 13. ožujka 2006.g. obvezao u pismenom obliku postaviti protutužbeni zahtjev, te uz činjenicu da protutužba, kao i tužba, mora sadržavati sve ono što je propisano odredbom čl. 186 st. 1 ZPP-a, mora se zaključiti da tuženik tijekom postupka nije postavio određeni protutužbeni zahtjev i da prvostupanjski sud nije niti bio u mogućnosti odlučivati o protutužbenom zahtjevu tuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1312/06-2 od 25.IX.2006.

PREINAKA TUŽBE

Povećanje postojećeg tužbenog zahtjeva

(Čl. 191 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Smatra se da je preinačen (proširen) tužbeni zahtjev, ukoliko je tužitelj prvobitno tražio posjedovnu zaštitu zbog kopanja kanala, a naknadno, tijekom postupka zatražio je i posjedovnu zaštitu zbog stavljanja betonskog parapeta na drugom mjestu.

„Na raspravi održanoj dana 11. srpnja 2006. godine punomoćnik tužitelja postavlja konačni tužbeni zahtjev, a punomoćnik tuženika se protivi preinaci

(proširenju) tužbenog zahtjeva u odnosu na dio zahtjeva koji se odnosi na postavljanje betonskog parapeta. U pogledu istaknute bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 1 ZPP-a, u vezi čl. 191 ZPP-a, valja istaći da ovaj sud smatra da je sud prvog stupnja počinio navedenu bitnu povredu, jer nije odlučio o preinaci tužbenog zahtjeva, koja je postavljena od strane tužitelja, a kojoj se protivio tuženik. Naime, prema čl. 191 st. 1 ZPP-a preinaka tužbe jest promjena istovjetnosti zahtjeva, povećanje postojećeg ili isticanje drugog zahtjeva uz postojeći. Sama činjenica da li je smetanje posjeda izvršeno time što je iskopan kanal na jednom dijelu, ili je u taj kanal još stavljen betonski parapet, te izvršeno daljnje kopanje kanala i postavljanje betonskog parapeta na drugom mjestu, jasno ukazuje da je time izmijenjen prvobitno postavljeni zahtjev, budući da u slučaju usvajanja tužbenog zahtjeva, kod nalaganja uspostave ranijeg posjedovnog stanja, osim čina zatrpavanja kanala zemljom, sada bi bilo potrebno odlučiti i o tome da li je potrebno maknuti betonski parapet. Stoga po mišljenju ovog suda je sud prvog stupnja počinio bitnu povredu, koja je gore navedena, jer isti nije odlučio o preinaci tužbenog zahtjeva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1915/06-2 od 18.XII.2006.

SUBJEKTIVNA PREINAKA TUŽBE

Pravo tuženika na kojeg je proširena tužba

(Čl. 196 st. 4 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

U procesnoj situaciji kada je sud prije spajanja predmeta proveo očevid te je provedeno vještačenje koje je temeljno za presuđenje, sud je nakon spajanja predmeta, odnosno nakon što je tužbom obuhvaćen tuženik koji nije bio prisutan na očevidu niti je imao mogućnost očitovati se na nalaz vještaka, dužan ukoliko je dozvolio da se tuženik bez njegovog pristanka obuhvati tužbom u raspravnoj fazi, ponoviti sve dokaze, nakon spajanja predmeta, kako tuženika na kojeg je proširena tužba, ne bi lišio prava sudjelovati u provođenju odlučnih dokaza.

„Ovaj sud prihvaća osnovanim žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka, koji je u žalbi istakao III tuženik, navodeći da nije bio nazočan očevidu, koji je prethodio provođenju građevinskog vještačenja, niti je

sudjelovao u provođenju dokaza do te faze postupka, jer u to vrijeme nije bio stranka u postupku, slijedom čega nije bio u situaciji ukazati vještaku na karakter oštećenja građevinskih objekata tužitelja, njihov opseg, uzroke i sl. Naime, odredbom čl. 196 st. 2 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) propisano je da do zaključenja glavne rasprave može uz uvijete iz čl. 196 st. 1 ZPP-a uz tužitelja pristupiti novi tužitelj ili da tužba može biti proširena na novog tuženika s njegovim pristankom (čl. 196 ZPP-a propisuje procesne pretpostavke koje moraju biti ispunjene da bi se moglo zasnovati suparničarstvo). Prema odredbi čl. 196 st. 4 ZPP-a osoba koja pristupa tužbi odnosno na koju se tužba proširuje mora primiti parnicu u onom stanju u kojem se ona nalazi kad ona u nju stupa. Dakle, novi tuženik, ne može protiv svoje volje biti uključen u parnicu koja je u tijeku između drugih parničnih stranaka, ukoliko nije jedinstven suparničar. Međutim, prvostupanjski sud je tuženika Općinu R. obuhvatio u isti postupak temeljem činjenice da je pred istim sudom u odnosu prema tom tuženiku tužitelj podnio samostalnu tužbu utuživši ga za isplatu naknade štete temeljem iste odštetne osnove (za iznos od 28.643,50 kn), u toj tužbi navedeno je da je procjena štete obavljena u spisu prvostupanjskog suda br. P. ___/02 (dakle, u osnovnom predmetu), na način da je P. ___/03 spojen na predmet br. P. ___/02 (navodeći da će se postupci voditi pod br. P. ___/02, vjerojatno radi zajedničkog raspravljavanja i odlučivanja). U predmetu br. P. ___/03 prije spajanja predmeta nije proveden očevid niti je provedeno vještačenje po vještaku D.V. dipl. ing. arh., koje je bilo temeljno za presuđenje (utvrđenje vrste, opsega i visine štete; utvrđenje uzročne veze između štetne radnje i posljedice; utvrđenja štetne radnje). Dakle, obilaznim putem III tuženik je obuhvaćen parnicom u osnovnom predmetu, međutim u fazi već provedenih temeljnih dokaza, uslijed čega je došlo do bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 6 ZPP-a. Naime, navedenog tuženika odredba čl. 196. st. 2 ZPP-a koja propisuje potrebu njegovog pristanka za naknadno obuhvaćanje tužbom u raspravnoj fazi, štiti od obveze prihvatiti parnicu u onom stanju u kojem se ona nalazi kad on u nju stupa. Zbog toga je u konkretnoj procesnoj situaciji prvostupanjski sud bio dužan ponoviti sve dokaze, nakon spajanja predmeta, kako III tuženika ne bi lišio prava sudjelovati u provođenju odlučnih dokaza. Budući da prvostupanjski sud nije tako postupio, osnovano III tuženik prigovara da mu nije bila dana mogućnost raspravljavanja pred sudom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.804/06-2 od 29.VIII.2006.g.

PROCESNA FACULTAS ALTERNATIVA

Alternativno ovlaštenje tuženika

(Čl. 327 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Procesna facultas alternativa nije dio tužbenog zahtjeva već predstavlja građansko pravnu ponudu tužiteljice koju sud unosi u izreku presude kojom prihvaća kondemnatorni tužbeni zahtjev, s time da o alternativnom ovlaštenju tuženika sud ne može raspravljati, odlučivati niti ulaziti u ocjenu adekvatnosti visine iznosa kojeg tužiteljica traži umjesto dužne činidbe.

«Što se tiče tvrdnje tuženika o nerazumljivom dijelu obrazloženja prvostupanjske presude koji se odnosi «alternativno oslobađanje tuženika od obveze.», radi boljeg razumijevanja valja navesti da se radi o tzv. procesnoj facultas alternativni u smislu odredbe čl. 327 ZPP-a, prema kojoj odredbi ako je tužitelj u tužbi tražio da se tuženiku naloži ispunjenje neke činidbe, a istovremeno je u tužbi ili do zaključenja glavne rasprave izjavio da je voljan umjesto te činidbe primiti neku drugu činidbu, u tom slučaju sud će, ako prihvati tužbeni zahtjev, izreći u presudi da se tuženik može osloboditi činidbe čije mu je ispunjenje naloženo ako ispuni tu drugu činidbu. Dakle, alternativno ovlaštenje oslobađanja tuženika od obveze, u konkretnom slučaju isplata iznosa od 6.000,00 kn, nije tužbeni zahtjev, jer se tužbeni zahtjev tužiteljice odnosi na predaju u posjed određenih pokretnina, već predstavlja građanskopravnu ponudu tužiteljice tuženiku koju sud unosi u izreku presude kojom prihvaća kondemnatorni tužbeni zahtjev, a o alternativnom ovlaštenju sud ne može niti raspravljati, niti odlučivati, pa niti ulaziti u ocjenu adekvatnosti visine iznosa kojeg tužiteljica traži umjesto dužne činidbe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 935/06-2 od 04.XII.2006.

ALTERNATIVNE OBVEZE

Mogućnost izbora ovršenice

(Čl. 409 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko je ovršenica imala mogućnost svoju činidbu prema ovrhovoditelju ispuniti na dva načina, odnosno ako je ista imala mogućnost izbora, tada se radi o alternativnoj obvezi, a ne o procesnoj facultas alternativi.

„Navedeno stajalište suda prvog stupnja ovaj sud ne prihvaća pravilnim, budući se po mišljenju ovog suda u konkretnom slučaju ne radi o procesnoj facultas alternativi, kako to tvrdi sud prvog stupnja, već o alternativnoj obvezi. Kod procesne fakultativne obveze radi se o građanskopravnoj ponudi, pa sud o tom zahtjevu (ponudi) ne raspravlja, već to jedino predstavlja mogućnost tuženiku da se oslobodi svoje obveze ispunjenjem te građanskopravne ponude. U tom dijelu nema kumulacije tužbenih zahtjeva. Alternativna obveza pak u smislu odredbi čl. 409 i 410 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) je takva obveza u kojoj sadržaj građanskopavnog odnosa ovlašćuje tužitelja da od tuženika traži samo jedan od mogućih načina ispunjenja obveze, ili da istodobno istakne više zahtjeva, s time da se tuženik oslobađa svoje obveze ako ispuni samo jednu od njih. U tom slučaju ako pravo izbora pripada tužitelju, on ga vrši prije podnošenja tužbe, pa u tužbi ističe samo jedan zahtjev, a ako pravo izbora pripada tuženiku, tužitelj bi bio dužan istaći u zahtjevu sve mogućnosti ispunjenja obveze, pa sud mora osuditi tuženika na ispunjenje svih mogućnosti, ostavljajući pri tom tuženiku mogućnost da izabere način na koji će se osloboditi svoje obveze. Kada se u gore navedenom smislu analizira pravomoćna presuda zbog ogluhe suda prvog stupnja br. P. ___/06-3 od 17. ožujka 2006.g., vidljivo je da je ovršenici u tom predmetu naloženo da prenese u korist računa ovrhovoditelja broj ____ kod Središnje depozitarne agencije u Zagrebu 75 dionica XXX ili da isplati ovrhovoditelju iznos od 5.637,86 kn sa zakonskom zateznom kamatom po stopi od 15% godišnje tekućom od 01. svibnja 2004.g. pa do isplate, a što znači da je ovršenica imala mogućnost svoju činidbu prema ovrhovoditelju ispuniti na dva načina, dakle ista je imala mogućnost izbora, pa se nesumnjivo radi o alternativnoj obvezi, a ne o procesnoj facultas alternativi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1855/06-2 od 11.XII.2006.

REVIZIJA PROTIV PRESUDE

Renta zbog izgubljene zarade

(Čl. 382 st. 1 toč. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Bez obzira na činjenicu što po tužitelju označenoj vrijednosti predmeta spora tuženik nije prigovorio, to ne utječe na mogućnost ulaganja izjavljivanje revizije, budući se u konkretnoj pravnoj stvari radi o dosuđenoj renti, čiji dospjeli iznos i budući dosuđeni iznosi za pet godina, premašuju iznos od 100.000,00 kn.

„U žalbi tuženik navodi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio odredbu čl. 40 ZPP-a, obzirom da se taj propis primjenjuje u slučaju kada je predmet tužbe nenovčano potraživanje. U konkretnom slučaju radi se o novčanom potraživanju s naslova isplate rente zbog izgubljene zarade, koja je dosuđena u dospjelom iznosu od 92.678,56 kn, te je nadalje tuženik dužan isplaćivati tužitelju iznose od po 2.702,07 kn mjesečno, od 01. siječnja 2005.g. pa nadalje. Prema odredbi čl. 36 ZPP-a, ako se zahtjev odnosi na buduća davanja koja se ponavljaju, vrijednost predmeta spora računa se po njihovom zbroju, a najviše do iznosa koji odgovara zbroju davanja za vrijeme od pet godina. Zbog dospjelog novčanog iznosa i budućih dospijevajućih iznosa u periodu od 5 god., po izračunu tuženika iznosi 254.802,76 kn, što je vrijednost pobijanog dijela presude (dosuđeni dospjeli iznos iznosi 92.678,56 kn, a 2.702,07 kn x 5 godina = 60 mjeseci = 162.124,20 kn). Po ocjeni ovog suda, osnovano tuženik navodi da se vrijednost predmeta spora, kada je u pitanju dosuđenje novčanog iznosa, treba utvrditi temeljem vrijednosti predmeta spora koja proizlazi iz zakonskih kriterija o obračunu vrijednosti predmeta spora, na koje se kriterije tuženik poziva u žalbi, pri čemu treba istaći da je tužitelj tijekom postupka sredio, odnosno preinačio tužbeni zahtjev, podneskom od 13. siječnja 2005.g., a da je prvostupanjski sud u cijelosti prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja, presudom br. P.____/04-32 od 19. svibnja 2005.g., koja je potvrđena presudom Županijskog suda u V., br. Gž. ____/05-2 od 04. listopada 2005.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1430/06-2 od 07.XII.2006.

VII PARNIČNI TROŠKOVI

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Uspjeh stranaka u postupku

(Čl. 151 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kod parcijalnog uspjeha stranaka u postupku, djelomični uspjeh stranaka u postupku sud je dužan ocjenjivati kvantitativno i kvalitativno, kako obzirom na osnovu, tako i obzirom na visinu usvojenog, odnosno odbijenog zahtjeva.

„Žalba tuženika svodi se zapravo na tvrdnju da je prvostupanjski sud bio dužan priznati tuženiku u cijelosti troškove prometno-tehničkog vještačenja u iznosu od 2.982,76 kn, smatrajući da se radi o nužnim troškovima i da je prvostupanjski sud bio dužan djelomični uspjeh tuženika u ovom postupku ocjenjivati i u kvantitativnom i kvalitativnom smislu, odnosno na isti način kao što je ocjenjivao trošak tužitelja. Točno je da je prema općeprihvaćenom stajalištu sudske prakse pri parcijalnom uspjehu stranaka u postupku nužno djelomični uspjeh stranaka ocjenjivati ne samo kvantitativno, već i kvalitativno, kako obzirom na osnovu, tako i obzirom na visinu usvojenog, odnosno odbijenog dijela tužbenog zahtjeva. Kako je iz sadržaja spisa razvidno da je tuženik tijekom postupka osporavao odgovornost za štetu, dakle i osnovu i visinu tužbenog zahtjeva, zbog čega je provedeno prometno-tehničko vještačenje za koje je tužitelj prethodno snosio troškove, prvostupanjski sud je osnovano priznao tuženiku trošak vještačenja u cijelosti, bez obzira na visinu dosuđenog iznosa naknade štete. Međutim, tuženiku i prema ocjeni ovog suda ne pripada pravo na naknadu cjelokupnih troškova prometno-tehničkog vještačenja provedenog nakon donošenja ukidne odluke, budući da je tuženik, kako je to navedeno, osporavao svoju odgovornost za štetu tijekom cijelog postupka, a prvostupanjski sud je utvrdio suodgovornost tužitelja nastanku štete u omjeru od svega 20%, zbog čega tuženiku pripada pravo na naknadu troškova vještačenja, kao i ostalih troškova postupka, u skladu s uspjehom postignutim u ovoj parnici, kako je to pravilno utvrdio i prvostupanjski sud.

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1770/06-2 od 17.XI.2006.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Kriterij za dosuđenje parničnog troška

(Čl. 154 st. 2 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Za uspjeh u parnici, kao kriterij za dosuđenje parničnog troška, uzima se tužbeni zahtjev o kojem se raspravljalo sve do zaključenja glavne rasprave, a ne tužbeni zahtjev koji je snižen prije održavanja zadnjeg ročišta na kojem je glavna rasprava zaključena.

„Dakle, o zahtjevu tužiteljice postavljenom u tužbi raspravljalo se sve do održavanja zadnjeg ročišta na kojem je glavna rasprava zaključena. Obzirom na činjenicu da se tijekom postupka raspravljalo o tužbenom zahtjevu tužiteljice koji je do pred zaključenje glavne rasprave bio postavljen u iznosu od 21.077,61 kn, dok je neposredno prije okončanja postupka, odnosno prije održavanja zadnjeg ročišta na kojem je glavna rasprava zaključena, snižen na iznos od 5.151,89 kn, za uspjeh u parnici, kao kriterij za dosuđenje parničnog troška, treba uzeti tužbeni zahtjev o koje se raspravljalo sve do zaključenja glavne rasprave, a ne visinu sniženog tužbenog zahtjeva. O troškovima postupka valjalo je odlučiti primjenom odredbe čl. 154 st. 2 ZPP-a, obzirom na uspjeh stranaka u ovom postupku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1899/06-2 od 04.I.2007.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Troškovi vještačenja

(Čl. 154 st. 2 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada tuženik osporava osnovu tužbenog zahtjeva u cijelosti ili samo osnovu pojedinih samostalnih dijelova zahtjeva (za pojedine oblike štete), te visinu zahtjeva, zbog čega je tijekom postupka bilo potrebno provoditi

vještačenje i izvesti druge dokaze za koje je tužitelj prethodno snosio troškove, tužitelju se priznaju takvi troškovi u cijelosti, bez obzira na visinu dosuđenog iznosa.

«Osnovano također tužitelj ističe u žalbi da je pri djelomičnom uspjehu stranaka u sporu, prilikom donošenja odluke o troškovima postupka sud dužan uspjeh stranke u postupku ocjenjivati ne samo kvantitativno, već i kvalitativno, kako obzirom na osnovu, tako i obzirom na visinu usvojenog, odnosno odbijenog dijela tužbenog zahtjeva. Naime, u slučaju kada tuženik osporava osnovu tužbenog zahtjeva u cijelosti ili samo osnovu pojedinih samostalnih dijelova zahtjeva (za pojedine oblike štete), te visinu zahtjeva, zbog čega je bilo potrebno provoditi vještačenje i izvesti druge dokaze za koje je tužitelj prethodno snosio troškove, tužitelju se priznaju takvi troškovi u cijelosti, bez obzira na visinu dosuđenog iznosa.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1507/06-2 od 25.VIII.2006.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Izreka presude ne sadrži odluku o troškovima

(Čl. 339 st. 2 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ukoliko izreka presude ne sadrži odluku o troškovima, svaka od stranaka je ovlaštena sukladno odredbi čl. 339 st. 2 Zakona o parničnom postupku podnijeti prijedlog prvostupanjskom sudu za donošenje dopunskog rješenja o troškovima postupka, ukoliko je prije zaključenja glavne rasprave podnijela zahtjev za naknadu troškova postupka, jer se u suprotnom smatra da je odustala od zahtjeva za naknadu troškova postupka.

„Što se tiče žalbe tuženika, u odnosu na „odluku“ o troškovima postupka, valja navesti da izreka pobijane presude uopće ne sadrži odluku o troškovima postupka, pa, ukoliko je tuženik smatrao da je „odluka o trošku neosnovano izostala“, bio je ovlašten, sukladno odredbi čl. 339 st. 2 Zakona o parničnom postupku (dalje:ZPP) podnijeti prijedlog prvostupanjskom sudu za donošenje dopunskog rješenja o troškovima postupka, obzirom na njegov zahtjev za

naknadu troškova. Budući da iz spisa ne proizlazi da je tuženik podnio prijedlog za donošenje dopunskog rješenja po njegovom zahtjevu za naknadu troškova postupka, to se, sukladno odredbi čl. 339 st. 2 ZPP-a, smatra da je od zahtjeva za naknadu troškova postupka odustao.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.432/06-2 od 21.VIII.2006.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi

(Čl. 172 i 173 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

O zahtjevu za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi sud može odlučiti i nakon pravomoćnosti presude, bez obzira što su tužitelji takav zahtjev podnijeli u tužbi.

„Također, iako nije sporno da su tužitelji zahtjev za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi podnijeli još u tužbi, te da je o istome prvostupanjski sud odlučio nakon pravomoćnosti prvostupanjski presude pobijanim rješenjem, neosnovana je tvrdnja tužitelja prema kojoj je o navedenom zahtjevu jedino moglo biti odlučeno presudom o glavnoj stvari, a nikako nakon pravomoćnosti iste. Naime, niti Zakonom o sudskim pristojbama (NN 26/03 – pročišćeni tekst) niti ZPP-om u čl. 172 i 173 nije određeno u kojoj fazi postupka sud mora odlučiti o zahtjevu za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi, slijedom čega prvostupanjski sud, iako je mogao o zahtjevu odlučiti i ranije, odlučivši o istome nakon pravomoćnosti presude na način da je isti odbijen, nije počinio nikakvu povredu odredaba parničnog postupka, a posebno ne onu na koju upućuje tužitelj u žalbi. Prema tome, da je prvostupanjski sud usvojio zahtjev tužitelja za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi, sukladno čl. 13 Zakona o sudskim pristojbama, rješenje o oslobođenju djelovalo bi od dana kada je sudu podnesen zahtjev za oslobođenje od plaćanja pristojbi i važio bi za sve podneske i radnje za koje je, a u smislu Zakona o sudskim pristojbama, nastala obveza tog dana ili kasnije, međutim, kako je prvostupanjski sud pobijanim rješenjem odbio (osnovano) prijedlog tužitelja za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi, obveza plaćanja postoji u odnosu na sve radnje poduzete u tijeku postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1752/06-2 od 10.XI.2006.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Povod za tužbu

(Čl. 157 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Pravna osoba za osiguranje imovine koja prije pokretanja parničnog postupka nije pozvana od strane Zavoda za zdravstveno osiguranje, uz navođenje dokaza, da u određenom roku naknadi štetu, a priznala je tužbeni zahtjeva prije nego se upustila u raspravljanje o glavnoj stvari, smatra se da nije dala povoda tužbi, iz kojeg razloga nije dužna niti platiti troškove postupka.

„Tuženik je na glavnoj raspravi održanoj 21. listopada 2005.g. priznao tužbeni zahtjev, ali nije priznao trošak postupka i to stoga jer tužitelj nije potrebnu dokumentaciju priložio uz tužbu, nije na vrijeme dojavio broj prekršajnog spisa, te ujedno nije u mirnom postupku, sukladno čl. 122 Zakona o zdravstvenom osiguranju, pokušao riješiti ovaj spor. Prvostupanjski sud smatra da tuženik nije dao povoda tužbi iz razloga jer ga tužitelj prije pokretanja parničnog postupka nije zvao, a sukladno čl. 122 Zakona o zdravstvenom osiguranju kojim je propisano da će Zavod (ovdje tužitelj) uz navođenje dokaza pozvati pravnu osobu za osiguranje imovine (ovdje tuženika) da u određenom roku naknadi štetu. Također, po ocjeni ovog suda, zaključak prvostupanjskog suda da je tužitelj „bio dužan da pozove tuženika i to uz navođenje dokaza, da mu isti u određenom roku naknadi štetu i tek ukoliko u tom roku tuženik ne bi podmirio štetu, tužitelj je bio ovlašten da digne tužbu pred nadležnim sudom“, potpuno pravilnim prihvaća i ovaj sud, obzirom da se radi o pozitivnoj procesnoj pretpostavci koja mora biti ispunjena da bi tužitelj mogao zahtijevati tužbom naknadu štete od tuženika te stoga ima utjecaja na pravo tužitelja na naknadu parničnog troška, u slučaju kada je tuženik priznao tužbeni zahtjev. Prema tome tvrdnja tužitelja o internom i instruktivnom karakteru odredbe čl. 122 Zakona o zdravstvenom osiguranja nema uporište u konkretnoj odredbi tim više što se radi o zakonskoj regulativi, a ne o određenom internom pravilniku odnosno odluci tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 846/06-2 od 28.XI.2006.

OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Nagrada vještacima za dopunu nalaza i mišljenja

(Čl. 256 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03;

- Čl. 20 Pravilnika o stalnim sudskim vještacima -«Narodne novine», br. 21/98)

Budući da posebni cjenik, koji je sastavni dio Pravilnika o stalnim sudskim vještacima, ne razlučuje posebno osnovni nalaz i dopunu nalaza, to vještak ima pravo i na nagradu za dopunski nalaz i mišljenje.

„Donoseći pobijano rješenje sud prvog stupnja je utvrdio da je na tužiteljev prijedlog izveden dokaz kombiniranim prometno-tehničkim i sudsko-medicinskim vještačenjem po vještacima dr. B.B. i M.A., te da je povodom prigovora tuženika na nalaz i mišljenje navedenih vještaka, sud prvog stupnja temeljem čl. 260 ZPP-a pozvao vještaka da se pisano izjasni o prigovorima tuženika. Sudsko-medicinski vještak je, nakon dostave pisanog izjašnjenja, zatražio nagradu, a sud prvog stupnja je zahtjev vještaka ocijenio osnovanim i primjerenim uloženom trudu i složenosti vještačenja, pa je sud prvoga stupnja odlučio kao u izreci pobijanog rješenja temeljem čl. 256 ZPP-a. U pogledu prava na nagradu vještaka valja naglasiti da je Pravilnikom o stalnim sudskim vještacima (NN 21/98) i to čl. 20 određeno da vještak za obavljeno vještačenje ima pravo na nagradu, a da se nagrada utvrđuje prema posebnom cjeniku stalnih sudskih vještaka, koji je sastavni dio navedenog Pravilnika, pri čemu se nagrada određuje u bodovima. U navedenom cjeniku je pak određeno da za izradu pisanog nalaza vještak ima pravo na nagradu u visini od 150 do 4000 bodova, pri čemu se u cjeniku posebno ne razlučuje osnovni nalaz i dopuna nalaza. Po mišljenju ovog suda, sud prvog stupnja je pravilno utvrdio relevantne činjenice i pravilno je primijenio materijalno pravo kada je vještaku dosudio traženi trošak za dopunu nalaza i mišljenja, budući da navedeno proizlazi i iz citiranog pravilnika o stalnim sudskim vještacima i cjenika koji je sastavni dio navedenog Pravilnika, pa kako je vještak dr. B.B. u pisanom obliku izradio dopunu nalaza, gdje je odgovorio na dodatna pitanja tuženika, to isti ima pravo na nagradu u dosuđenom iznosu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1867/06-2 od 18.XII.2006.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA PARNIČNIH TROŠKOVA

Oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi u ovršnom postupku

(Čl. 21 Zakon o sudskim pristojbama – «Narodne novine», broj 74/95, 137/02, 26/03 – pročišćeni tekst)

Kada je predmet spora pravo na uzdržavanje ili potraživanje pojedinih iznosa zakonskog uzdržavanja, vrijednost predmeta spora utvrđuje se prema zbroju zatraženih davanja za tri mjeseca, ako se uzdržavanje ne traži za kraće vrijeme.

„Naime, predmetni spor predstavlja obiteljski spor radi smanjenja obveze iz uzdržavanja jer je predmetom zahtjeva i odlučivanja suda bilo smanjenje iznosa obveze zakonskog uzdržavanja (Obiteljski zakon 6 dio članovi 206 -246, NN 116/03; 17/04; 136/04). Prema odredbi čl. 20 st. 1 Zakona o sudskim pristojbama (dalje: ZSP) u parničnom postupku plaćaju se pristojbe prema vrijednosti predmeta spora. Prema odredbama čl. 21 istog Zakona kada je predmet spora pravo na uzdržavanje ili potraživanje pojedinih iznosa zakonskog uzdržavanja, vrijednost predmeta spora utvrđuje se prema zbroju zatraženih davanja za tri mjeseca, ako se uzdržavanje ne traži za kraće vrijeme.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 75/07-2 od 24.I.2007.

VIII OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

ZAŠTITA DOSTOJANSTVA OVRŠENIKA ODNOSNO PROTIVNIKA OSIGURANJA

Prijedlog ovršenika da se ovrha ograniči samo na neke od predloženih predmeta ovrhe

(Čl. 5 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Sud određuje ovrhu onim sredstvom i na onim predmetima koji su navedeni u ovršnom prijedlogu, a ukoliko ovršenik smatra da postoji nesrazmjer između vrijednosti ovršne tražbine u odnosu na vrijednost predloženih predmeta ovrhe, dužan je u ovršnom postupku istaći određeni prijedlog da se ovrha ograniči na određene predmete za koje smatra da su dovoljni za ostvarenje tražbine.

„U žalbi ovršenik citirajući odredbu čl. 6 OZ-a kojom je propisano da će sud pri provedbi ovrhe i osiguranja paziti na dostojanstvo ovršenika, odnosno protivnika osiguranja te na to da ovrha odnosno osiguranje za njega budu što manje nepovoljni, ističe da je ovrha određena pobijanim rješenjem na šest motornih vozila ovršenika, a radi naplate iznosa od 11.243,04 kn, pa vrijednost svakog od tih vozila višestruko prelazi vrijednost čitavog ovršnog dugovanja i zbog toga smatra da je time osporenim rješenjem povrijeđena navedena zakonska odredba. Glede istaknutih navoda žalbe, valja reći da je točno a to sukladno odredbi čl. 6 OZ-a da je prema toj zakonskoj odredbi sud pri provedbi ovrhe (osiguranja) dužan paziti na dostojanstvo ovršenika (protivnika osiguranja), te da ovrha (osiguranje) za njega bude što manje nepovoljna. To znači da je su pri provedbi ovrhe dužan postupati u skladu s dometima društva o civiliziranom ponašanju (zaštita dostojanstva ovršenika) te isto tako u mjeri u kojoj je to moguće, a s obzirom na cilj postupka koji se provodi, primijeniti odgovarajuća načela ovršnog postupka (zaštita ovršenika da ovrha za njega bude što manje nepovoljna). Tako se sud dužan rukovoditi odredbom čl. 69 st. 1 OZ-a kojom je propisano da se ovrha radi ostvarenja novčane tražbine, a kakvu predstavlja i predmetna ovrha, određuje i provodi u opsegu koji je potreban za namirenje te tražbine. Isto tako dužan se rukovoditi i odredbom čl. 5 st. 1 OZ-a

kojom je propisano da sud određuje ovrhu (osiguranje) onim sredstvom i na onim predmetima koji su navedeni u ovršnom prijedlogu (prijedlogu za osiguranje). U konkretnom slučaju prvostupanjski sud odredio je, sukladno citiranoj odredbi čl. 5 st. 1 OZ-a, ovrhu na više predmeta te sredstvom koji su navedeni u ovršnom prijedlogu ovrhovoditelja, a to dakle, u skladu sa citiranom odredbom čl. 5 st. 1 OZ-a. Međutim, izneseni navodi žalbe ovršenika, a u odnosu na razloge zbog kojih osporava rješenje o ovrsi prvostupanjskog suda nisu određeni nego su paušalni i ničim potkrijepljeni. Ovršenik se naime, pobijajući rješenje o ovrsi prvostupanjskog suda nije pridržavao odredbe čl. 5 st. 2 istog Zakona kojom je propisano da ako je predloženo više sredstava ili više predmeta ovrhe (osiguranja) da će sud na prijedlog ovršenika (protivnika osiguranja) ograničiti ovrhu (osiguranje) samo na neke od tih sredstava odnosno predmeta ako su dovoljni za ostvarenje (osiguranje) tražbine. Ovršenik, naime osporavajući žalbom usvajanje prijedlog za ovrhu i određivanje ovrhe na predmetima (motornim vozilima) i sredstvom ovrhe (zapljenjena, procjena, oduzimanje, otpremanje, povjeravanje na čuvanje, prodaja te namirenje), jer smatra da postoji izraziti nesrazmjer između vrijednosti ovršne tražbine u odnosu na vrijednost predmeta ovrhe, propustio istaći prijedlog da se ovrha ograniči na određene predmete, koje on smatra da su dovoljni za ostvarenje tražbine, a to sukladno odredbi čl. 5 st. 2 OZ-a. Prema tome, ovršenik tako iznesenim navodima žalbe kojima nije određeno predložio na kojim bi se to predmetima ovrhe ista mogla ograničiti, a d ako bude, prema navodima žalbe, u skladu s odredbom čl. 69 st. 1 OZ-a, pa ovršenik nije postupio u skladu s ovlaštenjem koje mu daje odredba čl. 5 st. 2 OZ-a, dakle da svojim prijedlogom uputi na to na koje bi se predmete ovrhe ista mogla ograničiti tako da ne postoji nesrazmjer između ovršne tražbine i vrijednosti pokretnina na kojima je ovrha određena.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 36/07-2 od 18. siječnja 2007.

PROKAZNI POPIS IMOVINE

Procesna pretpostavka da bi ovrhovoditelj mogao tražiti prokazni popis imovine

(Čl. 16 a Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Procesna pretpostavka da bi ovrhovoditelj mogao tražiti davanje prokaznog popisa imovine predviđenog čl. 16a st. 2 Ovršnog zakona je

zakonito proveden, a bezuspješan pokušaj pljenidbe pokretnina, te ukoliko je sporno u čijem je vlasništvu popisano, zaplijenjeno i procijenjeno motorno vozilo, o čemu ovisi i da li će se postupak nastaviti ovršnom radnjom prodaje sukladno odredbi čl. 141 st. 1 Ovršnog zakona, primjenom i odgovarajućih odredbi odjeljka 5 Ovršnog zakona, konkretno odredbe čl. 143 I, koja se odnosi na prodaju motornog vozila, sud je dužan utvrditi u čijem je vlasništvu motorno vozilo te tek ukoliko utvrdi da isto nije u vlasništvu ovršenika, ponovno će razmotriti osnovanost prijedloga za davanje naloga ovršeniku za podnošenje prokaznog popisa imovine.

„Međutim, po ocjeni ovoga suda razlozi koje iznosi sud u pobijanom rješenju, a tako i ovrhovoditelj u prijedlogu od 10.04.06.g., u proturječju su sa stanjem predmeta i to zapisnika o popisu i procjeni pokretnina ovršenika od 18.01.06.g. (list 5 i 20 spisa) jer iz toga zapisnika naime proizlazi da je toga dana, u prisustvu obiju stranaka, u poslovnim prostorijama ovršenika po sudskom ovršitelju zaplijenjen osobni automobil marke „Opel Corsa 1,2“ talk bijele boje 10, broj šasije _____, godina proizvodnje 1995.g. i reg. oznake ZG __, za koji je utvrđen i prvi datum registracije 05.05.00.g. na N.P. iz Zagreba, te je isti procijenjen tada na 23.000,00 kn. Dakle, iz sadržaja tog zapisnika jasno proizlazi da je sud proveo po sudskom ovršitelju ovršnu radnju pljenidbe i procjene pokretnine – motornog vozila ovršenika kojeg je zatekao u njegovom posjedu te postupio u skladu s odredbom čl. 131 st. 1 i st. 2, čl. 137 st. 1 i st. 2 Ovršnog zakona (dalje: OZ), o čemu je sukladno odredbi čl. 138 istog Zakona sastavio i zapisnik o pljenidbenom popisu i procjeni. Stoga navod suda u obrazloženju pobijanog rješenja, a isto tako i u prijedlogu ovrhovoditelja od 10.04.06.g., da je pljenidba samo pokušana i da nisu nađene pokretnine koje bi mogle biti predmetom ovrhe nije točan već je proturječan stanju predmeta. Naime, iz iznesenog sadržaja zapisnika ne samo da proizlazi da je isti sačinjen upravo u formi pljenidbenog popisa i procjene predmetne pokretnine već i to da isti ujedno ima i za posljedicu da je ovršeniku, sukladno odredbi čl. 134 st. 1 OZ-a zabranjeno raspolagati tom zaplijenjenom stvari – motornim vozilom, te da je ovrhovoditelj temeljem odredbe čl. 135 st. 1 istog Zakona, pljenidbenim popisom stekao i založno pravo na navedenoj popisanoj pokretnini. U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će ponovno razmotriti da li su se ispunile pretpostavke za usvajanje prijedloga ovrhovoditelja da se u smislu odredbe čl. 16 a st. 2 OZ-a naloži ovršeniku da sudu podnese prokazni popis svoje imovine. Kod razmatranja tog prijedloga prvostupanjski sud prije svega imat će u vidu da je u dosadašnjem tijeku postupka zaplijenjena navedena pokretnina koja predstavlja motorno vozilo i koja je procijenjena iznosom od 23.000,00 kn (dakle, preko iznosa glavničnog potraživanja od 20.303,41 kn), pa da ista glede visine vrijednosti pokriva namirenje glavnične tražbine ovrhovoditelja, a i troškova postupka (čl. 132 st. 1 OZ-a), a koju je pokretninu prvostupanjski sud bio ovlašten popisati i procijeniti, budući je istu

zatekao u posjedu ovršenika, a što isti nije niti sporio (čl. 131 st. 2 OZ-a) te da konkretni slučaj ne predstavlja slučaj kada kod ovršenika uopće nije izvršena pljenidba i procjena pokretnina, te nisu nađene nikakve pokretnine na kojima bi se ovrha mogla provesti, a kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud. No isto tako imat će u vidu da je za sada međutim upitna mogućnost provođenja i ovršne radnje prodaje predmetne pokretnine obzirom na nerazjašnjenu okolnost na koga vozilo glasi, a što je sud dužan i ovlašten otkloniti putem traženja podataka od Ministarstva unutarnjih poslova o vlasništvu tog vozila, budući je ovršenik, a to bez predočenja ikakvih isprava, kod sastavljanja zapisnika o pljenidbi i popisu predmetne pokretnine izjavio da formalno predmetno vozilo još uvijek glasi na njegovog prednika, ali da je u njegovom posjedu unazad 6 godina, te da je u potpunosti isplaćeno. Ovisno o rezultatima toga dijela postupka, sud će moći zaključiti da li je popisano, zaplijenjeno i procjeno motorno vozilo vlasništvo ovršenika, ili to nije a o čemu će potom ovisiti i da li će postupak nastaviti ovršnom radnjom prodaje iste sukladno odredbi čl. 141 st. 1 OZ-a, a to primjenom i odgovarajućih odredbi odjeljka 5 Ovršnog zakona, konkretno odredbe čl. 143 I, koja se odnosi na prodaju motornog vozila, odnosno ponovno razmotriti osnovanost prijedloga ovrhovoditelja za davanje naloga ovršeniku za podnošenje prokaznog popisa imovine.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1686/06-2 od 16.X.2006.

UVJETNA I UZAJAMNA OBVEZA

Prigovor prijeboja u ovršnom postupku

(Čl. 30 st. 2 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Prigovor prijeboja ovršenik nije ovlašten iznositi u ovršnom postupku, a ukoliko je obveza u ovršnoj ispravi uvjetovana prethodnim ili istovremenim ispunjenjem neke obveze ovrhovoditelja ili nastupanjem nekog uvjeta, sud će odrediti ovrhu ako ovrhovoditelj izjavi da je svoju obvezu ispunio, odnosno da je osigurao njezino ispunjenje, ili da je uvjet nastupio, time da će o ispunjenju obveze ovrhovoditelja odnosno o nastupanju uvjeta odlučiti u ovršnom postupku, osim ako odluka o tome ovisi o utvrđenju spornih činjenica.

„Po ocjeni ovog suda, prigovor prijetoja potraživanja, na način na koji je taj prigovor ovršenik stavio u žalbi, ovršenik nije ovlašten podnositi u ovršnom postupku. Ovršni zakon (NN 88/05; dalje: OZ) u odredbi čl. 30 st. 1, određuje način i uvjete određenja ovrhe u slučaju ako je obveza u ovršnoj ispravi uvjetovana prethodnim ili istovremenim ispunjenjem neke obveze ovrhovoditelja ili nastupanjem nekog uvjeta. U tom slučaju zakon propisuje da će sud odrediti ovrhu ako ovrhovoditelj izjavi da je svoju obvezu ispunio, odnosno da je osigurao njezino ispunjenje, ili da je uvjet nastupio. Članak 30 st. 2 OZ-a propisuje da će sud o ispunjenju obveze ovrhovoditelja, odnosno o nastupanju uvjeta, odlučiti u ovršnom postupku (osim ako odluka o tome ovisi o utvrđenju spornih činjenica) u slučaju ako ovršenik u pravnom lijeku protiv rješenja o ovrši istakne da ovrhovoditelj nije ispunio svoju obvezu ili da nije osigurao njezino ispunjenje ili da uvjet nije nastupio. U čl. 46 OZ-a, koji propisuje pretpostavke, odnosno razloge za osnovano ulaganje žalbe, određeno je stavkom 1 toč. 9 da se žalba može izjaviti ako je tražbina prestala na temelju činjenice koja je nastala u vrijeme kada je ovršenik više nije mogao istaknuti u postupku iz kojeg potječe odluka, odnosno nakon zaključenja sudske ili upravne nagodbe ili sastavljanja, potvrđivanja ili ovjeravanja javnobilježničke isprave. Niti jednim od žalbenih razloga iz čl. 46 st. 1 toč. 1-11 OZ-a, kao niti iz žalbenih razloga iz čl. 46 st. 2, 3 i 4 OZ-a, koji određuju žalbene razloge zbog kojih ovršenik može podnijeti žalbu, nije propisana mogućnost ulaganja žalbe zbog iznijetog prigovora prijetoja u žalbi. Osim toga, ovršenik se u žalbi poziva na podnjetu tužbu radi isplate (povrata pruženog uzdržavanja), a svoje pravo na naplatu ovršenik ne može ostvarivati istovremenim podnošenjem samostalne tužbe i isticanjem procesnog prigovora (prema procesnom načelu: ne bis in idem, obzirom da i odluka o prigovoru prijetoja stječe osobine pravomoćnosti), koji, kako je navedeno, uopće nije niti ovlašten podnositi u ovršnom postupku, a posebno to nije ovlašten podnositi u žalbi (čl. 352 st. 2 ZPP-a u svezi čl. 19 st. 2 OZ-a).

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1450/06-2 od 27.XII.2006.

UPUĆIVANJE NA PARNICU POVODOM ŽALBE

Izreka rješenja kojim se ovršenik upućuje na pokretanje parnice

(Čl. 48 st. 3 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Izreka rješenja kojim sud prvog stupnja upućuje ovršenika na pokretanje parnice radi proglašenja ovrhe nedopuštenom navodeći pritom da se ovršenik upućuje na parnicu „iz razloga navedenih u žalbi“, smatra se nejasnom i nerazumljivom.

„Naime, prvostupanjski sud je izrekom pobijanog rješenja uputio ovršenika na pokretanje parnice „iz razloga navedenih u žalbi, budući da je pismenim podneskom koji je sud zaprimio dana 04. travnja 2006.g. izjavio žalbu na rješenje o ovrsi ovoga suda broj Ovr. ___/05-2 od 21. ožujka 2005.g., a ovrhovoditelj se je usprotivio navodima iz žalbe“. Obzirom na citirani sadržaj izreke pobijanog rješenja, takva izreka ukazuje se potpuno nejasnom i nerazumljivom, pa navedeni nedostaci onemogućuju ocjenu pravilnosti pobijanog rješenja. Valja upozoriti da u smislu odredbe čl. 48 st. 3 OZ-a sud donosi rješenje kojim će ovršenika uputiti da u roku od 15 dana od pravomoćnosti tog rješenja pokrene parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom zbog razloga iz st. 1 iste odredbe zbog kojeg je izjavio žalbu, u slučaju ako je žalba protiv rješenja o ovrsi izjavljena iz razloga utvrđenih odredbom čl. 46 st. 1 toč. 7 i toč. 9-11 OZ-a, u kojem slučaju će sud dostaviti žalbu ovrhovoditelju radi očitovanja u roku od 8 dana i ako ovrhovoditelj prizna postojanje kojeg od razloga zbog kojih je žalba izjavljena, sud će obustaviti ovrhu, dok će u slučaju ako ovrhovoditelj ospori postojanje tih razloga ili se ne očituje u određenom roku, donijeti rješenje o upućivanju na parnicu. Iznimno, sud neće ovršenika uputiti na parnicu, već će prihvatiti njegovu žalbu, ukinuti provedene radnje i obustaviti ovrhu ako on njezinu osnovanost dokaže javnom ili javno ovjerovljenom ispravom, odnosno ako su činjenice na kojima se temelji njegova žalba zbog razloga iz st. 1 odredbe čl. 48 OZ-a, općepoznate ili se mogu utvrditi primjenom pravila o zakonskim predmnjevama. Kako je prvostupanjski sud, uputivši ovršenika na pokretanje parnice radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, potpuno nepotrebno u izreci navodio činjenice vezane uz podnošenje žalbe ovršenika protiv rješenja o ovrsi prvostupanjskog suda od 21. ožujka 2005. g., navodeći pritom da se ovršenik upućuje na parnicu „iz razloga navedenih u žalbi“, to je očigledno da je izreka pobijanog rješenja nejasna i nerazumljiva, zbog čega je valjalo, neovisno od žalbenih navoda ovršenika, pobijano rješenje ukinuti zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 11 ZPP-a u vezi s čl. 19 OZ-a, temeljem odredbe čl. 380 toč. 3 ZPP-a u vezi čl. 19 OZ-a i predmet vratiti istom sudu na ponovni postupak.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1699/06-2 od 15. XI.2006.

OVRHA NA NEKRETNINI

Sredstvo ovrhe

(Čl. 69 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Ovršni zakon ne ograničava pravo ovrhovoditelja da izabere sredstvo na kojem će se provesti ovrha, bez obzira na iznos potraživanja koje ovrhovoditelj ima prema ovršeniku.

«Prije svega, a imajući u vidu žalbeni navod ovršenika usmjeren na bitnu povredu odredaba parničnog (ovršnog) postupka koju je počinio sud prvog stupnja ne primijenivši odredbu čl. 6 i 69 Ovršnog zakona (dalje: OZ), valja istaknuti da je točno da se kod provedbe ovrhe treba paziti da ista bude što manje nepovoljna za ovršenika, i da se ovrha određuje i provodi u opsegu koji je potreban za namirenje tražbine (čl. 6 i 69 OZ-a), međutim, nije točno, a prema shvaćanju ovršenika, da je određivanje ovrhe na nekretninama ovršenika (čija vrijednost premašuje iznos tražbine) suprotna gore navedenim odredbama. Naime, odredba čl. 6 OZ-a odnosi se između ostalog na zaštitu ovršenika kod provedbe već određene ovrhe na nekretninama ovršenika da ista bude što manje nepovoljna za njega. Čl. 69 OZ-a propisano je da se ovrha provodi u opsegu u kojem je određena, a u konkretnom slučaju određena je ovrha na nekretninama, slijedom čega će se nakon eventualne prodaje nekretnine, ovrhovoditelj namiriti iz postignutog prodajnog iznosa samo do visine svoje tražbine. Ujedno valja napomenuti da Ovršni zakon ne ograničava pravo ovrhovoditelja da izabere sredstvo na kojem će se provesti ovrha, bez obzira na iznos potraživanja, slijedom čega je ovrhovoditelj, u konkretnom slučaju, pravilno procijenio da će se njegova tražbina moći namiriti ovrhom na nekretnini ovršenika.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1288/06-2 od 20.VI.2006.

POLAGANJE KUPOVNINE

Zahtjev za povrat jamčevine

(Čl. 100 st. 2 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Razlozi zbog kojih je potencijalan kupac odustao od kupnje nekretnine za koju je na prvom ročištu za dražbu ponudio najveću cijenu te prethodno položio jamčevinu, nisu od značaja u odnosu na primjenu odredbe čl. 100 st. 2 Ovršnog zakona, iz kojeg razloga isti nema pravo niti na povrat položene jamčevine, budući da je navedenom odredbom izričito propisano da će se iz položene jamčevine namiriti troškovi nove prodaje i naknaditi razlika između kupovnine postignute na prijašnjoj i novoj prodaji.

„Naime, iz sadržaja postupka proizlazi da je žaliteljica sudjelovala na prvom ročištu za dražbu ponudivši najveću cijenu za predmetnu nekretninu, položivši prethodno jamčevinu u iznosu od 11.331,00 kn, pa je prvostupanjski sud rješenjem od 08. rujna 2006.g. suvlasnički dio od ½ nekretnine ovršenika koja je predmet ovrhe, dosudio K.Ž. Istim rješenjem pozvana je da u roku od 30 dana od dana održavanja ročišta za dražbu, tj. od 06. rujna 2006.g. položi na žiro račun prvostupanjskog suda kupovninu od 138.669,00 kn, uz upozorenje da će se u protivnom prodaja oglasiti nevažećom i odrediti nova prodaja, dok će se iz položene jamčevine namiriti troškovi nove prodaje i naknaditi razlika između kupovnine postignute na prijašnjoj i novoj dražbi, koje rješenje je postalo pravomoćno 27. rujna 2006.g. Kako žaliteljica u određenom roku nije položila kupovninu, uputivši prvostupanjskom sudu podnesak kojim obavještava sud da zbog prijetnji upućenih joj od strane ovrhovoditeljice odustaje od kupnje predmetne nekretnine, prvostupanjski sud je pravilno prodaju oglasio nevažećom, sukladno odredbi čl. 100 st. 2 OZ-a, kojom odredbom je izričito propisana takva posljedica nepolaganja kupovnine u određenom roku od strane kupca. Stoga, kako to pravilno navodi i prvostupanjski sud, razlozi zbog kojih je žaliteljica odustala od kupnje nekretnine nisu od značaja u odnosu na primjenu odredbe čl. 100 st. 2 OZ-a. Imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 100 st. 3 OZ-a, prvostupanjski sud je isto tako pravilno odbio prijedlog žaliteljice za povrat položene jamčevine, budući da je navedenom odredbom izričito propisano da će se iz položene jamčevine namiriti troškovi nove prodaje i naknaditi razlika između kupovnine postignute na prijašnjoj i novoj prodaji.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1832/06-2 od 12. XII.2006.

ODREĐIVANJE I NAPLATA ZATEZNIH KAMATA

Anatocizam

(Čl. 400 st. 1 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99)

Ovrhovoditelj kao bankarska organizacija bi mogao imati pravo na naplatu kamate na kamatu temeljem ugovora o dugoročnom kreditu, samo u slučaju ako je naplata kamate na kamatu ugovorena.

„Po ocjeni ovog suda, osnovano ovršenici u žalbi ističu da ovrhovoditelj nije ovlašten na naplatu kamate na kamatu, jer da se u konkretnim okolnostima radi o nedopuštenom anatocizmu. Naime, u smislu čl. 400 st. 1 ZOO-a, ništava je odredba ugovora kojom se predviđa da će na kamatu, kada dospije na isplatu početi teći kamata ako ne bude isplaćena. Stavkom 3 istog članka propisano je da se odredba tog stavka ne odnosi na kreditno poslovanje banka i drugih bankarskih organizacija. Prema tome, ovrhovoditelj, kao bankarska organizacija, mogao bi imati pravo na naplatu kamate na kamatu na osnovu ugovora o dugoročnom kreditu, ali samo u slučaju ako je naplata kamate na kamatu ugovorena. U pravnom poslu, potraživanje koje je osigurano hipotekom na predmetnim nekretninama, odredbe o kamati sadržane su u čl. 6 ugovora, time da one glase: Banka obračunava i naplaćuje slijedeću kamatu i naknadu: - redovna kamata 15% godišnje, promjenjiva u skladu s Odlukom banke; - zatezna kamata u skladu sa zakonom i Odlukom banke.... Na osnovu takvog određenja prava na naplatu kamate, po ocjeni ovog suda, ugovorom o dugoročnom kreditu nije ugovoreno pravo na naplatu kamate na kamatu, radi čega se, po ocjeni ovog suda, ovrhovoditelju ne može priznati stavka iz nalaza i mišljenja knjigovodstveno financijskog vještaka kojom je priznato pravo na zateznu kamatu na dospjelu neplaćenu ugovornu kamatu, a koja stavka iznosi 7.608,52 kn, a na takvu stavku, koju ovaj sud ovrhovoditelju ne priznaje, nemam osnova niti za naplatu zatezne kamate.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1548/06-2 od 18.I.2007.

PRETPOSTAVKE ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE

Osiguranje tražbine koja će eventualno nastati u budućnosti

(Čl. 293 st. 2 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Osnovna je dužnost predlagatelja osiguranja da u prijedlogu za osiguranje, istakne zahtjev u kojem će točno označiti tražbinu čije osiguranje traži (novčanu ili nenovčanu), s time da predlagatelj osiguranja nije ovlašten zahtijevati osiguranje tražbina koje će eventualno nastati u budućnosti, bez obzira na postojanje okolnosti koje ukazuju da bi tražbina predlagatelja osiguranja mogla nastati u budućnosti.

«Prije svega, predlagatelja osiguranja valja upozoriti da Ovršni zakon (dalje: OZ) predviđa privremene mjere radi osiguranja novčane tražbine i privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine. Prema odredbi čl. 293 st. 2 OZ-a, u prijedlogu za određivanje privremene mjere, predlagatelj osiguranja mora istaći zahtjev u kojem će točno označiti tražbinu čije osiguranje traži, odrediti kakvu mjeru traži i vrijeme njezina trajanja, time da je u prijedlogu dužan navesti činjenice na kojima temelji svoj zahtjev za određivanje privremene mjere, te predložiti dokaze kojima se ti navodi potkrjepljuju. Prema sadržaju prijedloga radi osiguranja, moglo bi se zaključiti da predlagatelj osiguranja predlaže određivanje privremene mjere zabranom poduzimanja radnje rušenja dijela III uvučene etaže, radi osiguranja nenovčanog potraživanja, pri čemu iz cjelokupnog sadržaja prijedloga nije razvidno koje je to nenovčano potraživanje (nenovčana tražbina) koju predlagatelj osiguranja osigurava predloženom privremenom mjerom. Tražbina po svojoj prirodi može biti: novčana, dakle, radi isplate određene novčane svote, i – nenovčana, dakle, tražbina na činidbu, koja se može sastojati u davanju, činjenju, nečinjenju ili trpljenju. Osnovna je, dakle, dužnost predlagatelja osiguranja bila da u prijedlogu za osiguranje, kao što je izričito navedeno u odredbi čl. 293 st. 2 OZ-a, istakne zahtjev u kojem će točno označiti tražbinu čije osiguranje traži, a koju tražbinu ima prema protivniku osiguranja. Imajući u vidu gore navedeno, očigledno je da predlagatelj osiguranja u momentu podnošenja prijedloga za određivanje privremene mjere, nije učinio vjerojatnim postojanje bilo kakve tražbine prema protivniku osiguranja, dakle ni novčane, a ni nenovčane, pri čemu valja upozoriti da predlagatelj osiguranja nije ovlašten zahtijevati osiguranje tražbina koje će eventualno nastati u budućnosti, bez obzira na postojanje eventualnih okolnosti koje ukazuju da bi tražbina predlagatelja

osiguranja mogla nastati u budućnosti, a to obzirom da predlagatelj osiguranja, kako tvrdi u žalbi, «osnovano očekuje poništenje nezakonitih rješenja protivnika osiguranja».

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1538/06-2 od 01.IX.2006.

PRETPOSTAVKE ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE

Postojanje nenovčane tražbine

(Čl. 298 st. 1 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Nekretnina kao predmet osiguranja ne može biti ujedno i tražbina koja se tim predmetom osigurava, obzirom da tražbina može biti neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje u odnosu na tu nekretninu, odnosno neko pravo koje bi proizlazilo iz te nekretnine, zbog čega je neosnovan prijedlog za osiguranje kojim se nekretnina kao predmet osiguranja naznačuje kao tražbina.

„Naime, odredbom čl. 298 st. 1 OZ-a određeno je da se radi osiguranja nenovčane tražbine može odrediti privremena mjera ako predlagatelj osiguranja, između ostalog, učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine. Obzirom da predlagatelj osiguranja nije u prijedlogu za određivanjem privremene mjere od 04. travnja 2005.g. naveo koju nenovčanu tražbinu tom privremenom mjerom osigurava, isti je, a na zahtjev prvostupanjskog suda, podneskom od 22.07.2005.g. naveo da se traženom privremenom mjerom upravo osiguravaju predmetne nekretnine odnosno nekretnine na kojima se traži zabrana otuđenja i opterećenja, te da te nekretnine predstavljaju nenovčanu tražbinu u ovom predmetu. Naime, a kao što to pravilno navodi i žalitelj u žalbi, odredbom čl. 2 st. 1 toč. 1 OZ-a izraz „tražbina“, a koji izraz je upotrijebljen u Ovršnom zakonu, označava pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje, dok je čl. 299 st. 1 toč. 4 istog Zakona određeno da se može odrediti privremena mjera zabranom otuđenja i opterećenja nekretnina na koju je upravljena tražbina. Prema tome, nekretnina kao predmet osiguranja ne može biti ujedno i tražbina koja se tim predmetom osigurava, obzirom da tražbina može biti neko davanje, činjenje nečinjenje ili trpljenje u odnosu na tu nekretninu, odnosno neko pravo koje bi proizlazilo iz te nekretnine, a što je uočio i prvostupanjski sud te je

samoinicijativno izveo određene zaključke koji se tiču same tražbine predlagatelja osiguranja što je naročito vidljivo u rečenici: „po stavu ovoga suda iz navedenog proizlazi da predlagatelj zapravo podnosi ovaj prijedlog radi osiguranja tražbine koju potražuje i tužbom u spomenutom parničnom predmetu“, a radi se o predmetu P. ___/05, te u rečenici: „po mišljenju ovog suda pozivanjem na tužbeni zahtjev iz tog parničnog predmeta predlagatelj u ovom postupku osiguranja predlaže osiguranje svoje nenovčane tražbine – svojeg prava vlasništva i njegovog upisa u zemljišnim knjigama na predmetnim nekretninama“. Kako Ovršni zakon u čl. 298 st. 1 za određivanje privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine traži kumulativno ispunjenje svih u tom članku navedenih pretpostavki, neispunjenje jedne od njih, a to je u konkretnom slučaju vjerojatnost postojanja tražbine, a postojanje koje tražbine vjerojatnom mora učiniti sam predlagatelj osiguranja (ne prvostupanjski sud) uz točno navođenje tražbine koju osigurava, s time da se još jednom ističe kako sama nekretnina kao predmet osiguranja ne može biti ujedno i tražbina, to ovi razlozi upućuju na neosnovanost takvog prijedloga za osiguranje predlagatelja osiguranja, a time i na mogućnost određivanja takve privremene mjere.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 133/06-2 od 28.XII.2006.

OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI

Uknjižba založnog prava na nekretninama koje su u fiducijarnom vlasništvu

(Čl. 30 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko nekretnine na kojima se traži osiguranje uknjižbom založnog prava radi osiguranja novčane tražbine predlagatelja osiguranja nisu u vlasništvu protivnice osiguranja, već su iste u fiducijarnom vlasništvu treće osobe, tada sud prvog stupnja nije ovlašten na navedenim nekretninama odrediti prisilno zasnivanje založnog prava.

„Prije svega, valja navesti da ovaj sud smatra da je sud prvoga stupnja počinio bitnu povredu odredaba ovršnog postupka u smislu čl. 354 st. 1 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), u vezi čl. 258 Ovršnog zakona (dalje: OZ), budući je odredio osiguranje uknjižbom založnog prava radi osiguranja novčane

tražbine predlagatelja osiguranja u ukupnom iznosu od 449.491,58 kn, na nekretninama koje nisu u vlasništvu protivnice osiguranja. Naime, prema čl. 258 OZ-a na osnovi ovršne isprave kojom je utvrđena novčana tražbina, predlagatelj osiguranja ima pravo tražiti osiguranje te tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja. To bi dalje značilo da bi protivnik osiguranja morao biti upisan kao vlasnik nekretnina, budući je, prema čl. 259 st. 1 OZ-a, određeno da se na nekretnini upisanoj u zemljišnoj knjizi, založno pravo stječe uknjižbom, a da bi se provela uknjižba tada mora biti ispunjena i pretpostavka knjižnog prednika u smislu čl. 40 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK). Naime, prema navedenoj odredbi upisi u zemljišnu knjigu dopušteni su samo protiv osobe koja je u času podnošenja prijedloga za upis u toj zemljišnoj knjizi upisana kao vlasnik zemljišta ili nositelj prava, glede kojeg se upis zahtijeva, ili koja bar istodobno bude kao takva uknjižena ili predbilježena. U konkretnom slučaju, iz izvadaka priloženih uz prijedlog za osiguranje, vidljivo je da je u p.l. ____ k.o. Varaždin upisana kao vlasnica „Varaždinska banka“ d.d. Varaždin, uz zabilježbu da je prijenos prava vlasništva izvršen u svrhu osiguranja novčane tražbine u visini od 80.000,00 EUR, odnosno 20.000,00 EUR s imena protivnice osiguranja i M. S., dok je u p.l. ____ k.o. Varaždin kao vlasnik upisan „Sava“ osiguranje d.d. Filijala Čakovec, također uz zabilježbu da je prijenos prava vlasništva obavljen radi osiguranja tražbine iznosa od 70.000,00 kn s imena protivnice osiguranja i M.S. Prema tome, na navedenim nekretninama protivnica osiguranja nije upisana kao vlasnica. O tome da su navedene nekretnine u fiducijarnom vlasništvu drugih osoba, a ne u vlasništvu protivnice osiguranja, govori i sama izreka rješenja, pri čemu valja napomenuti da sud prvoga stupnja predmetno rješenje ne dostavlja upisanim zemljišnoknjižnim vlasnicima, potpuno zanemarujući činjenicu da su u zemljišnoj knjizi kao vlasnici upisani prethodni vlasnici, uz zabilježbu da je prijenos prava vlasništva izvršen s potonjih vlasnika u svrhu osiguranja gore navedenih tražbina. Iz z.k. izvadaka priloženih uz prijedlog za osiguranje, proizlazi da je protivnica osiguranja prenijela vlasništvo (svoj suvlasnički dio) na predmetnim nekretninama u korist „Varaždinske banke“ d.d., a iz čega bi slijedilo da se u konkretnom slučaju odredila uknjižba založnog prava na nekretninama koje nisu vlasništvo protivnice osiguranja. Prema čl. 30 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZOV) pravo vlasništva je stvarno pravo na određenoj stvari koje ovlašćuje svog nositelja da s tom stvari ili koristima od nje, čini što ga volja, te da svakog drugog od toga isključi, ako to nije protivno tuđim pravima ni zakonskim ograničenjima. Do prijenosa prava vlasništva u svrhu osiguranja došlo je u skladu s odredbom čl. 273 do 278 OZ-a, pri čemu, u takvom slučaju, protivnici osiguranja, kao potonjem vlasniku, ostaje jedino pravo posjedovati nekretnine koje su bile predmetom prijenosa prava vlasništva u svrhu osiguranja, odnosno fiducijarnog vlasništva. Budući da predmetne nekretnine nisu u momentu donošenja rješenja bile vlasništvo protivnice osiguranja, to niti sud prvog stupnja nije mogao na navedenim

nekretninama odrediti prisilno zasnivanje založnog prava u smislu odredaba čl. 257 do 260 OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1627/06-2 od 28.IX.2006.

OVRHA RADI USPOSTAVLJANJA PRIJAŠNJEG STANJA

Ovrha radi uspostave prijašnjeg posjedovnog stanja, vraćanjem stvari

(Čl. 232 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Predaja posjeda teretnog i priključnog vozila je nedjeljiva obveza, iz kojeg razloga ukoliko ovrhovoditelj nije ovlašten od ostalih vjerovnika, zahtijevati od ovršenika da ispuni obvezu samo njemu, tada su ispunjenje obveze ovlašteni zahtijevati svi vjerovnici zajedno, s time da predmet tužbenog zahtijeva u tužbi za smetanje posjeda ne može biti predaja stvari radi izvršenja određene obveze, već uspostava prijašnjeg posjedovnog stanja, vraćanjem oduzete stvari, iz čega slijedi da je obveza u parnicama za smetanje posjeda upravljena na izvršenje radnje vraćanja oduzete stvari, a ne na izvršenje činidbe predajom stvari.

„Prije svega, s pravom smatra prvostupanjski sud da je izvršenje obveze iz ovršne isprave – rješenja Općinskog suda u Z., br. __/04-20 od 14. srpnja 2005.g., naloženo kako u odnosu na ovrhovoditelja tako i u odnosu na u tom predmetu II tužitelja „R“ d.o.o. iz L., pa kako je predaja posjeda teretnog i priključnog vozila po svojoj prirodi nedjeljiva obveza, jer se ne može ispuniti u dijelovima niti podijeliti, to u smislu odredbe čl. 435 st. 2 Ovršnog zakona (dalje: OZ) ovrhovoditelj, kao jedan od vjerovnika, može zahtijevati ispunjenje obveze samo njemu, ako je ovlašten od ostalih vjerovnika da primi ispunjenje, dok su, u protivnom, ispunjenje obveze ovlašteni zahtijevati svi vjerovnici zajedno, pa kako u konkretnom slučaju nije razvidno da bi ovrhovoditelj, kao jedan od tužitelja, bio ovlašten zahtijevati ispunjenje obveze iz ovršne isprave samo njemu i od strane II tužitelja, to je pogrešno stajalište ovrhovoditelja, da „ni jednom odredbom zakona nije određeno da ostvarivanje prava ovrhovoditelja je uvjetovano ostvarivanjem prava II tužitelja“. Isto tako, ovrhovoditelja valja upozoriti da je ovršnom ispravom ovrhovoditelju i II

tužitelju u predmetu iz kojeg potječe ovršna isprava, pružena posjedovna zaštita, pri čemu je, uz utvrđenje čina smetanja posjeda, sud naložio ovršenima da tužiteljima predaju posjed, između ostalog i teretnog i priključnog vozila navedenih u prijedlogu ovrhovoditelja. Tužbom za smetanje posjeda posjednik štiti svoj posjed stvari od samovlasnog smetanja. Stoga pri sudskoj zaštiti posjeda, ukoliko se radi o oduzimanju posjeda stvari, sud naređuje uspostavu posjedovnog stanja kakvo je bilo u času smetanja, a ukoliko se radi o smetanju posjeda bez oduzimanja stvari, sud izriče zabranu takvog ili sličnog smetanja ubuduće. Nema dvojbe da se uspostava prijašnjeg posjedovnog stanja, u odnosu na oduzetu stvar, vrši vraćanjem stvari, da bi se, na taj način, uspostavilo posjedovno stanje kakvo je bilo prije smetanja. Predmet tužbenog zahtijeva u tužbi za smetanje posjeda nije, dakle, predaja stvari radi izvršenja određene obveze dužnika, već je predmet tužbenog zahtijeva, kao što je to navedeno, uspostava prijašnjeg posjedovnog stanja, vraćanjem oduzete stvari, pa je, dakle, obveza u parnicama za smetanje posjeda upravljena na izvršenje radnje vraćanja oduzete stvari, a ne na izvršenje činidbe predajom stvari. Stoga je pravilno prvostupanjski sud zaključio da se ovrha radi uspostave prijašnjeg posjedovnog stanja, vraćanjem stvari, provodi sukladno odredbi čl. 232 OZ-a, kao ovrha radi ostvarenja obveze na radnju koju može izvršiti samo ovršenik, pri čemu se ovrha radi ostvarenja takve obveze određuje određivanjem ovršeniku primjerenog roka za ispunjenje obveze, uz prijetnju izricanja i izricanjem novčanih kazni, ukoliko ovršenik ne ispuni obvezu određenu mu rješenjem o ovrsi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1614/06-2 od 27.IX.2006.

IX MJENIČNO I ČEKOVNO PRAVO

MJESTO PLAĆANJA

Kada mjesto plaćanja nije u mjenici određeno

(Čl. 2 st. 3 Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Kada u trasiranoj mjenici nije određeno mjesto plaćanja, mjenica je plativa u mjestu trasatovog prebivanja, odnosno mjestu koje je naznačeno pored trasatovog imena, dok kod vlastite mjenice, ukoliko izdavatelj nije posebno naznačio mjesto plaćanja, tada je mjenica plativa u mjestu koje je izdavatelj naznačio kao mjesto izdavanja mjenice.

«Također, ne manje važno, sud prvog stupnja bio je dužan utvrditi o kojoj se vrsti mjenice radi, a radi određivanja mjesta plaćanja. Naime, odredbom čl. 1 st. 1 toč. 5 ZM kao jedan od bitnih sastojaka za trasiranu mjenicu navodi se i mjesto gdje se plaćanje treba obaviti. Odredbom čl. 2 st. 3 ZM određeno je da ukoliko nije naročito određeno mjesto plaćanja da kao mjesto plaćanja vrijedi i ujedno kao mjesto trasatovog prebivanja, ono mjesto koje je naznačeno pored trasatovog imena, a budući da trasat nije naznačen u mjenici to u konkretnom slučaju, ukoliko se radi o trasiranoj mjenici ista ne bi imala dva bitna sastojka – ime onog koji treba platiti (trasat) i mjesto gdje plaćanje treba obaviti. Naprotiv, odredbom čl. 110 ZM određeno je da ukoliko izdavatelj vlastite mjenice nije posebno naznačio gdje je mjenica plativa da se tada kao mjesto plaćanja uzima ono koje je izdavatelj naznačio kao mjesto izdanja (u konkretnom slučaju, ako se radi o vlastitoj mjenici tada bi to bio grad Z., međutim upitno je i neraspravljeno da li je izdavatelj naznačio mjesto izdavanja ili remitent).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 519/06-2 od 04.XII.2006.

INDOSAMENT

Potpis na alonžu mjenice

(Čl. 12 Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Ukoliko na alonžu mjenice nije prvi potpisnik remitent kao indosant, već tuženik, tada se potpis tuženika ne može smatrati indosamentom a tuženik indosantom, budući je indosament izjava dana na mjenici kojom imatelj (remitent ili indosant) prenosi prava iz mjenice na drugu osobu (indosatara).

«Naime, sud prvog stupnja u obrazloženju pobijane presude navodi da mjenica sadrži sve elemente koje treba sadržavati u smislu odredbi Zakona o mjenici (NN 74/94; dalje: ZM). Nadalje, sud prvog stupnja u obrazloženju presude navodi da se tuženik na mjenici tri puta potpisao, i kako to sud prvog stupnja navodi u obrazloženju : «jednom se potpisao u svojstvu trasanta odnosno kao zakonski zastupnik poduzeća R. Međutim, tuženik se dakle potpisao još dva puta i to očito jednom, na poleđini mjenice, kao indosant, i to u smislu odredbe čl. 12 ZM». Pritom, sud prvog stupnja ne spominje gdje se nalazi treći potpis tuženika, već citira odredbu čl. 14 ZM-a glede odgovornosti indosanta, iako tužitelj, što je razvidno iz tužbe kao i iz iskaza kako saslušanih svjedoka tako i iskaza punomoćnika tužitelja, odgovornost tuženika nalazi u svojstvu avaliste, odnosno mjeničnog jamca. Navedenom prigovara i tuženik žalbenim navodima, ističući pri tome bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 12 ZPP-a, odnosno da je sud prvog stupnja zbog navedenog prekoračio tužbeni zahtjev. U svezi navedenog, sud prvog stupnja valja upozoriti da je indosament izjava dana na mjenici kojom imatelj (remitent ili indosant) prenosi prava iz mjenice na drugu osobu (indosatara). Nadalje, čl. 12 ZM propisano je da se indosament mora napisati na mjenici ili na listu koji je za nju vezan (alonž) i mora ga potpisati indosant, dok je st. 2 citirane odredbe propisano da indosament ne mora označivati korisnika, a može se sastojati i iz samog potpisa indosanta. Dakle, iz navedenog proizlazi da se indosamentom prenose prava koja proistječu iz mjenice. Uvidom u mjenicu razvidno je da je kao remitent označen tužitelj, kao i da na alonžu mjenice nije prvi potpisnik remitent kao indosant, već tuženik, iz kojeg razloga se njegov potpis, a temeljem odredaba ZM-a nikako ne može smatrati indosamentom, odnosno tuženik indosantom. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 519/06-2 od 04.XII.2006.

BIANCO INDOSAMENT

Posljednji indosament bianco

(Čl. 11 st. 3 Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Kod prijenosa mjenice indosamentom, prvi indosant mora biti remitent (prvi vjerovnik u mjenici) a indosant u svakom daljnjem indosamentu mora biti indosatar u prijašnjem indosamentu, i tako redom dok se ne dođe do držatelja mjenice a ako se takvim redom ne može doći od držatelja mjenice natrag do remitenta, niz indosamenata je prekinut (zakonitim imateljem mjenice smatra se onaj tko drži mjenicu i svoje pravo dokaže neprekinutim nizom indosamenata, što vrijedi i za bianco indosament).

«Sud prvog stupnja valja upozoriti da se prema odredbi čl. 15 st. 1 Zakona o mjenici (dalje: ZM), zakonitim imateljem mjenice smatra onaj tko drži mjenicu i svoje pravo dokaže neprekinutim nizom indosamenata. To vrijedi i kada je posljednji indosament bjanko (čl. 11 st. 3 ZM). Naime, kod prijenosa mjenice indosamentom, javljaju se pitanja formalne i materijalne legitimacije iz mjenice. Formalno je legitimiran onaj tko drži mjenicu u svojim rukama i može se iskazati neprekinutim nizom indosamenata (zakoniti imatelj mjenice). To znači da prvi indosant mora biti remitent (prvi vjerovnik u mjenici) a indosant u svakom daljnjem indosamentu mora biti indosatar u prijašnjem indosamentu, i tako redom dok se ne dođe do držatelja mjenice u svakom konkretnom slučaju. Ako se ovakvim redom ne može doći od držatelja mjenice natrag do remitenta, niz indosamenata je prekinut. Nadalje, materijalnu legitimaciju ima vlasnik mjeničnog papira, s time da istu nema onaj tko je mjenicu stekao zlonamjerno ili je pri stjecanju postupio s velikom nepažnjom. Dakle, uvidom u predmetnu mjenicu, razvidno je da je remitent (formalno gledajući prvi vjerovnik) ovdje III tužena H.B., ako i da je ista na poledini mjenice (alonžu) prvi potpisnik. Prema stajalištu ovog suda, iz navedenog slijedi da su se ispunile pretpostavke da se mjenica može dalje indosirati, što je i učinjeno, budući se iza potpisa H.B. nalaze potpisi IV tuženog H.P. te V tužene B.L. Činjenica je da na poledini mjenice iza potpisa V tužene nema potpisa ovlaštene osobe tužitelja kao indosanta, već se očito radi o bjanko indosamentu. Naime, odredbom čl. 11 st. 3 ZM propisano je da indosament na donositelja vrijedi kao bjanko indosament, što znači da takav indosament kvalificira svakog poštenog imatelja papira (mjenice) kao vjerovnika. Dakle, prilikom donošenja presude, sud prvog stupnja bio je prije svega dužan odluku donijeti temeljem odredaba ZM, u kojem slučaju sud prvog stupnja ne bi trasanta nazivao vjerovnikom mjenice, budući je

odredbom čl. 1 st. 1 toč. 8 ZM propisano da je trasant osoba koja je mjenicu izdala, dok je remitent (prema čl. 6 citirane odredbe) osoba koja se ili po čijoj se naredbi mora platiti.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 937/06-2 od 28.XI.2006.

DOMICILIRANA MJENICA

Mjesto plaćanja različito od onoga u kojem trasat prebiva

(Čl. 26 Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

U mjenici je trasant ovlašten označiti kao mjesto plaćanja mjesto različito od mjesta trasatovog prebivališta, s time da trasat prilikom akceptiranja može označiti osobu koja će platiti, a ukoliko trasat to ne učini smatra se da se akceptant obvezao platiti u mjestu plaćanja.

„Nadalje, a vezano na navode tužitelja iznesene u odgovoru na žalbu, da se radi o domiciliranoj mjenici, te da je iz tog razloga protest sačinjen u skladu sa ZM, valja upozoriti i sud i tužitelja da je trasant onaj koji je u mjenici ovlašten označiti kao mjesto plaćanja mjesto različito od onoga u kome trasat prebiva, a da trasat prilikom akceptiranja može označiti tu osobu koja će platiti. Kada trasat to ne učini, smatra se da se akceptant obvezao da sam plati u mjestu plaćanja.«

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 519/06-2 od 04.XII.2006.

KAD SE MJENICA NE PODNOSI NA AKCEPTIRANJE

Akceptiranje vlastite mjenice

(Čl. 111 Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Kod vlastite mjenice nema akceptiranja, jer trasant vuče mjenicu na sebe, tako da on postaje glavni dužnik, a obveza izdavatelja identična je i odgovara obvezi akceptanta trasirane mjenice, iz kojeg razloga kod vlastite mjenice ne postoji niti protest zbog akcepta mjenice, odnosno imatelj vlastite mjenice nije istu ovlašten protestirati radi neakceptiranja.

„S tim u vezi valja naglasiti da vlastita mjenica ne poznaje akcept, jer trasant (ovdje tuženik) vuče mjenicu na sebe (on postaje glavni dužnik), pa je obveza izdavatelja identična i odgovara obvezi akceptanta trasirane mjenice. Istina, kod vlastite mjenice izdavatelj obećaje plaćanje i obvezuje se klauzulom „platit ću.“, tj. da će izvršiti obvezu. Naprotiv kod vučene mjenice (trasirane) mjenice to je poziv na plaćanje, jer trasant naređuje trasatu klauzulom: „platite“ da treća osoba imatelj mjenice plati mjenični iznos. Obzirom da vlastita mjenica ne poznaje akcept, potpuno je logično da kod vlastite mjenice nema protesta zbog akceptiranja. Kad se ima u vidu ta činjenica, onda se nikako ne može prihvatiti ni stajalište suda prvoga stupnja da je tužitelj po mjerodavnom tijelu odnosno javnom bilježniku dana 25. lipnja 2001.g. protestirao mjenicu radi akceptiranja, a ne radi naplate, pa da stoga ne stoji prigovor tuženika da je mjenično potraživanje dospjelo dana 29. lipnja 2001. g. a da je protest radi neplaćanja izvršen prije, tj. dana 25.06.2001.g. dakle, kako se u konkretnom slučaju radi o vlastitoj mjenici, a kod vlastite mjenice ne postoji protest zbog akcepta mjenice, to je pogrešno stajalište suda prvog stupnja kako je tužitelj pravilno izvršio protest mjenice zbog akcepta mjenice.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž, 1376/05-2 od 08.IX.2005.

PROTEST

Sadržaj protesta

(Čl. 70 Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Protest mjenice je conditio sine qua non za ostvarivanje mjeničnog zahtjeva protiv svih mjeničnih dužnika, odnosno javna isprava u kojoj na pravodobni zahtjev imatelja mjenice javni bilježnik utvrđuje da je trasat odbio platiti mjenicu, s time da se protest podiže kod protestnog tijela ovlaštenog zakonom (javnog bilježnika) koje je mjesno nadležno za osobu protiv koje se podiže, a javni bilježnik nije ovlašten utvrđivati postojanje

tražbine, već je dužan tražiti i pozvati onoga protiv koga se podiže protest, te protest popuniti sukladno odredbi čl. 71 Zakona o mjenici.

«Također, sud prvog stupnja u obrazloženju presude navodi da je javni bilježnik svojim protestom utvrdio postojanje utužene tražbine (?). Ovdje valja upozoriti sud prvog stupnja da se protest temeljem odredbe čl. 69 ZM-a podiže kod protestnog tijela ovlaštenog zakonom (javnog bilježnika) koje je mjesno nadležno za osobu protiv koje se podiže protest. Nadalje, odredbom čl. 71 ZM propisano je što se protest mora sadržavati, te je između ostalog u st. 1 toč. 3 citirane odredbe propisano da protest mora sadržavati potvrdu da tražena osoba nije izvršila činidbu koja se na temelju mjenice od njega zahtjeva ili da je protestno tijelo nije moglo naći u njezinom poslovnom uredu ili stanu, ili ako ju je našlo, da joj iz bilo kojeg uzroka nije moglo priopćiti zahtjev, zatim podatak o mjestu, danu, mjesecu, godini i satu kad je i lokal gdje je poduzet ili bezuspješno pokušao protestni postupak (st. 1 toč. 4). Iz navedenog proizlazi da javni bilježnik kao javno tijelo nije zadužen niti ovlašten utvrditi postojanje tražbine, kako to navodi sud prvog stupnja, već naprotiv da je dužan tražiti i pozvati onoga protiv koga se podiže protest da izvrši zahtijevanu činidbu (čl. 70 st. 1 ZM). Glede postupka protestiranja tuženik iznosi žalbene navode da javni bilježnik u Z. nije mjesno nadležan za tuženika čije je prebivalište u J., iz kojeg razloga smatra protest nevaljanim, dok tužitelj u odgovoru na žalbu ističe da je protest izvršen u skladu sa zakonom, budući se u konkretnom slučaju radi o domiciliranoj mjenici, a to iz razloga jer je kao domicilijat naveden tužitelj. U svezi navedenih navoda, valja reći da je sud prvog stupnja prije svega bio dužan utvrditi o kakvoj se mjenici radi. Naprotiv, sud prvog stupnja u obrazloženju presude navodi «da postoji tražbina koja je utužena a što je jasno i nedvosmisleno naznačeno u mjenici koja je uredno sastavljena mjenica po odredbama ZM» (iako nema upisanog trasata kao glavnog dužnika, niti potpis akceptanta, niti je utvrđeno da li je mjenica domicilirana ili nije, a što je u konkretnom slučaju vrlo bitno za valjanost protesta, budući je protest mjenice *conditio sine qua non* za ostvarivanje mjeničnog zahtjeva protiv svih mjeničnih dužnika, odnosno javna isprava u kojoj na pravodobni zahtjev imatelja mjenice javni bilježnik utvrđuje da je trasat (koji nije označen u mjenici) odbio platiti mjenicu. Nadalje, a vezano na navode tužitelja iznesene u odgovoru na žalbu, da se radi o domiciliranoj mjenici, te da je iz tog razloga protest sačinjen u skladu sa ZM, valja upozoriti i sud i tužitelja da je trasant onaj koji je u mjenici ovlašten označiti kao mjesto plaćanja mjesto različito od onoga u kome trasat prebiva, a da trasat prilikom akceptiranja može označiti tu osobu koja će platiti. Kada trasat to ne učini, smatra se da se akceptant obvezao da sam plati u mjestu plaćanja. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 519/06-2 od 04.XII.2006.

ZASTARA KOD MJENICE

Mjenica po viđenju

(Čl. 33 Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Trasirana mjenica u kojoj nije naznačena dospjelost, smatra se mjenicom po viđenju, iz kojeg razloga se takva mjenica mora podnijeti na naplatu u roku od jedne godine od dana izdavanja.

„Prvostupanjski sud je odbio tužbeni zahtjev tužitelja, utvrdivši da je mjenica podnesena na naplatu nakon proteka roka za naplatu sukladno Zakonu o mjenici. Naime, sud prvog stupnja je nakon pregleda mjenice utvrdio da se temeljem odredbe čl. 2 st. 2 Zakona o mjenici (dalje: ZM) trasirana mjenica u kojoj nije označena dospjelost smatra mjenicom po viđenju, kao i da se takva mjenica temeljem odredbe čl. 33 ZM mora podnijeti na naplatu u roku od jedne godine od dana izdavanja. Budući je iz mjenice razvidno da je ista izdana 29. prosinca 1997. g. a da je podnijeta na naplatu dana 03. veljače 2003.g., to je sud prvog stupnja i prema stajalištu ovog suda, pravilno zaključio da je mjenica podnesena na naplatu nakon proteka zakonskog roka, iz kojeg razloga je odbio tužbeni zahtjev tužitelja. Odredbom čl. 33 ZM, a na koju odredbu se pravilno poziva i sud prvog stupnja, propisano je da se mjenica po viđenju mora podnijeti na isplatu u roku od jedne godine od dana izdanja. Također, odredbom čl. 78 st. 2 ZM propisano je da svi mjenično pravni zahtjevi protiv trasanta zastaraju za godinu dana, računajući od dana pravodobno podignutog protesta a ako se u mjenici nalazi odredba «bez troškova», odnosno kako je to u konkretnom slučaju «bez protesta» onda od dospelosti. Budući da se datum dospelosti mjenice računa godinu dana od dana izdavanja, to je ovaj sud utvrdio da je potraživanje tužitelja koje ima prema tuženiku nedvojbeno zastarjelo, iz kojeg razloga je prvostupanjski sud pravilno primijeni materijalno pravo odbivši tužitelja sa tužbenim zahtjevom.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 635/06-2 od 04.XII.2006.

VLASTITA MJENICA

Vlastita mjenica ispunjena na mjeničnom blanketu za trasiranu mjenicu

(Čl. 112 Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Ukoliko se tuženik kao fizička osoba tužitelju obvezao izdati vlastitu mjenicu, te je isti i tužitelju predao mjenicu ali ispunjenu na mjeničnom blanketu za trasiranu mjenicu, takva mjenica ima se smatrati vlastitom mjenicom ukoliko to proizlazi iz načina popunjavanja mjenice i mjeničnog očitovanja.

«Naime, u konkretnom slučaju tuženik je izdao tužitelju kao fizička osoba vlastitu mjenicu. Istina, ta vlastita mjenica je ispunjena na mjeničnom blanketu za trasiranu mjenicu. Međutim, ona je po ocjeni ovog suda vlastita mjenica, bez obzira što je ispunjena na pogrešnom mjeničnom blanketu za trasiranu mjenicu. Uostalom, iz citiranog ugovora o kratkoročnom kreditu od 18. travnja 1997. g. br. _/97 nedvojbeno proizlazi da se tuženik radi osiguranja tražbine tužitelja obvezao izdati vlastitu mjenicu. To isto proizlazi i iz mjeničnog očitovanja od 21. travnja 1997. g. Istina, kod vlastite mjenice izdavatelj obećaje plaćanje i obvezuje se klauzulom: «platit ću...», tj. da će izvršiti obvezu. Naprotiv, kod vučene (trasirane) mjenice to je poziv na plaćanje, jer trasant naređuje trasatu klauzulom «platite...» da treća osoba imatelj mjenice plati mjenični iznos.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1376/05-2 od 08.IX.2005.

SASTOJCI VLASTITE MJENICE

Vlastita mjenica ispunjena na mjeničnom blanketu

(Čl. 109 Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

U slučaju da je vlastita mjenica ispunjena na mjeničnom blanketu, tada je bitno da u takvoj mjenici postoji bezuvjetno obećanje od strane izdavatelja mjenice da će određenu svotu novca platiti, dok je kod trasirane mjenice bitno da postoji bezuvjetna uputa da se plati određena svota novaca, a što je kod popunjavanja mjenice važno budući je mjenica

apstraktni papir, te kada nema bilo kojeg od obveznog sastojka propisanog u odredbama Zakona o mjenici, tada se ne može smatrati mjenicom.

„Međutim, razmatranjem mjenice i više je nego razvidno da ista nije popunjena kao vlastita mjenica, budući je vlastita mjenica ona u kojoj se izdavatelj mjenice obvezuje da će sam o dospelosti platiti mjeničnu svotu. Isto tako, ukoliko je vlastita mjenica ispunjena na mjeničnom obrascu, bitno je da u takvoj mjenici postoji bezuvjetno obećanje da će se određena svota novca platiti (kod trasirane mjenice bitno je da postoji bezuvjetni uput da se plati određena svota novca – čl. 1 st. 1 toč. 2 ZM). Dakle, sud prvog stupnja nije uopće cijenio mjenicu kao apstraktni papir, kojoj se ukoliko nema bilo kojeg od obveznog sastojka propisanog u odredbi čl. 1 ZM (za trasiranu mjenicu) odnosno u čl. 109 (za vlastitu mjenicu) odriče svojstvo mjenice. Naprotiv, sud prvog stupnja u obrazloženju presude navodi «da postoji tražbina koja je utužena a što je jasno i nedvosmisleno naznačeno u mjenici koja je uredno sastavljena mjenica po odredbama ZM» (iako nema upisanog trasata kao glavnog dužnika, niti potpis akceptanta, niti je utvrđeno da li je mjenica domicilirana ili nije, a što je u konkretnom slučaju vrlo bitno za valjanost protesta.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 519/06-2 od 04.XII.2006.

